

Kysymyksiä saarnateksteihin

2. vuosikerta

Mailis Janatuinen

2016–17

SISÄLLYS

1. adventtisunnuntai (Mark. 11:1-11)
2. adventtisunnuntai (Luuk. 12:35-40)
3. adventtisunnuntai (Matt. 11:11-19)
4. adventtisunnuntai (Matt. 1:18-25)
- Jouluaamu (Luuk. 2:1-20)
- Uudenvuodenaatto (Luuk. 13:6-9)
- Loppiainen (Matt. 2:1-12)
1. sunnuntai loppiaisesta (Apt. 8:26-40)
2. sunnuntai loppiaisesta (Joh. 4:5-26)
3. sunnuntai loppiaisesta (Joh. 4:39-42)
4. sunnuntai loppiaisesta (Matt. 14:22-33)
- Kynttilänpäivä (Luuk. 2:22-33)
3. sunnuntai ennen paastonaikaa (Matt. 19:27-30)
2. sunnuntai ennen paastonaikaa (Joh. 4:31-38)
- Laskiaissunnuntai (Joh. 12:25-33)
1. paastonajan sunnuntai (Matt. 16:21-23)
2. paastonajan sunnuntai (Mark. 9:17-29)
3. paastonajan sunnuntai (Joh. 12:37-43)
- Marian ilmestyspäivä (Luuk. 1:39-45)
5. paastonajan sunnuntai (Luuk. 13:31-35)
- Palmusunnuntai (Joh. 12:1-8)
- Hiljaisen viikon maanantai (Joh. 18:1-27)
- Kiirastorstai (Joh. 13:1-15)
- Pitkäperjantai (Joh. 19:16-30)
1. pääsiäispäivä (Joh. 20:1-10)
2. pääsiäispäivä (Joh. 20:11-18)
1. sunnuntai pääsiäisestä (Joh. 21:1-14)
2. sunnuntai pääsiäisestä (Joh. 21:15-19)
3. sunnuntai pääsiäisestä (Joh. 17:11-17)
4. sunnuntai pääsiäisestä (Joh. 17:6-10)
- Perheen sunnuntai (Matt. 12:46-50)
5. sunnuntai pääsiäisestä (Matt. 6:5-13)
- Helatorstai (Apt. 1:1-11)
6. sunnuntai pääsiäisestä (Joh. 7:37-39)
- Helluntaipäivä (Apt. 2:1-13)
- Pyhän Kolminaisuuden päivä (Joh. 15:1-10)
2. sunnuntai helluntaista (Luuk. 12:13-21)
- Juhannuspäivä (Luuk. 1:57-66)
3. sunnuntai helluntaista (Luuk. 19:1-10)
4. sunnuntai helluntaista (Luuk. 15:11-32)

5. sunnuntai helluntaista (Joh. 8:1-11)
Apostolien päivä (Matt. 16:13-23)
7. sunnuntai helluntaista (Mark. 10:17-27)
Kirkastussunnuntai (Mark. 9:2-10)
9. sunnuntai helluntaista (Matt. 7:13-14)
10. sunnuntai helluntaista (Matt. 25:14-30)
11. sunnuntai helluntaista (Luuk. 4:23-30)
12. sunnuntai helluntaista (Matt. 21:28-32)
13. sunnuntai helluntaista (Matt. 12:33-37)
14. sunnuntai helluntaista (Matt. 5:43-48)
15. sunnuntai helluntaista (Joh. 5:1-15)
16. sunnuntai helluntaista (Luuk. 10:38-42)
Mikkelinpäivä (Matt. 18:1-6,10)
18. sunnuntai helluntaista (Mark. 2:18-22)
19. sunnuntai helluntaista (Mark. 12:28-34)
20. sunnuntai helluntaista (Joh. 9:24-38)
21. Sunnuntai helluntaista (Luuk. 10:1-12)
Pyhäinpäivä (Matt. 5:1-12)
Uskonpuhdistuksen muistopäivä (Matt. 16:1-4)
23. sunnuntai helluntaista (Matt. 18:15-22)
Valvomisen sunnuntai (Mark. 13:31-37)
Tuomiosunnuntai (Matt. 25:31-46)

KUNINKAASI TULEE NÖYRÄNÄ

Ensimmäinen adventtisunnuntai (2. vsk.): Markus 11:1–11

Aluksi: Jeesus oli tulossa Jerusalemiin viimeistä kertaa. Monet toivoivat, että hän ottaisi siellä jo vallan. Odotetun Messias-kuninkaan piti olla Daavidin poika, ja edellisenä päivänä Jerikossa Jeesus oli myöntänyt julkisesti sitä olevansa. Daavidin valtaistuimella ei ollut istunut kuningasta 600 vuoteen. Sakarja oli ennustanut Messias-kuninkaan saapumisesta näin: *”Rie-muitse, tytär Jerusalem, sillä sinun kuninkaasi tulee sinulle! Vanhurskas ja auttaja hän on, on nöyrä ja ratsastaa aasilla, aasintamman varsalla.”* (Sak. 9:9*) Huomatkaa, että Jerusalem oli pääsiäisen aikaan täynnä roomalaisia sotilaita.

Jakeet 1–3. Betfagen paikkaa ei tiedetä, mutta Betania sijaitsi noin 5 km Jerusalemista itään, Öljymäen rinteellä. Se oli Martan, Marian ja Lasaruksen kylä, jossa Jeesus oli usein vierailut ja jossa hän yöpyi koko viimeisen viikkonsa ajan.

- Kuvitelkaa tilannetta, kun jonkin maan prinssi menee pääkaupunkiin omiin kruunajaisiinsa. Millaiset juhlallisuuudet kuuluvat yleensä asiaan?
- Mitä jakeet 1–3 osoittavat meille Jeesuksen taloudellisesta tilanteesta?
- Mitä ajopelin laatu merkitsee monelle miehelle meidänkin ajanamme?
- Minkä viestin Jeesus olisi antanut kansalleen, jos hän olisi saapunut Jerusalemiin maan parhaimman nelivaljakon vetämissä vaunuissa?
- Mitä Jeesus siis tahtoi viestittää ajopelin valinnalla?
- Miksei Jeesus hakenut aasia itse, vaan lähetti matkaan opetuslapsensa?
- Ratsastajaan tottumaton varsa on yleensä vaikea ohjattava, eikä sitä viedäkään suoraa päätä väkijoukon keskelle, missä se saattaa vikuroida tai kieltäytyä yhteistyöstä. Miksi Jeesus siis halusi ajopelikseen varsan, jonka selässä ei vielä ollut istuttu?

Jakeet 4–6. Aasi seisoj jonkin talon oven edessä. Opetuslapset eivät menneet sisälle selittämään asiaa.

- Miksi Markus halusi kirjoittaa nämä kolme jaetta evankeliumiinsa, mikä on niiden sanoma?
- Miettikää eri mahdollisuuksia, miksi aasinvarsa seisoj kadulla, ei tallissa eikä laitumella.
- Mitä se osoittaa, ettei kukaan ei nostanut sen suurempaa hälyä varsan poisviemisestä?

Jakeet 7–8. Aasi on matala eläin, ja ratsastajan jalat roikkuvat melkein maassa kiinni. Vetäjä lukee uudelleen Sakariaan sitaatin. (Ks. kohta Aluksi.) Vanhassa testamentissa kerrotaan, miten sotilaat levittivät kerran viittansa portaille, joita pitkin vasta kruunattu kuningas kulkisi.

- Luuletteko että Jeesus näytti ylväältä aasin selässä istuessaan? Jollei ylväältä, niin miltä sitten?
- Mistä opetuslapset keksivät ruveta kasaamaan vaatteitaan aasinvarsan selkään?
- Päälysviitta saattoi mennä pilalle, kun sekä aasi että kansa tallustelivat sen päällä kivisellä tiellä. Mikä sai ihmiset luovuttamaan (ainoan?) viittansa tällaiseen käyttöön?
- Mikä oli se merkki, joka juuri tässä tilanteessa avasi kansan silmät näkemään Jeesuksen kuninkaana?

9–11. Yhtäkkiä ihmiset alkoivat laulaa psalmeja 118. Sitä laulettiin yleensä pääsiäisen aikaan, kun mentiin temppeleihin uhraamaan uhreja. ”Hoosianna” tarkoittaa: Oi Herra auta! Tätä psalmeja pidetään myös kuningaspsalmina.

- Jos sinun pitäisi kuvailla tuon hetken tunnelmaa muutamalla sanalla, niin miten sitä kuvaisit?
- Miksi juuri psalmi 118 sopi erinomaisen hyvin tuohon tilanteeseen?
- Miettikää, miksi hoosianna-hymniä on laulettu alkukirkon ajoista asti ehtoollisliturgian yhteydessä.
- Miten ihmiset arvelivat Jeesuksen nousevan valtaistuimelleen; maahan oli miehitetty?
- Miten kansa ehkä uskoi tilanteensa muuttuvan, kun roomalaiset karkotettaisiin maasta?
- Luuletteko että koko kansa tempautui tunnelmaan mukaan, vai oliko joukossa niitäkin, jotka eivät yhtyneet lauluun?
- Minkä viestin Jeesus tahtoi antaa kansalleen ratsastaessaan saman tien suoraan temppeleihin?

Kokoavat kysymykset

- Miksei Jeesus kuuluttanut suusanallisesti kansalle olevansa Messias, Daavidin poika; miksi hän osoitti sen valitsemalla ajopelinsä? Mikä on näiden kahden viestitystavan ero?
- Jeesus tiesi, että ylipapeille ja kirjanoppineille tämä kulkue olisi viimeinen pisara, joka pyöräyttäisi murhakoneiston liikkeelle. Mitä hän ehkä tästä asiasta ajatteli?
- Miten luulette omistajan kohdelleen aasinvarsaansa Jeesuksen kuoleman ja ylösnousemuksen jälkeen?

Ilosanoma: Psalmin 118 ennustus toteutui kirjaimellisesti tuona pääsiäisenä. Jeesuksen kruunajaiset olivat todella oven edessä. Viiden päivän kuluttua hänet kruunattiin piikkikruunulla ja hänen päänsä päälle kirjoitettiin hänen tittelinsä *”Jeesus Nasaretilainen, juutalaisten kuningas”*. Aasilla ratsastava Messias ei siis tullut palveltavaksi, vaan palvelemaan ja antamaan henkensä uhriksi ihmisten edestä – sinunkin edestäsi.

KUNINKAASI TULEE KUNNIASSA

2. adventtisunnuntai (2. vsk.): Luukas 12:35–40

Aluksi: Sana ”palvelija” tarkoittaa alkukielessä myös ”orjaa”. Ovenvartijaorjan piti kiinnittää helmansa vyötärölleen, etteivät ne häiritse liikkumista. Lampun sytyttäminen vei myös aikansa. Orjan tehtävänä oli paitsi avata ovi herralleen myös valaista tämän tie sisälle taloon, niin ettei hän kaatuisi pimeällä pihalla. Sitten pestiin isännän jalat ja tarjottiin hänelle ruokaa, jollei hän ollut vielä syönyt.

Jakeet 35–36.

- Mikä siinä oli vaikeinta, jos joskus koetit pysyä valveilla koko yön? Mikä kellonaika oli pahin?
- Mitä yövartijan piti ottaa huomioon, kun hänen herransa oli palaamassa nimenomaan häistä?
- Mistä se oli osoitusta, jollei ovenvartijaorja ollut sitonut viittansa helmoja vyötärölleen eikä sytyttänyt lampua ennen isännän koputusta?
- Mitä kaikkea voi tapahtua, jos yövartija nukahtaa ennen herransa paluuta?
- Miettikää erilaisia konsteja, jotka auttaisivat palvelijaa pysyttelemään valveilla pikkutunneille asti.
- Mitä ovenvartijan suhde herransa vaikutti hänen pirteystasoonsa?
- Mitä odottamiseen vaikuttaa, jos joku odottaa rakastamaansa henkilöä jostain palaavaksi?

Sovellutus jakeisiin 35–36. Miten voimme harjoitella oven avaamista edeltä käsin?

- Millaisissa tilanteissa Jeesus saattaa jäädä elämässämme sillä tavalla oven taakse, ettemme edes huomaa hänen koputustaan?
- Miettikää, minkälaisien asioiden kautta Jeesus on viime aikoina koputtanut ovellemme, että päästäisitte hänet luoksemme?
- Mitä meidän pitää tehdä, jos mieli päästää Jeesus auttamaan meitä ongelmisissamme?
- Mitä siis voisi tarkoittaa meidän elämässämme, että kupeemme ovat vyötettyinä ja lamppumme palamassa, tulipala Jeesus milloin hyvänsä?

Jakeet 37–38. Oikeasti sellaista ei tapahtunut koskaan, että isäntä olisi ryhtynyt palvelemaan orjaansa.

- Kuvitelkaa ovenvartijan reaktiota, kun hänen herransa ryhtyykin hänen palvelijakseen.
- Mitä opimme vertauksen herrasta näiden jakeiden kautta? Entä Jeesuksesta?
- Mikä ero on siinä, odotammeko Jeesusta palvelemaan itseämme vai palveluttamaan meitä?
- Mitä tapahtuu ihmiselle, joka ei anna koskaan Jeesuksen palvella itseään?
- Milloin ja missä Jeesus saa sinua palvella?
- Mikä sen ihmisen uskonelämässä on vikana, joka ei tarvitse juuri koskaan Jeesuksen palvelua saarnan ja ehtoollisen kautta?
- Sana ”autuas” on nykysuomeksi ”ikionnellinen”. Millä perusteella Jeesus nimittää valvovia palvelijoita ikionnellisiksi?
- Kun Pietari ensin kielsi Jeesusta pesemästä jalkojaan ennen viimeistä ehtoollista, sanoi Vapahtaja hänelle: ”*Jos minä en pese sinua, ei sinulla ole sijaa minun luonani.*” (Joh. 13:8). Miten tämä lause selittää tekstimme vertausta?

Jakeet 39–40. Tekstiämme edeltävä jae 34 sanoo: ”Missä on aarteenne, siellä on myös sydämenne.”

- Miksi Jeesus vertaa omaa paluutaan murtovarkaan tuloon? Mitä yhteisiä piirteitä niillä kahdella tapahtumalla on?
- Jos Jeesus palaisi takaisin tänään, kumpi hän olisi sinulle: murtovaras, joka vie sinulta aarteesi, vai Herra, joka kutsuu sinua juhla-aterialleen? Perustele vastauksesi. (Tähän kysymykseen voi vastata myös hiljaa sydämessään.)
- Millä tavalla Jeesus on koettanut muuttaa sinun asenteitasi, niin ettei hänen paluunsa tuntuisi sinusta murtovarkaan vaan rakkaan Herran tulolta?
- Miten Jeesuksesta voisi tulla meille niin rakas, että odottaisimme ilolla hänen paluutaan?

Ilosanoma: Jeesus tuli orjaksi tänne maan päälle, ei siis palveltavaksi vaan palvelemaan. *Hän otti orjan muodon ja tuli ihmisten kaltaiseksi. Hän eli ihmisenä ihmisten joukossa, hän alensi itsensä ja oli kuulijainen kuolemaan asti, ristinkuolemaan asti.* (Fil. 2:7–8). Jeesus siis palveli sinua kuolemalla orjan kuoleman. Nyt hän kutsuu sinua palveltavakseen ehtoollispöytään, jossa hän tahtoo antaa sinulle kaikki syntisi anteeksi.

TEHKÄÄ TIE KUNINKAALLE

3. adventtisunnuntai (2. vsk.): Matteus 11:11–19

Aluksi: 400 vuoteen ei Israelissa ollut ollut profeetta. Sitten ilmestyi autiomaahan Johannes Kastaja ja alkoi saarnata, että taivasten valtakunta on tullut lähelle, ja jokainen hedelmätön puu kaadetaan ja heitetään tuleen. Se ei pelasta ketään, että hän on Abrahamin jälkeläinen. ”*Jolla on kaksi paitaa, antakoon toisen sille, jolla ei ole yhtään. Jolla on ruokaa, tehkään samoin.*” (Lk. 3:11). Kansa tunnusti syntinsä ja otti parannuksen kasteen, kaikki paitsi uskonnollinen eliitti. Myös Jeesus kastettiin, ja Johannes julisti hänen olevan Jumalan Karitsa, joka ottaa pois maailman synnin. Sitten Herodes pidättytti Johanneksen. Vankityrmässä profeetta joutui epäilysten valtaan: onko Jeesus todella Messias. Luvun 11 alussa Jeesus oli lähettänyt Kastajalle terveisinään muutaman Messias-ennustuksen.

Jae 11

- Miettikää, miten Jeesus oli ehkä kokenut Johannes Kastajan pidätyksen ja vankeuden?
- Missä suhteessa Johannes Kastaja oli suurempi kuin kukaan muu profeetta tai naisesta syntynyt henkilö (9, 11)?
- Missä suhteessa Johannes oli vähäisempi kuin vähäisin henkilö taivasten valtakunnassa? (Missä mielessä pieni kristitty lapsikin on suurempi kuin Johannes Kastaja?)
- Mistä syystä Johannes ei vielä kuulunut siihen ”taivasten valtakuntaan”, josta Jeesus puhuu jakeissa 11?
- Jeesus oli ainoa neitseestä syntynyt ihminen tässä maailmassa. Jos jae 11 sovelletaan häneen, mitä se tarkoittaa?

Jakeet 12–15. Luetaan jae 12 molemmista käänöksistä. Verbi tarkoittaa ”hyökkäämistä” tai ”esiin murtautumista” ja substantiivi on johdettu samasta sanasta: ”hyökkääjät” tai ”esiin murtautajat”.

- Miten taivasten valtakunta alkoi murtautua tähän maailmaan nimenomaan Johanneksen aikana?
- Keitä ovat ne ihmiset, jotka ovat koettaneet temmata taivasten valtakunnan väkivalloin itselleen?
- Miten jae 12 voidaan soveltaa meidän aikaamme.
- Mitä tarkoittaa, että laki ja profeetat ovat ennustaneet vain Johannekseen asti?
- Vanha testamentti päättyy seuraaviin sanoihin: *Kuulkaa! Ennen kuin tulee Herran päivä, suuri ja pelottava, minä lähetän teille profeetta Elian. Hän kääntää isien sydämet lasten puoleen ja lasten sydämet isien puoleen. Silloin en tuomitse maata perikatoon, kun tulen.* (Mal. 4:23–24). Millaisen pommin Jeesus pudottaa kuulijoidensa niskaan ilmoittaessaan, että Johannes Kastaja on juuri tuo Elia?
- Mitä yhteistä Johannes Kastajalla oli Elian kanssa? (Vastaus tämän tekstin ulkopuolelta.)
- Mitä Jeesus sanoo itsestään jakeiden 13–14 kautta?
- Johannes oli alkanut epäillä vankilassa, oliko Jeesus todellakin tuleva Messias. Jos Jeesuksen sanat jakeissa 10–14 kerrottiin hänelle ennen hänen mestaustaan, minkä lohdun ne hänelle välittivät?
- Mikä on se suuri vedenjakaja, josta Jeesus näissä jakeissa puhuu?

Jakeet 16–19. Lapset leikkivät tuohon aikaan mielellään häitä ja hautajaisia. Häissä soitettiin huilua ja tanssittiin, hautajaisissa laulettiin itkuvirsiä.

- Miettikää miksi jotkut lapset innostuvat jostakin leikistä, toiset eivät.
- Mitä Jeesus tahtoi sanoa verratessaan omaa sukupolveaan tällaiseen lapsilaumaan?
- Missä asioissa meidän aikamme media koettaa saada kaikkia ihmisiä tanssimaan pillinsä mukaa: itkemään sitä, mitä se käskee itkeä ja iloitsemaan siitä, mistä se käskee iloita?
- Miksi Johannes Kastajan asketismi ei kelvannut hänen aikalaisilleen?
- Mitä meidän aikamme ajattelee ihmisestä, joka elää selibaatissa eikä noudata mielihalujaan?
- Millä perusteella Johannesta voitiin pitää jopa riivattuna? (Miksi ihminen, joka elää ilman herkkuja, viinaa ja seksielämää, saattaa muiden mielestä tuntua paholaisen riivaamalta?)
- Miksi ihmisille ei kelvannut myöskään Jeesuksen elämäntapa: että hän söi syntisten kanssa ja joi viiniä aterialla?
- Tarkoittaako jae 19 mielestänne, ettei uskovan ja ei-uskovan elämäntavassa ole mitään eroa? Perustelkaa mielipiteenne.
- Mitä tapahtuu kirkolle tai kristitylle, joka koettaa aina elää yleisen mielipiteen mukaisesti?
- Mitä sinä teet silloin, kun kristillinen vakaumuksesi ja yleinen mielipide törmäävät keskenään?
- Miten viisaus tunnustetaan teoistaan (15)?

Syntisten ystävä. Jeesuksen vastustajat tarkoittivat tämän haukkumanimeksi, mutta siitä tulikin kunnianimi.

- Miksi varkaiden ja ilotyttöjen on usein helpompi uskoa Jeesukseen kuin kunniallisten kansalaisten?
- Missä tilanteessa sinun on vaikea uskoa, että Jeesus todellakin on syntisten ystävä?
- Mitä se maksoi Jeesukselle, että hän suostui syntisten ystäväksi?
- Missä Jeesus syö ja juo syntisten kanssa meidän päivinämme?

Ilosanoma: Jeesus on kutsunut sinut tähän raamattupiiriin voidakseen kertoa, että hän tahtoo olla sinun ystäväsi – kaikista synneistäsi huolimatta. ”Suurempaa rakkautta ei kukaan voi osoittaa, kuin että antaa henkensä ystäviensä puolesta” (Joh. 15:13). Nyt Jeesus kutsuu sinua ehtoollispöytänsä, jossa hän syö ja juo syntisten kanssa joka sunnuntai.

HERRAN SYNTYMÄ ON LÄHELLÄ

4. adventtisunnuntai (2. vsk.): Matt. 1:18–25 (sama joka vuosi)

Aluksi: Luukas kertoo evankeliuminsa alussa, miten enkeli ilmestyi Marialle, joka oli kihloissa Joosefin kanssa. Enkeli ilmoitti Marian tulevan raskaaksi Pyhästä Hengestä (Lk. 1:26–38). Mooseksen lain mukaan kihlaus oli yhtä sitova kuin avioliittokin, ja **uskottomuus kihlauksen aikana** rangaistiin samalla tavalla kuin aviorikos: kivittämällä. Seksuaalielämä oli lupa aloittaa vasta avioliiton solmimisen jälkeen (5. Ms. 22). Sellaista miestä pidettiin heittiönä, joka vietti morsiamentensa ennen häyötä. Myöhemmin kirjanoppineet vihjailivat, että Jeesus oli syntynyt syntisestä suhteesta (Joh. 8:41).

1. Mikä siinä on erityisen traagista, jos ihminen tulee kihlattunsa pettämäksi?
 - Mistä huomamme, että Joosef todella epäili Marian pettäneen häntä (18–19)?
 - Minkä luulette olleen Joosefille kaikkein vaikeinta tässä tilanteessa?
 - Mitä arvellette: puhuiko Maria Joosefille enkelin vierailusta? Jos ei, niin miksi ei? Jos puhui, niin miksei Joosef uskonut häntä?
2. Miksi Joosef ei tahtonut kostaa vääryyttä eikä vetää Marian perhettä oikeuteen, minkä hän Mooseksen lain mukaan olisi voinut tehdä?
 - Miksi meidän ihmisten on yleensä vaikeaa olla kostamatta silloin, kun meidät on petetty?
 - Mitä Joosef ehkä tunsu Mariaa kohtaan siinä tilanteessa, jota jakeet 18–19 kuvaavat?
3. Miksei Jumala lähettänyt enkeliä Joosefin luo samana päivänä, kun hän lähetti hänet Marian luo (20)? Miksi Joosefin rakkautta piti koetella näin rankalla tavalla?
 - Mitä me opimme silloin, kun joudumme epäilemään läheistemme rakkautta?
4. Neitseestäsyntyminen tarkoittaa sitä, että siittiösolu tuli Marian kohtuun tämän maailmankaikkeuden ulkopuolelta. Millä perusteella Joosef pystyi uskomaan neitseestäsyntymiseen, vaikkei mitään vastaavaa ollut tapahtunut koskaan ennen maailmassa (20–23)?
 - Mitkä seikat tekstissämme osoittavat, ettei neitseestäsyntyminen ole keksitty juttu?
5. Miettikää, miksi juuri neitseestäsyntyminen on monille ihmisille, erityisesti teologeille, kaikkein vaikein kristinopin kohta uskottavaksi, vaikeampi kuin muut Raamatun ihmeet?
 - Miten neitseestäsyntyminen ja Jumala-kuva kuuluvat yhteen? (Miksi Jeesus ei olisi voinut pelastaa kansaansa sen synneistä, jos hän olisi ollut vain Marian ja Joosefin poika?)
6. Muistuta mieleesi ne synnit, joilla rikoit menneenä vuonna läheistesi elämää. Lue sitten jae 21 siten, että asetat oman nimesi kansa-sanalle. Mitä tämä jae sinulle sanoo tällä tavalla luettuna?
7. Miksi Joosef päätti olla koskematta rakkaaseen kihlattuunsa, vaikka he asuivat nyt saman katon alla (25)?
 - Miksi itsensä hillitsemisen opetteleminen on tärkeää jokaiselle ihmiselle?
8. Luultavasti kaikki nasaretilaiset pitivät Joosefia Marian lapsen isänä. Mikä maineen menetyksessä oli ehkä pahinta Joosefille, jota oli siihen asti pidetty vanhurskaana miehenä?
 - Luuletteko, että Joosef koetti puhdistaa mainettaan omiensa ja Marian sukulaisten edessä? Miksi, miksi ei?
9. Miksi Jumala halusi Poikansa syntyvän juuri kihlaparille, ei sellaiselle tytölle, jolla ei vielä ollut miestä katsottuna?
 - Mikä oli Joosefin suuri elämäntehtävä?
 - Miettikää, miksi Jumala valitsi juuri Joosefin oman Poikansa kasvatusisäksi?

Ilosanoma: Ilmeisesti Joosef ehti kuolla, ennen kuin Jeesus aloitti julkisen toimintansa. Hän tiesi kuitenkin pääasian: että Jeesus oli tullut pelastamaan kansaansa (myös kasvatusisäänsä) heidän synneistään. Niin hän on tullut pelastamaan myös sinua ja rakkaitasi. Siinä sinunkin jouluilosi.

TEILLE ON SYNTYNYT VAPAHTAJA

Jouluaamu (2. vsk.): Luuk. 2:1–20 (sama joka vuosi)

Aluksi: Luukkaan 1. luvussa on kerrottu, miten Maria tuli **raskaaksi Pyhästä Hengestä**. Sukulaiset ja naapurit tietenkin luulivat, että lapsi oli Joosefin. Juudeassa **paimenia syrjittiin** tuohon aikaan, koska he eivät kyenneet pitämään sapattia. Heitä ei hyväksytty oikeuteen todistajiksi väitetyn epäluotettavuutensa takia. Vanhassa testamentissa **enkelit** olivat ilmestyneet vain suurille Jumalan miehille.

1. Miettikää, millaiset tunnelmat vallitsevat maassa, jossa miehitysvalta suunnittelee yleistä verotusta ja määrää kaikki ihmiset ilmoittautumaan veroluetteloon syntymäkaupungissaan (1–3)?
2. Matka Nasaretista Betlehemiin on noin 130 km. Montako päivää suunnilleen tuollainen matka kestää, jos kuljetaan aasilla tai jalkaisin (4)?
 - Roomalaisille riitti, kunhan yksi henkilö perheestä kävi ilmoittautumassa veroluetteloon. Miksi 9. kuukaudella oleva Maria halusi välttämättä lähteä mukaan noin hankalalle matkalle (5)? (Mistä syystä hän ei halunnut jäädä Nasaretiin ilman Joosefia?)
 - Mitä vaaroja sisältyy synnytykseen, joka tapahtuu vaikkapa taivasalla?
3. Kuvitelkaa sitä tilannetta, kun kihlapari etsi Betlehemistä kattoa päänsä päälle synnytyspoltojen alkaessa. Luuletko että Marian usko kesti horjumatta tämän koettelemuksen? Perustelkaa vastauksenne. (6–7)?
 - Miettikää eri syitä, miksi Josefin sukulaisetkaan eivät ottaneet kihlaparia kattonsa alle?
 - Millaisia hankaluuksia sisältyi karjasuojassa tapahtuneeseen synnytykseen?
 - Miksi maailman Vapahtajan piti syntyä tuollaisissa olosuhteissa?
4. Mietitään seuraavaksi paimenten elämää. Mitkä olivat heidän ilonaiheensa, entä murheensa (8)?
 - Mikä oli paimenten suhde Jumalaan, jonka käskyjä he eivät pystyneet täyttämään? Miettikää eri mahdollisuuksia.
5. Jakeessa 9 sanotaan, että ”suuri pelko” valtasi paimenet. Mitä nämä miehet oikein pelkäsivät?
 - Mikä on se asia, jonka tapahtumista sinä pelkät eniten tänä jouluna? (Voit vastata joko ääneen tai hiljaa.)
6. Mikä enkelin sanoissa teki paimenet erityisen iloisiksi (10–11)?
 - Muistuta mieleesi sen ihmisen kasvot, jonka puolesta eniten hätäilet tänä jouluna. Minkä joululahjan hän on saanut Jumalalta, uskoipa hän itse tuohon lahjaan tänä jouluna tai ei?
 - Jumalasta oli käytetty nimeä ”Vapahtaja” vain neljä kertaa koko Vanhassa testamentissa. Mitä sinulle merkitsee se, että yksi Jeesuksen nimistä on ”Vapahtaja”?
7. Mitä paimenet ehkä ajattelivat kuullessaan, että kauan kaivattu Vapahtaja nukkuu eläinten syöttökaukalossa (12)?
 - Miksi Jumala tahtoi näyttää Poikansa paimenille heti samana yönä, kun tämä oli syntynyt?
8. Mitä syytä enkeleillä oli iloita siinä tilanteessa, kun Jumala oli juuri syntynyt lian, kylmyyden, vihollisten ja bakteerien keskelle (13–14)?
 - Miten Jumalan kunnia tulee näkyviin jouluyön tapahtumissa (14)?
9. Miettikää, miten paimenet onnistuivat löytämään oikean navetan keskellä yötä; heillehän ei ollut kerrottu osoitetta eikä vanhempien nimeä (15)?
 - Mikä paimenten kertomuksessa lohdutti ehkä Mariaa ja Joosefia, joilla oli takanaan rankka vuorokausi (16–17)?
 - Miksi Jumala ei lähettänyt enkeleitään Marian ja Joosefin luo talliin, vaan sen sijaan paimenten luo?
10. Paimenet kertoivat näkemästään ja kuulemastaan monille ihmisille (20). Miettikää, miksi Jeesuksesta ei kuitenkaan tullut kuuluisaa ennen kuin vasta 30 vuoden kuluttua?
 - Useimmat paimenista olivat ehkä jo kuolleet ennen Jeesuksen julkisen toiminnan alkamista. Mikä paimenten elämässä muuttui tämän yhden ainoan kohtaamisen perusteella? Mitkä asiat taas pysyivät samana?

Ilosanoma: Enkelit lauloivat suuresta ilosta ja rauhasta, jotka Jumala tahtoo antaa sinullekin tänä jouluna. Niillä oli kuitenkin hintansa, joka Jeesuksen täytyi maksaa. Hän aloitti maksamisen seimessä ja päätti sen ristillä.

AIKAMME ON JUMALAN KÄDESSÄ

Uudenvuodenaatto (sama joka vuosi): Luuk. 13:6–9

Aluksi: Lyhyellä vertauksellaan viikunapuusta Jeesus viittasi Israeliin, jonka keskuudessa hän oli vaikuttanut kolme vuotta saamatta sieltä paljoakaan hedelmää. Samalla tämä vertaus puhuu myös Jumalan toisesta kansasta eli kristillisestä kirkosta. Myös meistä jokainen on viikunapuu, Jumala on omistajamme ja Jeesus puutarhurimme.

Alustavat kysymykset

- Miettikää, mitä Jeesus tahtoo sanoa meille tämän vertauksen kautta, kun yksi vuosi taas päättyy elämässämme?
- Jos tietäisit, että sinulla on elämää jäljellä enää vain yksi vuosi, miten eläisit sen vuoden?
- Millä perusteella Jumala on omistajamme ja Jeesus puutarhurimme?

Vertaus. Vertauksessa on kaksi henkilöä: viinitarhan omistaja ja sitä hoitava puutarhuri.

- Viinitarhaa varten valitaan yleensä paras mahdollinen maaperä. Miettikää, miksi tuohon hyvään maahan oli istutettu myös yksi viikunapuu?
- Mikä saattoi olla syynä siihen, ettei hyvässä maassa kasvava viikunapuu tuottanut hedelmää vuosikausiin?
- Mitä vahinkoa hedelmätön viikunapuu aiheutti ympärillään kasvaville viiniköynnöksille?
- Mitä puutarhurin sanat jakeissa 8–9 hänestä osoittavat?
- Mikä vaihtoehto olisi ollut puutarhurille helpoin: kaataa puu vai hoitaa sitä?
- Miksi puutarhuri rakasti hedelmätöntä viikunapuuta – mitä hän oikein siinä näki?

Vertauksen tulkinta (a) Israelia koskien

- Mitä Jeesus tahtoi sanoa omasta kansastaan Israelista verratessaan sitä viikunapuuhun, joka kasvaa viiniköynnösten seassa?
- Mitä hedelmää Jumala odotti Israelin kansalta sen pitkän historian aikana ja erityisesti Jeesuksen toiminnan kestäessä?
- Mistä syystä Israelin kansa ei kantanut sitä hedelmää, jota Jumala siltä odotti?
- Mitä tämä pieni vertaus osoittaa meille Jeesuksen ja Israelin suhteesta?

Vertauksen tulkinta (b) kristittyjä koskien

- Nyt luemme vertauksen niin, että se puhuu uudesta Israelista eli kristillisestä kirkosta. Millaista hedelmää Jumala odottaa tänä päivänä meidän kirkostamme?
- Mitä luulette Jumalan sanovan tänä uudenvuoden aattona meidän kirkostamme, kun hän sitä katselee?
- Kuvittele sielusi silmillä, miten Jeesus seisoo tänä uutena vuonna pää kumarassa Isänsä edessä pyytämässä lisää armonaikaa kirkollesi. Millaisia tunteita tämä mielikuva sinussa herättää?
- Mitä tapahtuu kirkolle, josta Jumala ei loppujen lopuksikaan löydä odottamaansa hedelmää?

Vertauksen tulkinta (c) meitä itse kutakin koskien

- Suurin Hengen hedelmä on Paavalin mukaan rakkaus. Minkä verran Jumala ja lähimmäiset saivat tätä hedelmää sinun elämästäsi menneenä vuonna?
- Mitkä ovat ne syyt, jotka estävät Hengen hedelmän, ennen kaikkea rakkauden, kasvua sinun elämässäsi?
- Mitä ajattelet tämän vertauksen pohjalta: rakastaako Jeesus eniten niitä kristittyjä, jotka kantavat eniten hedelmää? Perustele vastauksesi.
- Millä perusteella Jeesus rakastaa niitä kristittyjä, jotka eivät kanno hedelmää?

Vielä yksi vuosi.

- Vertauksen puutarhuri lupaa muokata ja lannoittaa maan viikunapuun ympäriltä. Mitä luulet sen tarkoittavan käytännössä sinun kohdallasi?
- Mitä mieltä olet väitteestä: surut ja onnettomuudet ovat välttämättömiä, koska ne muokkaavat maata meidän viikunapuumme ympäriltä?
- Mitä viikunapuun pois hakkaaminen tarkoittaa yksityisen kristityn kohdalla?

Kirottu viikunapuu

- Vetäjä lukekoon kertomuksen viikunapuun kiroamisesta. (Matt. 21:18–19). Tapahtuma sijoittuu Jeesuksen viimeiseen elinviikkoon. Miettikää eri syitä, miksi Jeesuksen kärsivällisyys loppui tämän puun kohdalla?
- Mitä valoa viikunapuun kiroaminen voisi tuoda tekstimme vertaukseen?

Ilosanoma: Kirottuaan viikunapuun Jeesus vaihtoi osia sen kanssa – ja meidän kanssamme. ”Kristus on lunastanut meidät lain kirouksesta, kun hän tuli kiroukseksi meidän edestämme – sillä kirjoitettu on: ’Kirottu on jokainen, joka on puuhun ripustettu.’” (Gal. 3:13*). Ristiksi lyöty puu on maailman hedelmättömin puu. Kuitenkin Jeesuksen ristinpuu tuotti meille hedelmän, jota syömällä elämme iankaikkisesti (Joh. 6:51).

JEESUS, MAAILMAN VALO

Loppiainen (sama joka vuosi): Matt. 2:1–12

Taustaa: Itämaan tietäjät tulivat todennäköisesti Persiasta, entisestä Babyloniasta. He olivat siis pakanoita, sekä tähtitieteilijöitä että tähdistä ennustajia. Persiassa asui paljon juutalaisia, jotka olivat jääneet sinne pakkosiirron jälkeen. Myös VT oli olemassa kreikan kielellä, jota sivistyneet ihmiset osasivat lukea. Mooseksen aikaan elänyt profeetta Balak oli jostain näiltä seuduilta kotoisin. Hänhän ennusti näin: ”*Tähti nousee Jaakobin keskeltä, valtiaan sauva Israelista.*” (4. Ms. 24:17). Persian ja Palestiinan välimatka on 1000–1500 km. Esran kirjassa kerrotaan, että tuon matkan tekemiseen kului yli neljä kuukautta. Uusi tähti oli luultavasti konstellaatio, monen planeetan osuminen päällekkäin maasta käsin katsottuna.

1. Kuvitelkaa, millaista näiden tiedemiesten elämä oli Persiassa, jossa tähtien tutkimista pidettiin suuressa arvossa. Mitkä olivat heidän ilonsa ja surunsa?

- Mitä luulette, että tietäjien esimies, vaimo ja naapurit ajattelivat kuullessaan heidän aikovan lähteä yli puolen vuoden matkalle kumartamaan juutalaisten kuningasta?

2. Miksi tietäjät halusivat kunnioittaa kuningasta, joka ei ollut heidän omansa?

- Miksi tietäjät tahtoivat antaa uudelle juutalaisten kuninkaalle todella kallisarvoisia lahjoja (11)?
- Mitä teille tulee mieleen kullasta, suitsukkeesta ja mirhasta?

3. Juutalaisilla ei ollut ollut omaa kuningasta noin 600 vuoteen. Herodes oli vain roomalaisten vasalli. Miksi Herodes ja kansa pelästyivät / hämmästyivät niin kovasti kuullessaan tietäjien asian (3)?

- Mitä Herodes itse asiassa uskoi (4,16)? (Mitä hän uskoi omasta voimastaan . Raamatusta . Messiaasta . Jumalan suunnitelmasta?)

4. Mistä ja mihin tähti johti tietäjiä, katsokaa jakeita 2 ja 9?

- Miksei Jumala antanut tähden johtaa tietäjiä suoraan Betlehemiin . miksi heidän piti tehdä kierros Jerusalemin kautta? (Miksi oli tärkeää, että tietäjät joutuivat tekemisiin kirjoitetun Jumalan sanan kanssa?)
- Millaisen ”tähtien” Jumala on lähettänyt sinun tiellesi johtamaan sinua Jeesuksen luo?

5. Babylonialaiset olivat rakentaneet Baabelin tornin, varastaneet liiton arkun ja tuhonnet Salomon temppelin. Tietäjät olivat heidän jälkeläisiään. Miettikää, miksi Jumala johti ensimmäiseksi viholliskansan edustajat kunnioittamaan Poikaansa kuninkaana?

- Jakeessa 10 kerrotaan, että tietäjät valtasi suuri ilo, kun he näkivät tähden. Tässä esiintyy sama sana kuin joulukertomuksessa: ”minä ilmoitan teille suuren ilon”. Mikä teki tietäjät ylen onnellisiksi juuri matkan tässä vaiheessa (10)?

6. Mikseivät 10 kilometrin päässä asuvat jerusalemlaiset menneet tietäjien tavoin Betlehemiin, vaikka kuulivat huhuja kuninkaan syntymästä?

7. Tietäjät eivät tulleet seimen luo. Jeesusta kutsutaan tässä jakeessa 11 kreikan sanalla pieni poika, hän oli iältään ehkä vuoden paikkeilla. Millä tavoin uusi kuningas erosi siitä mielikuvasta, joka tietäjillä oli ehkä hänestä ollut matkalle lähtiessään (11)?

- Missä suhteessa nämä miehet kelpaavat meille esimerkiksi?

8. Tietäjät antoivat Jeesus-lapselle kallisarvoisia lahjoja. Mitä he saivat häneltä vastalahjaksi?

- Miksi tietäjien lahjat tulivat Joosefin perheelle hyvään tarpeeseen (13)?
- Mieti, millaisen lahjan sinä voisit antaa Jeesukselle?

9. Miettikää, millaiseksi tietäjien elämä muodostui heidän palattuaan Persiaan epäjumalanpalveluksen ja pakanauskontojen keskelle? (Säilyikö suuri ilo?)

- Pian helluntain jälkeen Persiaan ja Syyriaan syntyi suuri ja elinvoimainen kirkko, joka teki vähitellen lähetystyötä Kiinassa asti. Tietäjät olivat ehkä jo kuolleet, mutta minkä verran luulette heidän perintönsä vaikuttaneen idän kirkon syntyyn?

10. Mitä tämä teksti opettaa meille tämän sunnuntain teemasta ”Jeesus, maailman valo”?

Ilosanoma: Jeesusta kohdeltiin kuninkaana vain harvoin hänen elämänsä aikana. Tietäjät palvoivat häntä hänen elämänsä alussa, ja Rooman maaherra Pilatus kirjoitti tuon arvonimen hänen ristiinsä hänen elämänsä lopussa. Jeesus on kuningas, joka ottaa valtakuntaansa myös vihollisensa, jos he tahtovat sinne tulla.

KASTEEN LAHJA

1. sunnuntai loppiaisesta (2. vsk.): Apt. 8:26–40

Taustaa: Oli vainon aika. Kristityt hajaantuivat ympäri Juudeaa ja Samariaa ja levittivät kulkiessaan evankeliumin sanomaa. Samariassa syntyi suuri herätys diakoni Filippoksen johdolla. Tekstimme hoviherra oli afrikkalainen. Hän oli varmaan kuulut juutalaisten uskonnosta Afrikassa asuivilta juutalaisilta. Hoviherrat olivat ennen vanhaan eunukkeja eli siis miehiä, joille oli tehty kastroitoleikkaus. Voidaan olettaa, että jokin köyhä perhe oli myynyt poikansa hoviin rahaa saadakseen. Vanhan testamentin mukaan kastroituja ei saa ottaa Herran kansan jäseneksi (5. Moos. 23:2).

Hoviherra oli ”jumalaapelkäävä”. Hän siis uskoi juutalaisten Jumalaan, vaikka ei voinutkaan itse kääntyä juutalaisuuteen. Mies oli nyt tulossa Jerusalemissa joiltakin juhlilta. Temppelealueella riippui kylttejä, joissa kiellettiin kolmella kielellä pyhälle alueelle pääsy muilta kuin Jumalan kansan jäseniltä. Kastroidut eivät päässeet temppeleihin, vaikka olisivat olleet juutalaisiakin (). Etiopialainen eunukki oli kuitenkin ostanut itselleen Jerusalemissa kreikankielisen Vanhan testamentin eli Septuagintan, jota hän luki ääneen kotimatallaan.

1. Kuvitelkaa, millaista tämän miehen elämä oli ollut ennen kuin hän joutui Etiopian hoviin ja sen jälkeen?
 - Mitä osoittaa hoviherrasta se, että Etiopian kuningatar päästi hänet 400 km pituiselle ja monta kuukautta kestäväälle matkalle Jerusalemiin (27)?
2. Miten luulette eunukkien kokeneen tuohon aikaan sen, että heidän oli mahdotonta elää normaalia seksuaalielämää, perustaa perhettä ja saada jälkeläisiä?
 - Mitä hoviherra mahdollisesti ajatteli elämänsä tarkoituksesta?
 - Ketä/keitä kohtaan tämä mies ehkä tunsikin katkeruutta?
3. Etiopialalla oli omat uskontonsa ja omat jumalansa. Miettikää eri syitä, miksi juutalaisten Jumala oli alkanut kiinnostaa tätä hoviherraa? (Mikä näkymättömässä Jumalassa häntä kiehoi? Entä yksijumalaisuudessa?)
4. Miltä luulette hoviherrasta tuntuneen, kun hän seisoikin temppelellä ulommaisella pihalla suljetun portin edessä?
 - Mitä miehestä osoittaa se, että hän kuitenkin osti Jerusalemissa Vanhan testamentin kirjakäärön (28)?
5. Filippos oli tuolla hetkellä keskellä Samarian suurta herätystä (5–8). Mitä hän ehkä ajatteli, kun Jumala komensi hänet Samariasta yli sadan kilometrin päähän autiolla tielle (26)?
 - Miksi Jumala ei lähettänyt Filipposta Jerusalemiin silloin, kun hoviherra epätoivoisena seisoikin suljetun temppelellä edessä?
6. Mitä erityistä on Filippoksen ja hoviherran kohtaamisessa Gazan autiolla tiellä – keksikää mahdollisimman monta asiaa (29–31)?
 - Miksi eunukki ei voinut ymmärtää Vanhaa testamenttia ilman Filippoksen selitystä (30–31)?
7. Mitä jakeet 32–34 sanovat Jeesuksesta?
 - Hoviherra oli varmasti nähnyt uhrilampaista vietävän temppeleihin. Mitä hän nyt tajusi niiden merkityksestä (32)?
 - Mistä hoviherra tajusi, että Jeesus rakastaa häntä sellaisena kuin hän on, ulkomaalaisena ja eunukkina?
8. Mistä syystä luulette hoviherran esittäneen Filippokselle jakeen 36 sisältämän kysymyksen? (Jätämme jakeen 37 keskustelun ulkopuolelle.)
 - Miksi oli niin tärkeää, että hoviherra kastettiin ennen kotiin paluutaan (38)?
 - Mikä teki hoviherran iloiseksi (39)?
9. Millaiset vaikeudet odottivat uskontonsa vaihtanutta hoviherraa hänen kotimaassaan?
 - Mitä hoviherra ehkä tässä vaiheessa ajatteli ”vammastaan”, joka oli tehnyt hänet kykenemättömäksi elämään normaalia elämää?
10. Miettikää, mikä oli tämän tapauksen merkitys maailmanlähetykselle?
 - Etsikää tästä tekstistä kaikki kohdat, jotka näyttävät sattumalta, mutta ovatkin Pyhän Hengen työtä?
 - Missä tässä tekstissä on armon evankeliumi?

Ilosanoma: Usko sinäkin omalle kohdallasi nämä Jesajan sanat, jotka toivat etiopialaiselle eunukille rauhan sydämeen: *Hän oli ylenkatsottu, ihmisten hylkäämä, kipujen mies ja sairauden tuttava, jota näkemästä kaikki kasvonsa peittivät, halveksittu, jota emme minään pitäneet. Mutta totisesti, meidän sairautemme hän kantoi, meidän kipumme hän säilytti päällensä. Me pidimme häntä rangaistuna, Jumalan lyömänä ja vaivaamana, mutta hän on haavoitettu meidän rikkomustemme tähden, runneltu meidän pahain tekojemme tähden. Rangaistus oli hänen päällensä, että meillä rauha olisi ja hänen haavainsa kautta me olemme paratut.* (Jes. 53:3–5*)

JEESUS ILMAISEE JUMALALLISEN VOIMANSA

2. sunnuntai loppiaisesta (2. vsk.): Joh. 4:5–26

Taustaa: Jeesus kulki Galileasta Jerusalemiin uskonnollisille juhlille Samarian läpi. Samarialaisten ja juutalaisten välit olivat huonot. Samarialaiset saattoivat esimerkiksi piilottaa ammennusastian, etteivät juutalaiset voisi juoda vettä heidän kaivoistaan. Tekstimme nainen kuului siis juutalaisten halveksimaan sekakansaan. Hän oli halveksittu myös omassa yhteisössään miesjuttujensa vuoksi. Nainen oli etsinyt rakkautta, mutta joutunut pettymään jo viisi kertaa. Nyt hänellä oli suhde naimisissa olevaan mieheen. Jos hän kolmikymppinen, oli hän vaihtanut miestä noin joka toinen vuosi.

Taustakysymykset

- Kumpi on mielestäsi vaikeampaa: hylätä viisi kumppania peräjälkeen, vai tulla itse viiteen kertaan hylätyksi? Perustelee vastauksesi.
- Mitä ongelmia tulee eteen, kun aloittaa parisuhteen kuudetta kertaa ja vielä naimisissa olevan miehen kanssa?
- Millä tavalla nainen voi yrittää puolustella sitä tosiasiaa, että hän oli vienyt joiltakuilta Sykarin lapsilta isän?
- Millaisia olivat ehkä naisen perhesuhteet tiiviissä yhteisössä: suhde vanhempiin (jos he olivat elossa) ja sisaruksiin?
- Kenen kanssa nainen saattoi viettää aikaa Sykarin pikkukaupungissa?
- Millaisia toiveita ja pelkoja naisella oli ehkä tulevaisuutensa suhteen?
- Mitä nainen ehkä tässä vaiheessa ajatteli itsestään/ miehistä/ rakkaudesta?

Jakeet 5–9. Kuudes hetki tarkoittaa klo 12 päivällä.

- Miksi nainen ei halunnut mennä kaivolle aamulla tai illalla viileän aikaan?
- Miettikää, mistä kaikesta samarialainen nainen jäi paitsi mennessään joka päivä kaivolle juuri silloin, kun muut naiset eivät varmasti olleet paikalla?
- Miksi Jeesus aloitti keskustelun tämän naisen kanssa pyytämällä häneltä palvelusta?
- Miettikää, mitä naisen sydämessä tapahtui, kun hän kuuli Jeesuksen pyynnön?
- Juutalaiset rabbit eivät keskustelleet naisten kanssa julkisilla paikoilla. He eivät myöskään juoneet astiasta, jota samarialaisen kädet olivat koskettaneet. Mitä Jeesuksesta osoittaa se, että hän teki molempia?
- Mitä me voisimme oppia Jeesuksen tavasta lähestyä samarialaista naista?

Jakeet 10–14

- Miksi Jeesus aloitti keskustelun samarialaisen naisen kanssa näin arvoituksellisesti, vrt. jae 10?
- Miten sinä reagoisit, jos kuulisit tänään, että Jumalalla on jokin erityinen lahja sinua varten?
- Miksi nainen siirsi puheensa patriarkka Jaakobiin?
- Ihmissydämessä voi olla muunlaistakin janoa kuin veden janoa. Miettikää, mitä tämä nainen janoi yli kaiken?
- Mitä sinä janoat eniten elämässäsi? (Voit vastata hiljaa mielessäsi.)
- Mikä naisen mielestä oli hänen suurin tarpeensa?
- Mikä Jeesuksen mielestä oli naisen suurin tarve?
- Mitä Jeesus tarkoitti vedellä, joka sammuttaa kaiken janon ihmissydämessä (13–14)?
- Tunnetko ketään ihmistä, johon voisi soveltaa jakeen 14 sanat? Jos tunnet, kuvaile häntä.

Jakeet 15–19

- Miksi Jeesus vastasi naisen pyyntöön sanomalla: ”Mene hakemaan miehesikin tänne”?
- Miksi Jeesus tahtoi naisen mieltävän läpi kaikki miessuhteensa?
- Miksi meidänkin pitäisi joskus mieltää läpi kaikki menneisyytemme vaikeat ihmissuhteet?
- Luultavasti kukaan muu ei tiennyt, montako seksisuhdetta tällä naisella oli ollut. Miltä luulette hänestä tuntuneen, kun hän tajusi juutalaisen rabbin tietävän hänestä kaiken?
- Mitä olisi tapahtunut, jos jakeiden 16 ja 17 sananvaihtoa ei olisi ollut, vaan Jeesus olisi suoraa päätä sanonut jakeen 18 sanat?
- Miksi kukaan ei voi juoda ikuisen elämän vettä, ennen kuin on nähnyt syntinsä?

Jakeet 20–24

- Miksi nainen alkoi yhtäkkiä puhua juutalaisten ja samarialaisten teologisesta kiistan aiheesta: mikä on oikea rukouspaikka?
- Mitä se osoittaa, että Jeesus suostui käymään teologista keskustelua samarialaisen naisen kanssa?
- Miten ihminen oppii rukoilemaan hengessä ja totuudessa, sen sijaan että hän vain toistelisi tyhjiä sanoja?

Jakeet 25–26

- Yhtäkkiä Jeesus ilmoitti samarialaiselle naiselle olevansa Messias . asia, jonka hän vielä pitkään salasi muilta. Miksi hän sen teki?
- Mikä sai aikaan sen, että nainen uskoi Jeesuksen väitteen?
- Millaisesta janosta Jeesus vapautti samarialaisen naisen, millaisesta ei vapauttanut?
- Missä vaiheessa naiselle selvisi se tosiasia, ettei Jeesus halveksikaan häntä, vaan päinvastoin arvostaa?
- Mikä oli siis Jumalan lahja tälle naiselle?

Ilosanoma: Jeesus huusi ristiltä: ”Minun on jano!” (Joh. 19:28). Hän, elävän veden lähde, joutui kestäämään hirvittävää ruumiin ja sielun janoa. Tämä hinta Jeesuksen piti maksaa siitä elävästä vedestä, jota hän tarjosi samarialaiselle naiselle ja tarjoaa nyt sinullekin. Tippa Raamatun elävää vettä riittää antamaan sinulle uskon ja toivon jokaisena elämäsi päivänä.

JEESUS HERÄTTÄÄ USKON

3. sunnuntai loppiaisesta (2. vsk.): Joh. 4:27–30 ja 39–42 (käsikirja 39–42)

Taustaa: Edellisenä sunnuntaina käsitelimme Jeesuksen ja samarialaisen naisen kohtaaminen Sykarin kaivolla. Jeesus paljasti naiselle tämän seksuaaliset synnit mutta kertoi myös olevansa Messias. Nainen oli niin ihmisarka, ettei uskaltanut tulla kaivolle muiden naisten kanssa. Huomatkaa, etteivät juutalaiset rabbit keskustelleet tuntemattomien naisten kanssa julkisella paikalla.

Jae 27

- Millaisia ajatuksia opetuslasten päässä ehkä pyöri, kun he näkivät Jeesuksen keskustelevan samarialaisen naisen kanssa?
- Miettikää, miksi Jeesus ei välittänyt aikansa sopivaisuussäännöistä?
- Mistä se johtui, ettei Jeesuksesta kuitenkaan levitetty mitään ”naisjuttuja” . ainakaan evankeliumit eivät sellaisista mitään mainitse?
- Mitä Sykarin kaivon tapaus osoittaa meille tavasta, jolla Jeesus kohteli naisia?
- Miettikää, miksi kristinuskoa syytetään nykyään naisvihamieliseksi?

Jakeet 28–30

- Nainen oli tullut hakemaan vettä kuumimpaan aikaan, mutta nyt hän jättikin vesiastian kaivolle. Mitä se hänestä osoittaa?
- Mikä sai naisen ihmisarkuuden katoamaan, niin että hän nyt kutsui rohkeasti ihmisiä Jeesuksen luo?
- Miksi kyläläiset eivät vastanneet naiselle: ”Kyllä mekin tiedämme, mitä sinä olet tehnyt. Ei siihen mitään profeettaa tarvita”?
- Miksi juuri tämän naisen todistus teki kaupunkilaisiin niin voimakkaan vaikutuksen?
- Miksi julkisyntisen todistus Jeesuksesta on voimallisempi kuin siivosyntisen todistus?

Jae 39

- Miksi nainen oli kokenut positiivisena asiana sen, että Jeesus oli kertonut hänelle, montako seksisuhdetta hänellä oli ollut elämänsä aikana?
- Miten sinä suhtautuisit ihmiseen, joka kertoisi sinulle kaikki elämäsi häpeälliset salaisuudet?
- Sykarin asukkaat uskoivat Jeesukseen jo ennen kuin he olivat nähneet hänet. Mitä tarkalleen ottaen he uskoivat naisen todistuksen perusteella?
- Mitä mieltä olet tästä väitteestä: Jumala voi muuttaa menneisyytesi synnit armolahjoiksesi?

Jakeet 40–42. Sitä ei ollut tapahtunut koskaan ennen, että juutalainen rabbi olisi suostunut puhumaan samarialaisille ja nämä olisivat suostuneet kuuntelemaan häntä. Juutalaiset eivät myöskään syöneet yhdessä samarialaisten kanssa.

- Mistä Sykarin asukkaat saivat rohkeuden esittää juutalaiselle Jeesukselle pyyntönsä?
- Jeesus jäi nyt kahdeksi yöksi jonkun samarialaisen kotiin ja söi hänen pöydässään. Millaiset tunnelmat vallitsivat ehkä siinä kodissa, jossa Jeesus yöpyi ja söi ateriansa?
- Mitä opetuslapset ehkä ajattelivat siitä, että heidän piti jäädä samarialaisten luo kahdeksi päiväksi ja yöksi?
- Mitä luulette Jeesuksen saarnanneen Sykarissa kahden päivän aikana?
- Nainen oli sanonut Jeesuksesta: ”ei kai hän liene Kristus”. Mistä Sykarin asukkaat saivat päähänsä, ettei hän ollut vain Kristus, vaan koko maailman vapahtaja tai pelastaja?
- Millainen usko Jumalaan samarialaisella naisella oli, ennen kuin hän kohtasi Jeesuksen? Miten hänen uskonsa muuttui kohtaamisen vaikutuksesta?
- Mitä ajattelet siitä, että fariseukset haukkuiivat Jeesusta myöhemmin samarialaiseksi ja riivatuksi (8:48)

Ilosanoma: Jumala on rakastanut koko maailmaa . samarialaisiakin . niin paljon, että hän antoi ainoan Poikansa kuolemaan ristille kaikkien puolesta. Sen sai Sykarin kaupunki nyt tietää, ja siihen saat uskoa sinäkin tänä päivänä. Helluntain jälkeen syntyi Samariassa suuri herätys. Pietari ja Johannes kiersivät silloin Samarian kyllä ja kaupungeja ja tapasivat varmaan tekstimme naisenkin, tällä kertaa uskonsisarena. (Apt. 8:14–17 ja 25.)

JEESUS AUTTAA HÄDÄSSÄ

4. sunnuntai loppiaisesta (2. vsk.): Matt. 14:22–34

Taustaa: Galilean järvi on noin 20x12 kilometrin suuruinen. Vuoristosolasta puhaltava tuuli saa joskus aikaan äkillisen myrskyn tällä järvellä. Neljäs yövartio tarkoittaa aikaisintaan kello kolmea aamuyöllä (25). Opetuslapset olivat siihen mennessä olleet järvellä noin yhdeksän tuntia.

1. Miksi Jeesus lähetti opetuslapsensa järvelle hyvin tietäen, mikä heitä siellä kohtaisi (22)?
 - Miksi Jeesus toisinaan lähettää meidätkin ”myrskyn” keskelle?
2. Miettikää, miltä opetuslapsista tuntui ja mitä he tekivät raivoisan myrskyn kourissa tunnista toiseen (24)?
 - Mitä opetuslapset ehkä ajattelivat Jeesuksesta, joka ei ollut tullut heidän mukanaan veneeseen?
 - Mitä luulet Jeesuksen rukoilleen sillä aikaa, kun hänen ystävänsä olivat hengenvaarassa (23)?
3. Opetuslapset eivät tietenkään voineet aavistaa, että Jeesus kykenee kävelemään veden päällä. Mitä he ehkä odottivat hänen tekevän tuossa tilanteessa?
 - Mitä sinä odotat Jeesuksen tekevän, kun oma tilanteesi tuntuu sinusta toivottomalta?
 - Mistä syystä opetuslapset pitivät Jeesusta aaveena (26)?
4. Miltä teistä tuntuisi, jos kuulisitte Jeesuksen äänen sanovan oman myrskynne keskellä: ”Olkaa turvallisella mielellä. / Pysykää rauhallisina, minä tässä olen. Älkää pelätkö”?
 - Sanat ”Minä se olen” ovat itse asiassa Jumalan nimi hepreaksi lausuttuna (Jahve). Miksi Jeesus tahtoi käyttää näitä sanoja nimenomaan tässä tilanteessa?
5. Koettakaa keksiä mahdollisimman monta syytä siihen, miksi Pietari tahtoi kävellä valtaviin aaltojen päällä veneen keikkuessa ylös ja alas pimeyden keskellä (27)?
 - Luuletko, että itse olisit uskaltanut laskea jalkasi aallon varaan tuossa tilanteessa?
 - Miksi Pietarin kokeilu epäonnistui (30)?
6. Mitä Pietarin uskosta vielä puuttui (31)?
 - Mitä sinä vastaisit Jeesukselle, jos hän sanoisi sinulle jakeen 31 sanat?
 - Miksi meidän jokaisen on tärkeä oppia näkemään realistisesti, millainen uskomme itse asiassa on?
 - Mikä lohdutus tähän kertomukseen sisältyy sellaista ihmistä varten, joka tietää, että hänellä on uskoa vain vähän?
7. Miksi Jeesus tuli auttamaan merihädässä olevia ystäviään vasta aamukolmelta? (Mikä tärkeä läksy olisi opetuslapsilta jäänyt oppimatta, jos Jeesus olisi tullut aikaisemmin? Vrt. 31–33.)
 - Miksi Jeesus niin usein tulee meidänkin ”myrskyympä” hyvin myöhäisessä vaiheessa?

Ilosanoma: Kukaan ei ojentanut kättään Jeesukselle, kun hän joutui keskelle myrskyä (eli Jumalan vihaa). Se hinta hänen oli maksettava meidän uskonpuutteestamme. Mutta juuri siitä syystä Jeesus pystyy tänään ojentamaan pelastavan kätensä sillekin, joka tietää itsellään olevan liian vähän uskoa.

KRISTUS, JUMALAN KIRKKAUDEN SÄTEILY

Kynttilänpäivä (sama joka vuosi): Luuk. 2:22–35 (käsikirja 2:22–33)

Taustaa: Mooseksen laki määräsi, että ensimmäisen pojan synnyttyä äidin piti mennä 40. päivänä temppeliin uhraamaan uhri ja puhdistautumaan rituaalisesti. Marian ja Joosefin köyhyys näkyi siinä, että he pystyivät uhraamaan vain kyyhkysparin. Jos he olisivat olleet normaaleissa rahavaroissa, he olisivat uhranneet vuoden vanhan karitsan (3. Moos. 12:6–8.) Vanha testamentti oli päättännyt ennustukseen, miten Herra tukee temppeliinsä: *Ja äkisti on tuleva temppeliinsä Herra, jota te etsitte... Katso, hän tulee... Mutta kuka kestää hänen tulemisensa päivän, ja kuka voi pysyä, kun hän ilmestyy?* (Mal. 3:1–2*) Nyt se päivä oli koittanut.

1. Miettikää eri syitä, miksi Joosef ja Maria eivät olleet palanneet Nasaretiin pian veroluetteloon ilmoittautumisen jälkeen?
 - Mitkä seikat tekivät ehkä Marian ja Joosefin taloudellisen tilanteen vaikeaksi?
 - Mitä tämä temppelissä käynti merkitsi Jeesus-lapsen vanhemmille (22)?
2. Miksi Herra halusi saada erityisesti omakseen kaikki oman kansansa esikoispojat?
 - Mikä on jakeiden 22–24 sovellutus Jeesuksen elämään ja kuolemaan?
3. Kuvitelkaa, millaista vanhan Simeonin elämä oli ollut ennen Jeesus-lapsen kohtaamista . mitkä olivat ehkä olleet sen ilot ja surut (25–26)?
 - Millaista Simeonin elämä olisi ollut ilman Herran lupausta (26)?
4. Mitä vanhenevalle ihmiselle merkitsee, että hänellä on edessäpäin vielä jotakin tärkeää odotettavaa?
 - Mitä yhteistä on keskenään ”odottamisella” ja ”uskolla”?
5. Monet ihmiset odottivat tuohon aikaan Messiaasta, mutta useimmat luulivat hänen ilmestyvän kuninkaana. Simeon puolestaan odotti Israelin lohdutusta tämän ennustuksen mukaan: *”Lohduttakaa, lohduttakaa minun kansaani”, sanoo teidän Jumalanne. ”Puhukaa suloisesti Jerusalemlle ja julistakaa sille, että sen vaivanaika on päättynyt, että sen velka on sovitettu, sillä se on saanut Herran kädestä kaksinkertaisesti kaikista synneistänsä.”* (Jes. 40:1–2*) Miettikää, mikä sai Simeonin odottamaan erilaista Messiaasta kuin mitä muut odottivat (25)?
6. Miten Simeon saattoi tunnistaa köyhän perheen vauvassa Herran Voidellun?
 - Miksi muut temppelissä kävijät eivät nähneet sitä, mitä Simeon näki?
7. Mitä Simeon odotti tulevan Messiaan tekävän (25,31–32)?
 - Mitä sinä toivoisit kaikkein mieluiten Jeesuksen tekävän sinulle? (Voit vastata hiljaa sydämessäsi.)
8. Mitä siihen tarvitaan, että joku ihminen on valmis kuolemaan (29)?
 - Sovella Simeonin sanat omaan elämääsi. Luuletko, että voit sanoa kuoleman edessä samoin kuin hän (29–30)?
9. Mitä uutta tietoa Maria ja Joosef saivat lapsestaan Simeonin välityksellä (30–35)?
 - Mitä tarkoittaa, että miekka tulisi lävistämään Marian sydämen? (Vastaus tämän tekstin ulkopuolelta.)
10. Simeon ei ilmeisesti nähnyt koskaan enää Jeesusta. Miten tämä kohtaaminen muutti hänen elämänsä? Mikä ei muuttunut?
 - Mitä tämä teksti sanoo päivän teemasta ”Kristus, Jumalan kirkkauden säteily”?

Ilosanoma: Jeesus tuli tänne maailmaan toteuttamaan Jesajan profetian. Siksi Herra voi sanoa tänään sinullekin ne sanat, joihin maan hiljaiset takertuivat Messiaasta odottaessaan: *Lohduttakaa, lohduttakaa minun kansaani. Puhukaa suloisesti Jerusalemlle ja julistakaa sille, että sen vaivanaika on päättynyt, että sen velka on sovitettu, sillä se on saanut Herran kädestä kaksinkertaisesti kaikista synneistänsä.* (Jes. 40:1–2*)

ANSAITSEMATON ARMO

3. sunnuntai ennen paaston aikaa (2. vsk): Matt. 19:23–30 (käsikirja 19:27–30)

Taustaa: Tämä keskustelu tapahtui heti sen jälkeen, kun rikas nuorukainen oli poistunut Jeesuksen seurasta. Hän läksi pois, koska ei halunnut luopua kaikesta voidakseen seurata Jeesusta.

Jakeet 23–26

- Miksi opetuslapset hämmästyivät Jeesuksen väitteestä, miettikää eri mahdollisuuksia?
- Miksi köyhän on helpompi kääntyä Jumalan puoleen kuin rikkaan?
- Minkä vastauksen Jeesus antaa Pietarin kysymykseen sanoessaan: *”Ihmisille se on mahdotonta mutta Jumalalle on kaikki mahdollista”*?

Jae 27

- Mikä oli Pietarin motiivi hänen esittäessään tämän kysymyksen?
- Mistä kaikesta opetuslapset olivat joutuneet luopumaan lähtiessään seuraamaan Jeesusta? (Vastaus tämän tekstin ulkopuolelta.)
- Muistelkaa Pietarin ja muiden opetuslasten elämää kokonaisuutena. Mitä he voittivat lähtiessään seuraamaan Jeesusta?
- Pietari luuli luopuneensa kaikesta ja kielsi silti Herransa. Mistä hän siis ei ollutkaan luopunut?
- Millaisen palkan sinä haluaisit saada, jos olet luopunut jostain Jumalan valtakunnan hyväksi?

Jae 28. Uusi käänös on tässä parempi. Jeesus puhuu ”uuden maailman syntymisestä” ja tarkoittaa uutta luomakuntaa, jonka Jumala luo viimeisen tuomion jälkeen.

- Luuletteko, että opetuslapset ilahtuivat tästä Jeesuksen lupauksesta? Perustelkaa mielipiteenne.
- Keihin Jeesus viittasi puhuessaan Israelin 12 heimosta? (Vastaus tämän tekstin ulkopuolelta.)

Jae 29

- Missä tilanteessa kristitty joutuu tekemään valinnan työn, perheen ja omaisuuden ja toisaalta Jeesuksen seuraamisen välillä? (Mitä ajattelet niistä entisajan lähetyssaarnaajista, jotka lähettivät lapsensa Suomeen kouluun ja jäivät itse kentälle?)
- Mitä tapahtuu kristitylle, joka ei ole valmis luopumaan perheestään eikä omaisuudestaan, vaikka Jeesus sitä häneltä pyytäisi? (Vrt. rikas nuorukainen edellisissä jakeissa.)
- Markuksen rinnakaistekstissä sanotaan että perheestään tai omaisuudestaan luopunut kristitty saa satakertaisesti jo *”tässä maailmanajassa, taloja, veljiä ja sisaria, äitejä ja lapsia ja pelloja – tosin myös vainoa – ja tulevassa ajassa hän saa iankaikkisen elämän”* (Mk. 10:29–30). Miten tämä kaikki voidaan saada satakertaisesti takaisin jo tässä maailmanajassa?
- Miettikää tämän tekstin valossa, miksi niin harva suostuu seuraamaan Jeesusta ehdoitta?
- Mikä olisi se konkreettinen asia, mistä sinun pitäisi luopua, jotta sinulla olisi enemmän aikaa Jumalan valtakunnalle.

Jae 30

- Miksi Jeesus sanoo juuri tämän opetuksen perään, että monet ensimmäiset tulevat viimeisiksi ja viimeiset ensimmäisiksi?
- Millä tavalla ensimmäiset tulevat viimeisiksi ja viimeiset ensimmäiseksi Jumalan valtakunnassa jo tässä ajassa?
- Miten viimeiset tulevat ensimmäisiksi ja ensimmäiset viimeisiksi uudessa luomakunnassa?

Kokoavat kysymykset

- Mistä kaikesta Jeesus luopui evankeliumin tähden ja sinun tähtesi?
- Saadaanko iankaikkinen elämä tämän tekstin mukaan armosta vai ansiosta? Perustele vastauksesi. (Ks. myös jaetta 26.)

Ilosanoma: Jeesus luopui Isästään ja taivaan kodista lähtiessään pelastamaan juuri sinua. Kaikkein vaikeinta hänen oli luopua Isän rakkaudesta; sitä taistelua hän kävi Getsemanessa. Kun Vapahtaja riippui ristillä, ei hänellä ollut jäljellä yhtään mitään, ei edes vaatteita päällään. Niin paljosta hän luopui sinun tähtesi, ja niin paljon hän sinua rakasti.

JUMALAN SANAN KYLVÖ

2. sunnuntai ennen paastonaikaa (2. vsk): Joh. 4:31–38

Taustaa: Jeesus oli kävellyt koko aamupäivän ja oli väsynyt, janoinen, nälkäinen ja pölyinen. Sykarin kaupungin kaivolla hän oli kohdannut samarialaisen naisen ja herättänyt uskon hänen sydämeensä. Nainen oli nyt Sykarissa kertomassa Jeesuksesta toisille ja tulisi kohta kaivolle suuren ihmisjoukon kanssa. Sillä välin tapahtui tämä sananvaihto Jeesuksen ja hänen opetuslastensa välillä.

Jakeet (8, 27,) 31–34

- Miksi ruoka ei tässä tilanteessa kiinnostanut Jeesusta, vaikka hänellä varmasti oli nälkä?
- Millaisissa tilanteissa ihmiseltä häviää ruokahalu?
- Mitä Jeesus tarkoitti jakeen 34 sanoilla?
- Miten Jumalan tahdon täyttäminen voi hävittää ihmiseltä nälän tunteen? Jos sinulla on kokemusta tällaisesta ilmiöstä, kerro toisillekin.
- Jeesus oli ollut julkisen toimintansa alussa 40 päivää syömättä autiomaassa. Mitä valoa tämä asia voi tuoda jakeeseen 34?

Jae 35. Jos elonkorjuuseen oli vielä neljä kuukautta, oli menossa vasta tammikuu. Viljahan korjataan Israelissa huhtitoukokuussa. Siemen oli siis vasta kylvetty ja vilja oli enintään oraalla.

- Mitä Jeesus tarkoitti sanoessaan vasta kylvetyn pellon ääressä, että se on jo vaalennut leikattavaksi?
- Mitä yhteistä on elonleikkuulla ja herätyksellä?
- Tähtikpääät varisevat maahan, jollei kypsyyntä viljaa korjata aikanaan. Miten tämän tosiasian voi soveltaa Jumalan valtakuntaan?

Jakeet 36–38

- Miksi Jeesus sanoi nämä sanat nimenomaan Sykarin samarialaiskaupungin kaivolla?
- Ketä Jeesus tarkoitti kylväjällä, entä leikkaajalla?
- Kehen Jeesus viittaa puhuessaan kylväjästä ja leikkaajasta, miettikää eri mahdollisuuksia.
- Mikä voisi olla sellainen tilanne maatilalla, että kylväjä ja leikkaaja iloitsevat yhdessä?
- Mikä on kylväjän palkka Jumalan valtakunnassa, entä leikkaajan?
- Mistä tulee ilo hengellisen siemenen kylväjälle ja leikkaajalle?
- Mikä profetia sisältyy jakeeseen 38?

Vetäjä lukee Apt. 8:4–8 ja 14. Jakeet kertovat Samarian herätyksestä helluntain jälkeen. Tässä mainittu Filippus oli yksi seitsemästä diakonista.

- Miten Jeesuksen ennustus 4:36–38 toteutui tässä tilanteessa?
- Ketkä olivat nähneet vaivan Samarian herätyksen syntymisessä? (Mikä oli ollut Sykarin naisen osuus, entä Filippoksen, entä opetuslasten?)
- Miten herätykseen liittyy aina ilo (4:36 ja 8:8)?

Soveltavat kysymykset

- Ketkä ovat olleet kylväjiä ja leikkaajia sinun elämässäsi?
- Miten sinä voisit löytää oman paikkasi kylväjänä tai leikkaajana Jumalan elopellolta?
- Miksi Suomessa ei nykyään ole herätyksiä?

Ilosanoma: Kun Jeesus sanoi: ”*Minun ruokani on se, että täytän lähettäjäni tahdon ja vien hänen työnsä päätökseen*”, hän ajatteli jo ristiään. Hänen ruumiistaan tulisi se varsinainen kylvösiemen, joka ihmissydämeen pudotettuna kantaisi satoa iankaikkiseen elämään.

JUMALAN RAKKAUDEN UHRITIE

Laskiaissunnuntai (2. vsk): Joh. 12:12–33 (käsikirja 12:25–33)

Taustaa: Jeesuksen viimeinen elinviikko täällä maan päällä oli alkamassa. Ratsastaessaan juhlasaatossa Jerusalemiin hän tiesi tulevansa kohta tapetuksi. Tässä tekstissä puhutaan hänen kirkastumisestaan, joka oli kyllä jo tapahtunut kirkastusvuorella, mutta tapahtuisi vielä uudelleen. Jumalan kirkkaus onkin yksi Raamatun suuria teemoja. Vanhan liiton aikaan se oli näkynyt ilmestysmajassa ja temppelissä.

Jakeet 12–19

- Miten Jeesus näyttää suhtautuneen siihen, että häntä tämän kerran juhliittiin Israelin kuninkaana?
- Millaisia motiiveja ihmisillä saattoi olla, kun he tulivat Jeesusta vastaan laulaen ja palmunoksat käsissään?
- Mikä esti fariseuksia näkemästä Lasaruksen herättämisessä mitään Jumalan kirkkautta?

Jakeet 20–22. Tekstimme kreikkalaiset olivat ilmeisesti kääntyneet pakanuudesta juutalaisuuteen, koska olivat nyt tulleet pääsiäisjuhille Jerusalemiin. Huomatkaa, että Andreaksella ja Filippuksella on molemmilla kreikkalainen nimi (vaikka he ovat juutalaisia). He ovat kotoisin samasta Betsaidan kaupungista, jossa asui kreikkalaisia. Ehkä he tunsivat nuo kyselijät jo edeltä käsin.

- Miksi nämä kreikkalaiset halusivat nähdä Jeesuksen ja puhua hänen kanssaan ja miksi he eivät menneet suoraa päätä Jeesuksen luo?
- Miksi Filippos ei esittänyt pyyntöään suoraan Jeesukselle, vaan meni ensin puhumaan Andreakselle?

Jakeet 23–24

- Miksi Jeesus alkoi puhua tällaisista asioista Filippukselle ja Andreakselle, jotka olisivat vain halunneet tuoda muutaman kreikkalaisen hänen luokseen?
- Mikä ero on tulla kirkastetuksi suoraan tai ”vehnänyvän tien” kautta?
- Mitä siihen vaadittiin, että joku voi nähdä Jumalan kirkkauden ristiinnaulitussa Jeesuksessa?
- Miksi meidän kristittyjenkin kohdalla tarvitaan tuo sama vehnänyvän tie, että voisimme kantaa hedelmää?

Jakeet 25–26. Uuden käännöksen ”panna elämänsä alttiiksi” kuuluu alkukielellä ”vihata elämäänsä”. Vanha käännös on siinä tässä kohtaa tarkempi.

- Mitä tarkoittaa käytännössä ”elämänsä rakastaminen”?
- Mitä tarkoittaa käytännössä ”elämänsä vihaaminen”?
- Miksi ne ihmiset eivät voi tulla onnellisiksi, jotka asettavat elämänsä päämääräksi onnelliseksi tulemisen?
- Mitä jae 26 tarkoittaa meidän aikamme kristittyjen elämässä?

Jae 27–28. Näissä jakeissa uusi käännös on tarkempi kuin vanha.

- Millaista taistelua Jeesus kävi sydämessään tällä hetkellä? (Minkä kahden vaihtoehdon välillä hän joutui tekemään valintansa?)
- Jeesus oli päättänyt kuolla ihmiskunnan syntien tähden jo ennen maailmaan tulemistaan. Miksi asia kuitenkin yhä järkytti häntä?
- Voitko sinä sanoa oman kärsimyksesi kohdalla kuten Jeesus sanoi omansa: ”Juuri tähän (kärsimykseen) on elämäni tähdäntyt”? Miksi voit, miksi et voi?
- Miten Isän Jumalan nimi tuli kirkastetuksi hänen Poikansa kuolemassa?

Jakeet 29–32

- Millä tavalla tämän maailman ruhtinas syöstiin vallasta tuon viikon aikana?
- Miksi paholainen saa vielä mellastaa, jos hänet kerran on jo syösty vallasta?
- Mitä jakeet 32–33 tarkoittavat?

Kokoavat kysymykset (jos on aikaa)

- Mikä oli Jeesuksen vastaus Filippuksen ja Andreaksen pyyntöön?
- Jos saisit valita, kumman valitsisit: onnellisen elämän, josta ei ole kenellekään toiselle mitään hyötyä, vai kärsimyksen täyttämän elämän, joka tuottaa paljon siunausta muille? Perustele vastauksesi.

Ilosanoma: Ehkä Jeesuksen luo tulleet kreikkalaiset menivät Golgatalle ja saivat siellä nähdä hänen rakkautensa kirkkauden. Jeesus suostui kulkemaan vehnänyvän tien loppuun asti ja luopumaan elämästään – rakkaudesta sinuun. Hän kuoli pimeydessä, mutta pimeältä ristiltä loisti hänen rakkautensa kirkkaus koko maailmaa kohtaan.

JEEBUS, KIUSAUSTEN VOITTAJA

1. paastonajan sunnuntai (2. vsk): Matt. 16:13–23 (käsikirja 21–23)

Taustaa: Tämä teksti on Matteuksen evankeliumin keskipisteessä. Kukaan ei ollut tähän mennessä nimittänyt Jeesusta Kristukseksi. Uuden testamentin **Kristus**-titteli tarkoittaa samaa kuin Vanhan testamentin **Messias**, suomeksi **'voideltu'**. Vanhan liiton aikana kuninkaat voideltiin öljyllä, joten tämä titteli viittaa **kuninkaaseen**. Jeesus oli siihen asti käyttänyt itsestään nimeä **Ihmisen Poika** (13). Se on otettu Danielin kirjasta, missä profeetta näkee Ihmisen Pojan tulevan Jumalan eteen pilvien päällä ja saavan tältä vallan, kunnian ja valtakunnan (Dan. 7:13–14).

Jakeet 13–14

- Mitä ajattelette väitteestä: ”Jokainen tulee omalla uskollaan autuaaksi?”
- Miettikää, miksi Jeesus ryhtyi toimintansa käännekohtassa kyselemään opetuslapsiltaan tällaista asiaa.
- Muistelkaa Raamatun tuntemuksenne perusteella, mitä yhteistä Jeesuksella oli satoja vuosia sitten eläneiden profeettojen Elian ja Jeremian kanssa. Entä vähän aikaa sitten surmatun Johannes Kastajan kanssa?
- Mikä oli suurin ero Jeesuksen ja näiden kolmen nimeltä mainitun profeetan välillä?
- Miksi ne ihmiset eivät voineet olla Jeesuksen opetuslapsia, jotka pitivät häntä kuolleista nousseena profeettana?

Jakeet 15–16. Pietarin tunnustus on ensimmäinen kristillinen uskontunnustus. Kaikki myöhemmätkin uskontunnustukset ovat vastausta tähän Jeesuksen esittämään kysymykseen.

- Miksi useimmat ihmiset tuohon aikaan eivät tajunneet, että Jeesus on Vanhan testamentin ennustama Messias, kaikista hänen tekemistään ihmeistä huolimatta?
- Mitä luulette muiden opetuslasten ajatelleen Pietarin tunnuksesta?
- Mitä kaikkea Pietarin tunnustus sisältää? Mitä se sanoo Jeesuksesta?
- Mikä teki Pietarin tunnuksesta niin käännteentekevän?

Jakeet 17–18. Ilmoittaa = siirtää verho syrjään

- Miksi kukaan ihminen ei voi tehdä oman järkensä varassa oikeaa uskontunnustusta?
- Miksi se ihminen on autuas, nyky-suomeksi ”ikionellinen”, jolla on sama uskontunnustus kuin Pietarilla?
- Millä tavalla Jumala ilmoittaa meidän aikamme itsensä (eli siirtää verhon syrjään edestään)?
- Mitä ajattelette tämän tekstin perusteella ihmisistä, jotka sanovat näin: ”Minä en tarvitse mitään uskontunnustusta, minulle riittää Raamattu”?
- Miksi uskontunnustuksen sisältö on kristinuskossa ratkaisevan tärkeä asia?

Jakeet 19–20. Jeesus oli antanut Simonille jo ensimmäisen kohtaamisen aikana uuden nimen: ”Pietari”, mikä tarkoittaa kalliota.

- Miltä Pietarista ehkä tuntui, kun Jeesus nimitti häntä kallioksi?
- Jotkut ajattelevat, että Jeesus tarkoitti kalliolla Pietaria itseään. Toiset taas uskovat, että hän viittasi Pietarin uskontunnustukseen jakeessa 16. Mitä mieltä sinä olet tästä asiasta? Perustele vastauksesi.
- Miksi Jumala halusi antaa taivasten valtakunnan avaimet ihmisille, ensiksi apostoleille ja sitten paimenille? Miksi se ei riittänyt, että ne olisivat hänen kädessään?

Jae 21–22

- Mikä Jeesuksen ennustuksessa vaikutti ehkä kaikkein uskomattomimmalta opetuslasten korvissa?
- Miten on mahdollista, että opetuslapset kuulivat tämän ennustuksen kolmeen kertaan eivätkä silti sitä uskoneet?
- Miten Pietari voi ajatella, että hän kykenee nuhtelevaan Mestariaan?
- Mihin Pietari tähtäsi nuhtelullaan?
- Miksi Pietari ei halunnut nuhdella Jeesusta kaikkien kuullen?

Jae 23

- Vertaa toisiinsa jakeita 17 ja 23. Mistä Pietarin sanat olivat lähtöisin?
- Mikä Pietarin uskossa oli vikana vielä uskontunnustuksen jälkeenkin?
- Miettikää, millä perusteella Jeesus voi nimittää samaa ihmistä kallioksi ja Saatanaksi?
- Mikä ero on Jumalan ajattelutavan ja ihmisten ajattelutavan välillä, kun on kysymys kärsimyksestä (23)?
- Kumpi ajattelutapa on yleisempi kristikunnassa tänä päivänä?
- Millä tavalla me itse kukin saatamme toimittaa Saatanan virkaa toisten ihmisten elämässä?
- Miten Jeesus kohtelee tämän tekstin mukaan ihmistä, joka on toimittanut Saatanan eli kiusaajan virkaa toisen ihmisen elämässä?

Ilosanoma: Lue jae 21 niin, että lisää siihen sanat ”Pietarin syntien ja minun syntieni tähden”.

RUKOUS JA USKO

2. paastonajan sunnuntai (2. vsk): Mark. 9:14–29 (käsikirja 9:17–29)

Taustaa: Luukkaan mukaan pahan hengen vaivaama poika oli **vanhempiensa ainoa lapsi** (Luuk. 9:38). Ihmistä, jonka sydämessä asuu paha henki, kutsutaan **riivatuksi**. Tämä on eri asia kuin mielisairaus, epilepsia jne. Jeesukseen uskovan, kastetun ihmisen sydämessä ei voi asua pahaa henkeä, koska siellä asuu jo Pyhä Henki.

1. Kuvitelkaa, millaista isän elämä oli ollut sen jälkeen, kun hänen poikansa joutui pahan hengen valtaan (17–18, 20–22). (Vanhempien keskinäiset välit, suhde naapureihin, suhde Jumalaan, tulevaisuuteen, parantamisyriytykset jne.)

- Millaista pojan elämä oli ollut verrattuna hänen ikätoveriensa elämään?

2. Mikä isälle oli ehkä kaikkein vaikeinta jakeiden 14–18 kuvaamassa tilanteessa? Entä pojalle?

3. Ketä Jeesus tarkoitti epäuskoisella sukupolvella, jota hänen oli hyvin vaikea kestää (19)?

- Miksi Jeesus koki ihmisten epäuskon niin vaikeana nimenomaan tässä tilanteessa?

4. Miksi isä sisällytti itsensäkin avunpyyntöönsä: ”Sääli **meitä** ja auta!” (22)

5. Jakeessa 23 Jeesus näyttäisi vaativan kärsivältä isältä vankkumatonta uskoa. Miksi?

- Miltä sinusta tuntuisi, jos joku vaatisi sinulta täydellistä uskoa silloin, kun sinulla jo valmiiksi on paha olla?

6. Mitä isä uskoi Jeesuksesta, mitä taas epäili huutaessaan jakeen 24 sanoja?

- Mitä sinä uskot ja mitä epäilet huutaessasi Jeesukselta apua rakkaittesi ongelmiin?

7. Onko isän huuto mielestäsi osoitus pelastavasta uskosta – perustele kantasi.

- Milloin tämä isä tuli uskoon – keskustelkaa eri vaihtoehtoista?

8. Miksi Jeesus auttoi tätä perhettä, vaikkei isällä sen enempää kuin pojallakaan ollut vankkumatonta uskoa?

- Kenen uskon perusteella tämä ihme tapahtui?
- Minkä verran siis tarvitaan uskoa, että Jeesus voisi auttaa sinua ja rakkaitasi teidän vaikeuksissanne?

9. Mahdollisesti isä luuli poikansa kuolleen, kun tämä makasi elottomana maassa (26). Miksi hänen piti kokea vielä tuokin kauhun hetki, ennen kuin hän saattoi kokea Jeesuksen avun? (Mitä isältä olisi jäänyt oppimatta, jos apu olisi tullut heti, kun hän sitä pyysi?)

- Miksi Jeesus antaa joskus meidänkin joutua epätoivon partaalle, ennen kuin hän puuttuu asioiden kulkuun? (Mitä sinulta olisi jäänyt oppimatta, jos apu olisi tullut heti, kun sitä pyysit?)

10. ”Jeesus tarttui häntä kädestä ja hän nousi” (27). Aseta hän-sanan paikalle sen ihmisen nimi, josta sinä nyt eniten huolta kannat. Mitä lause näin luettuna sinulle merkitsee?

Ilosanoma: Kun Jeesus itse joutui pahojen ihmisten ja paholaisen kidutettavaksi, niin hän uskoi silti Taivaallisen Isänsä voimaan ja rakkauteen yhtään epäilemättä. Hänen uskonsa perusteella saamme mekin, epäilyksistämme huolimatta, Jumalalta avun itsellemme ja rakkaillemme.

JEEBUS, PAHAN VALLAN VOITTAJA

3. paastonajan sunnuntai (2. vsk): Joh. 12:35–43 (käsikirja 12:37–43)

Taustaa: Jeesus sanoi nämä sanat Jerusalemissa ratsastettuaan sinne aasilla kansan hurratessa ympärillä. Hän oli tehnyt siihen mennessä monta tunnustekoa, joista viimeisin ja järisyyttävinkin oli Lasaruksen kuolleista herättäminen.

Jakeet 34–35. Jeesus puhuu tässä itsestään valona.

- Jos sinulla on kokemusta pimeässä kulkemisesta, kerro siitä.
- Mitä ihmisen elämässä tapahtuu, jos ”pimeys saa hänet valtaansa”?
- Missä mielessä Jeesus on valo?
- Yleensä valo on näkemisen eikä uskomisen asia. Mitä Jeesus tarkoittaa sanoessaan, että valoon on uskottava?
- Mitä ovat valon lapset?

Jakeet 37–38. Tässä viitataan ennen kaikkea Lasaruksen kuolleista herättämiseen, jonka monet juutalaiset olivat nähneet sen omin silmin. Jotkut heistä uskoivat, toiset menivät kantelemaan ylipapeille (11:45–46).

- Millaisia todisteita pitäisi olla, ennen kuin sinä uskoisit jonkun ihmisen nousseen kuolleista?
- Monet ihmiset sanovat, etteivät usko, ennen kuin näkevät. Miksi useimmat Jeesuksen aikalaiset eivät uskoneet, vaikka näkivät?
- Mitä Johannes tahtoi sanoa jakeella 38?
- Jae 38 aloittaa Jesajan kirjassa Herran kärsivän palvelijan kuvauksen. Miksi Johannes tahtoi lainata tässä tilanteessa juuri tätä jaetta?

Jakeet 39–41. Kuuluisin paatumus Raamatussa on faraon paatumus. 2. Mooseksen kirjassa sanotaan kymmenkunta kertaa, että farao paadutti oman sydämensä ja toiset kymmenkunta kertaa, että Herra paadutti sen.

- Määrittele, mitä sana ”paatumus” tarkoittaa näiden jakeiden mukaan.
- Mitä se tarkoittaa, että Herra paaduttaa jonkun ihmisen sydämen?
- Minkä verran ihmisellä itsellään on vastuuta siitä, että hänen sydämensä paatuu?
- Jae 40 on lainaus Jesajasta. Itse asiassa Jesaja saikin Herralta ”paaduttajan” viran: ”Paaduta tämän kansan sydän.” (6:10) Miten oikea Jumalan sanan julistus voi paaduttaa kuulijansa?
- Miksi sellainen ihminen ei voi paatua, joka ei ole kuullut kristillistä julistusta?
- Miettikää, mitä Lasaruksen ylösnousemusta todistaneiden ihmisten sydämessä tapahtui: a) niiden jotka uskoivat ja b) niiden jotka menivät raportoimaan ylipapeille?
- Voidaanko näiden jakeiden perusteella sanoa mielestänne että Jumala haluaa lähettää jotkut helvettiin? Perustelkaa vastauksenne.
- Kuka näkee Kristuksessa kirkkauden, kuka ei näe (40–41)?

Jakeet 42–43. Synagogasta erottaminen tarkoitti käytännössä koko yhteiskunnassa erottamista. Erotetusta tuli eräänlainen ”kastiton”.

- Mitä ajattelette näistä hallitusmiehistä ja heidän ratkaisustaan?
- Mitä seurauksia siitä tulee ihmiselämään, jos joku rakastaa ihmisiltä saatua kunniaa enemmän kuin Jumalan antamaa kunniaa?

Jakeet 44–46. Jeesus huusi nämä sanat sekä ystävilleen että vihollisilleen.

- Miksi Jeesus rupesi yhtäkkiä huutamaan?
- Mitä johtopäätöksiä kuulijat joutuivat tekemään näistä sanoista koskien niiden sanojaa?
- Jeesus sanoo nyt jakeen 46 sinulle henkilökohtaisesti. Mitä nämä sanat sinulle merkitsevät nykyisessä tilanteessasi?

Ilosanoma: Kun Jeesus kuoli, tuli keskipäivällä pimeys yli kaiken maan. Vapahtajan oli kuoltava sisäisen ja ulkonaisen pimeyden vallassa, ettei meidän tarvitsisi jäädä ikuisiksi ajoiksi kadotuksen pimeyteen.

HERRAN PALVELIJATAR

Marian ilmestyspäivä (2. vsk): Luuk. 1:23–25, 39–45 ja 56–58 (käsikirja 1:39–45)

Taustaa: Elisabet oli jo vaihdevuotensa ohittanut vanha nainen. Enkeli Gabriel oli ilmoittanut hänen raskaaksi tulonsa hänen miehelleen pappi Sakariaalle temppelissä. Sakarias oli kuuro ja mykkä koko vaimonsa raskauden ajan. Heidän kotinsa sijaitsi jossain Juudean erämaan kaupungissa. Elisabet ja Maria olivat sukulaisia. Elisabetin ja Marian Raamatun tuntemuksesta voimme vetää sen johtopäätöksen, että he olivat luku- ja kirjoitustaitoisia.

Jakeet 23–25. Vanhan testamentin Raakel oli sanonut nämä samat sanat tullessaan raskaaksi.

- Miettikää, millaisia muutoksia tapahtuu noin 60–70-vuotiaan pariskunnan elämässä, kun vaimo tulee raskaaksi?
- Miksi Elisabet halusi salata raskautensa sen ensimmäiset viisi kuukautta?
- Mitä luulette tapahtuneen, kun sukulaiset ja tuttavat pääsivät Elisabetin raskaudesta selville?
- Mitä pariskunnan arkipäivässä merkitsi se, ettei Sakaria voinut puhua eikä kuulla mitään, vaan kommunikoi vain kirjoittamalla?

Jae 39. Nasaretin ja Juudean vuorimaan väli oli noin 100 km.

- Kuinka monta päivää nuori tyttö kävelee sataa kilometriä?
- Minkä käsityksen saatte jakeen 39 perusteella siitä, miten Maria kulki tuon pitkän matkan: yksin, seurueessa, aasilla, jalan?
- Miettikää, miten Maria oli saanut perheeltään luvan lähteä noin pitkälle matkalle, etenkin jos se tapahtui yksin.
- Mihin Marialla oli kiire?

Jakeet 40–44. Elisabet oli ainakin kolme kertaa vanhempi kuin Maria. Milloin nämä kaksi olivat viimeksi kohdanneet, sitä emme tiedä. Luultavasti Maria tervehti sukulaistaan sanomalla shaloom, rauhaa. Huomatkaa, että lapsi alkaa liikkua äitinsä kohdussa 4–5 kuukauden vanhana.

- Mikä tuossa kahden naisen kohtaamisessa on mielestäsi erityisen dramaattista?
- Jeesus oli ollut äitinsä kohdussa noin viikon ja Johannes viisi kuukautta. Tiedämme, että lapsi kuulee kohdussa ääniä. Kuvitelkaa, millainen oli pikku Johanneksen äänimaailma ollut siihen asti.
- Mitä ajattelette siitä, että Johannes hypähti äitinsä kohdussa kun Maria tervehti Elisabetia?
- Mitä jakeet 41 ja 44 paljastavat meille kohdussa olevan lapsen sielunelämästä?
- Miksi monet naiset meidän päivinämme eivät pidä kohdussa olevaa lasta täytenä ihmisenä?
- Mikä sai Elisabetin huutamaan kovalla äänellä siunauksensa?
- Herra-sana tarkoitti tuohon aikaan juutalaisten kielenkäytössä ”Jahvea, Jumalaa”. Mitä Elisabetin uskosta osoittaa se, että hän kutsuu nuorta ja naimatonta Mariaa Herransa äidiksi?

Jae 45. Sana ”autuas” tarkoittaa ”ikionnellista”. Maria oli saanut Gabrielin kautta Herralta sanan, että hän tulisi raskaaksi Pyhästä Hengestä (34–35).

- Mitä Elisabet tarkoitti jakeen 45 sanoilla?
- Mikä teki Mariasta kaikkein siunatuimman naisen maailmassa? (Millä perusteella nuori Maria voi olla ikionnellinen, vaikka hänen elämäntilanteensa oli kaikkea muuta kuin helppo?)
- Mitä tämä jae sanoo meille meidän todellisesta onnestamme? (Miten me voimme olla autuaita tämän jakeen mukaan?)

Jae 56. Tässä välissä Maria oli laulanut kiitosvirtensä.

- Kuvitelkaa, millaisia olivat nuo kolme kuukautta, jotka nämä kaksi tulevaa äitiä viettivät yhdessä.
- Miksi Maria päätti lähteä kotiinsa ennen Elisabetin vauvan syntymää?
- Mitä merkitsi nuorelle Marialle, että hän sai viettää raskausaikansa kolme ensimmäistä kuukautta Elisabetin ja Sakariaan seurassa?
- Mitä merkitsi vanhalle Elisabetille, että hän sai viettää raskausaikansa kolme viimeistä kuukautta Marian kanssa?

Jakeet 57–58. Näyttää siltä kuin sukulaiset eivät olisi tienneet Elisabetin raskaudesta mitään ennen lapsen syntymää.

- Luuletteko, että synnytys jännitti vanhaa Elisabetia? Miksi jännitti? Miksi ei jännittänyt?
- Mikä Johannes Kastajan syntymisessä teki kaikki iloisiksi?

Ilosanoma: Johannes Kastaja sanoo myöhemmin, että hän on kuin sulhasen ystävä, joka iloitsee kuullessaan tämän äänen (Joh. 3:29). Siitä hän iloitsi jo äitinsä kohdussa. Siitä saat sinäkin iloita tänä päivänä, sillä Jeesus sanoo nyt sinullekin jakeen 45 sanat: ”Autuas sinä, joka uskoit! Herran sinulle antama lupaus on täyttyvä!”

KÄRSIMYKSEN SUNNUNTAI

5. paastonajan sunnuntai (2. vsk): Luuk. 13:31–35

Taustaa: Neljännesruhtinas Herodes asui Galileassa ja hallitsi sitä ynnä järventakaista Perea roomalaisten antamalla valtuutuksella. Fariseukset eivät yleensä tehneet yhteistyötä puolipakanallisen Herodeksen kanssa. Tämä kerta on poikkeus. Johannes Kastaja oli nuhdellut Herodesta moraalittomasta elämästä, jonka jälkeen hän oli vanginnut ja tappanut tämän profeetan. Herodes ei ollut ikinä nähnytkaan Jeesusta.

Jakeet 31–33

- Miten sinä reagoisit, jos kuulisit, että joku aikoo tappa sinut?
- Luuletteko että fariseukset olivat saaneet tehtävänannon Herodekselta. Jolleivät olleet, niin miksi he valehtelivat?
- Mitä syytä fariseuksilla tai Herodeksella oli yrittää pelotella Jeesus pois Galileasta?
- Miten fariseukset olettivat Jeesuksen reagoivan sanoihinsa?
- Juutalaisille ”kettu” oli halveksiva nimitys, jolla tarkoitettiin kieroja ja tuhoa tuottavaa ihmistä. Jeesus ei nimitellyt tällä tavalla ketään toista. Mieltikää, miksi hän käytti tätä ilmausta juuri Herodeksesta?
- Millainen ihminen voi sanoa: minä sain työni päätökseen? (Jae 32, uusi käännös)
- Mihin määränpäähän Jeesus pääsisi kolmantena päivänä?
- Vanhassa testamentissa jotkut profeetat todella kuolivat Jerusalemissa, esimerkiksi Sakarias, mutta monet muut eivät, esimerkiksi Hesekiel. Mitä Jeesus siis tarkoittaa jakeen 33 loppuosalla?
- Mitä Jeesus tahtoi sanoa Herodekselle ja fariseuksille jakeiden 32–33 kautta?
- Mikä oli siis Jeesuksen reaktio tappouhkaukseen?
- Kuolinpäivänsä aamuna Jeesus vietiin Herodeksen eteen. Kuningas puetti hänet loistavaan pukuun ja esitti hänelle kysymyksiä, joihin hän ei vastannut mitään (Lk. 23:7–11). Miksi ei vastannut?

Jae 34. Ajatus Jumalan siivistä nousee VT:sta. Psalmista sanoo: Varjele minua niin kuin silmäteräsi, peitä minut siipiesi suojaan. Ps. 17:8

- Miksi Jerusalemi tappoi profeetat ja Jumalan lähettäjä?
- Millä tavalla Jeesus oli koettanut koota Jerusalemin asukkaita siipiensä alle?
- Miksi Jeesus sinuttelee Jerusalemiä jakeessa 34, mutta käyttää monikkoa jakeessa 35?
- Jos olet joskus nähnyt kanaemon käytöksen vaaran uhatessa, niin kuvaile sitä.
- Miksi Jeesus tahtoi koota tuollaisen kaupungin asukkaat turvaan siipiensä alle?
- Mistä vaarasta Jeesus tahtoi Jerusalemiä varjella?
- Miksi Jerusalemin asukkaat eivät olleet tahtoneet mennä Jeesuksen siipien alle turvaan?
- Miltä tämä jae kuulostaisi näin luettuna (käytä sen kaupungin nimeä, jossa asut): *Helsinki, Helsinki, sinä, joka tapat profeetat ja kivität ne, jotka ovat sinun tykösi lähetetyt, kuinka usein minä olenkaan tahtonut koota sinun lapsesi, niin kuin kana kokoaa poikansa siipiensä alle! Mutta te ette ole tahtoneet.*
- Millainen oli Jeesuksen sydämen asenne Jerusalemiä kohtaan?
- Mistä voit tietää, että sinullakin on lupa paeta Jeesuksen siipien alle turvaan nykyisen elämäntilanteesi keskeltä?

Jae 35. Jerusalemin hävitykseen oli tuossa vaiheessa enää 40 vuotta. Vanha käännös sanoo ”teidän huoneenne”, uusi sanoo ”teidän temppelinne”. Vanha on tarkempi, mutta molemmat viittaava temppeliin.

- Temppelin tärkein asukas oli Herra itse. Mitä tapahtuu, jos Herra lähtee temppelistään, kuten hän lähti Salomon temppelistä 500 vuotta aikaisemmin (2. Kun. 23:27)?
- Mikä voisi olla syynä siihen, jos Herra lähtee meidän päivinämme pois jostakin kirkosta tai kirkkokunnasta?
- Viimeisessä lauseessa Jeesus lainaa Psalmia 118:26, joka oli kuninkaalle laulettava tervetuliaislaulu. Milloin tämän jakeen ennustus toteutui tai toteutuu? (Vastaus tämän tekstin ulkopuolelta.)
- Mistä vastustajat ehkä näistä Jeesuksen puheista ajattelivat?

Kokoavat kysymykset (jos on aikaa)

- Mitä tämä teksti kertoo meille Jumalan suunnitelmasta ja sen toteutumisesta maan päällä?
- Mitä pitäisi tapahtua, että sinä voisit sanoa kuollessasi: sain työni päätökseen?

Ilosanoma: Jeesus on kuin kanaemo, joka haluaa pelastaa poikasensa – sinutkin – tuhosta eli iankaikkisesta kadotuksesta. Kanaemo kuolee, että poikaset sen siipien alla jäisivät eloon.

KUNNIAN KUNINKAAN ALENNUSTIE

Palmusunnuntai (2. vsk): Joh. 12:1–8

Taustaa: Muista evankeliumeista käy ilmi, että nämä päivälliset tapahtuvat **spitaalisen Simonin kodissa**. Oli menossa Jeesuksen kuolemaa edeltävä sapatti tai tarkemmin sanottuna **sapatin jälkeinen ilta**. Paikalle on kutsuttu samasta kylästä sisarukset **Martta, Maria ja Lasarus**. Tämä on se sama Maria, joka oli kuunnellut Jeesuksen puheita hänen jalkojensa juuressa istuen. (Syntinen nainen fariseuksen kodissa, josta Lk. 7:36–50 kertoo, on siis eri henkilö.) Jeesuksen pidätysmääräys oli jo annettu (11:57). **Yksi denaari** oli miehen päiväpalkka, ja 300 denaaria hänen vuosipalkkansa, koska sapattia ei laskettu työpäiväksi.

Jakeet 1–3

- Mitä nämä jakeet kertovat päivällisjärjestelyistä spitaalisen Simonin kodissa?
- Kukaan muu ei tajunnut, että Jeesuksen kuolema oli lähellä paitsi Maria. Miettikää eri vaihtoehtoja, miten hän oli sen tajunnut. (Jeesus oli ennustanut oman kuolemansa jo kolmeen kertaan. Miksi kukaan muu ei uskonut häntä kuin Maria?)
- Miten Maria oli oppinut rakastamaan Jeesusta näin paljon?
- Verratkaa Martan ja Marian tapaa osoittaa rakkauttaan Jeesukselle. Mitä eroja, mitä yhtäläisyyksiä niissä on?
- Nardusöljy tuotiin Himalajalta ja maksoi maltaita. Sitä käytettiinkin yleensä vain tipoittain. Paljonko Marian lahja olisi euroiksi muutettuna eli paljonko on vuoden keskipalkka maassamme tällä hetkellä?
- Miettikää, miten Maria oli päätenyt siihen ratkaisuun, että hän osoittaa rakkautensa Jeesusta kohtaan voitelemalla hänet nardusöljyllä?
- Yleensä naisilla ei ollut noin paljon omaa rahaa. Maria oli ehkä saanut rahat perinnöksi isältään, ja ne oli tarkoitettu hänen kapiointaan tai vanhuudenvaraansa varten. Mitä hän ajatteli kapiointaan tai vanhuudestaan käyttäessään koko omaisuutensa Jeesuksen voitelemiseen?
- Naisen ei tuohon aikaan ollut sopivaa avata hiuksiaan miesten nähden. Miksi Maria ei välittänyt sopivaisuussäännöistä tässä tilanteessa?

Jakeet 4–8. Opetuslapseksi tullessaan Juudas ei ollut varas, hänestä tuli vähitellen epärehellinen. Kohta hän myisi Herransa 30 hopearahasta eli 120 denaarista.

- Vertaa toisiinsa Marian ja Juudaksen suhdetta rahaan. Mikä oli suurin ero?
- Miksi Jeesus oli päättänyt antaa yhteisen kukkaron nimenomaan Juudakselle?
- Miettikää, millä tavalla Juudaksesta oli vähitellen tullut varas ja Herransa kavaltaja.
- Mitä se osoittaa Juudaksesta, että hän piti Jeesuksen voitelua haaskauksena?
- Miettikää, mitä Betanian köyhät olisivat ehkä saaneet miehen vuosipalkalla?
- Mitä Jeesus sai noilla 300 denaarilla?
- Miksi Marian teko lohdutti Jeesusta tässä tilanteessa?
- Israelin kuninkaita ei kruunattu, vaan heidät voideltiin öljyllä uransa alussa. Miksi Jeesus voideltiin vasta ennen hautaustaan?
- Juutalaiset voitelivat vainajan ruumiin, ennen kuin se vietiin hautaan. Mitä Jeesus tarkoitti sanoessaan, että Maria voiteli hänet hänen hautaamistaan varten?
- Minkä luulette ilahduttaneen eniten Mariaa Jeesuksen pienessä puolustuspuheessa jakeissa 7–8?
- Miten me voisimme oppia rakastamaan Jeesusta, kuten Maria rakasti?
- Miten me voisimme osoittaa rakkautemme Jeesusta kohtaan, kuten Maria sen osoitti?

Jakeet 9–11

- Miettikää, millaista Lasaruksen elämä oli hänen noustuaan haudasta.
- Miten on mahdollista, ettei ylipappien mieleen tullut tämä ajatus: ehkä Jeesus tekee ihmeitä Jumalan voimalla?

Ilosanoma: Maria oli oppinut ymmärtämään Jeesuksen rakkauden syvyyden kuunnellessaan häntä. Mikään ei hänen mielestään ollut kyllin hyvää Vapahtajalle, joka kohta kuolisi hänen puolestaan. Niin, kumpi oli loppujen lopuksi suurempaa ”haaskausta”, sekä että Maria vuodatti nardusöljyn Jeesuksen tähden vai se, että Jumalan Poika vuodatti verensä Marian tähden – ja meidän tähtemme?

JEEBUS GETSEMANESSA

Hiljaisen viikon maanantai (2. vsk): Joh. 18:1–14 (käsikirja 1–27)

Taustaa: Ensimmäisessä jakeessa mainittu Kidronin puro virtasi temppelialueen itäpuolella ja sen yli pääsi helposti kulkemaan Getsemanen puutarhaan. Jeesuksen pidätystilanne suurten oliivipuiden alla oli todella dramaattinen. Ensin kuului pimeydessä askelten ääniä, sitten näkyi soihdun häilyvää valoa ja kohta astui esiin sotilaskoukon etunenässä – yksi kahdestatoista opetuslapsesta.

Jakeet 1–2

- Mikä olisi mielestäsi pahinta siinä tilanteessa, jos tulisit parhaimman ystäväsi pettämäksi raha-asioiden tähden?
- Kuvitelkaa, millaista Juudaksen elämä oli ollut Jeesuksen seurassa nämä kolme vuotta. Mitä hyviä ja huonoja kokemuksia siihen ehkä oli sisällynyt? (Vastaukset tämän tekstin ulkopuolelta.)
- Luuletteko, että Jeesus rakasti Juudasta yhtä paljon kuin muita opetuslapsiaan? Perustelkaa vastauksenne.
- Mitä mieltä olette: uskoiko Juudas puolestaan Jeesuksen rakkauteen? Jollei uskonut, niin mikä oli saanut hänet sitä epäilemään?
- Johannes oli kertonut aikaisemmin, että Juudas oli yhteisen kukkaron haltija ja hän oli muiden tietämättä pistänyt taskuunsa yhteisiä rahoja (12:6) Miksi kukaan 11 opetuslapsista ei ollut huomannut, että yhteisiä rahoja katosi?
- Miettikää, mitä Juudas aikoi kavaltamallaan rahoilla tehdä?
- Miksi juuri raha on niin suuri kiusaus kirkon työntekijöille ympäri maailmaa?

Jakeet 3–6. Muut evankeliumit kuvaavat Jeesuksen pidättäjät juutalaisiksi temppelivartijoiksi, mutta Johanneksen mukaan heidän joukossaan oli myös roomalainen kapteeni (kiliarkos) miehineen. (Jae 12).

- Miksi Jeesus pidätettiin yöllä, ei päivällä?
- Miten opetuslapset ehkä kokivat sen, että heidän ystävänsä Juudas oli pidättäjien oppaana?
- Ketkä näyttävät tekstimme mukaan olleen peloissaan, ketkä olivat rohkeita?
- Miksi Jeesus astui vapaehtoisesti esiin puutarhan pimenoista pidättäjiensä eteen?
- Miettikää, miten sotilaiden kaatuminen oikein tapahtui?
- Kun Jeesus sanoi: ”Minä se olen”, hän lausui samalla Jumalan nimen. (Jahve = Minä olen se joka minä olen). Miksi juuri tämä vastaus kaatoi sotilaat maahan?

Jakeet 7–9.

- Miksi Jeesus esitti saman kysymyksen uudelleen?
- Miten opetuslapset ehkä kokivat Jeesuksen sanat jakeessa 8?
- Sovella jakeet 8–9 omaan elämääsi tai sen ihmisen elämään, josta kannat tällä hetkellä eniten huolta. Mitä hänen sanansa näin luettuina sinulle merkitsevät?

Jae 10. Vain Johannes paljastaa miekanheiluttajan ja haavoitetun miehen nimen.

- Mihin Pietari pyrki miekaniskullaan?
- Muut evankeliumit kertovat, että Jeesus paransi Malkuksen korvan viimeisenä ihmetekonaan ennen kuolemaansa. Miksi hän sen teki?
- Mitä luulette Malkuksen kertoneen kotona vaimolleen tästä tapauksesta?

Jae 11.

- Muut evankeliumit kertovat, miten Jeesus oli juuri vähää ennen pyytännyt Isältään Getsemanessa, ettei hänen tarvitsisi juoda kärsimyksen maljaa. Miksi hän nyt nosti maljan vapaehtoisesti ja tynesti huulilleen?
- Kuka antoi Jeesukselle hänen kärsimyksensä?
- Voitko sinä sanoa omasta kärsimyksestäsi, kuten Jeesus sanoi omastaan jakeen 11 lopussa? Miksi voit, miksi et voi?
- Mikä ero sillä on, otammeko kärsimyksemme petollisen ystävä ja pahojen ihmisten kädestä, vai otammeko sen taivaallisen Isämme kädestä?

Jakeet 12–14. Hannas oli ollut ylimmäinen pappi vuodet 6–15 jKr. Sen jälkeen viisi hänen pojistaan oli toiminut ylipappina ja nyt oli vuorossa hänen vävynsä Kaifas. Vuosi oli siis noin 30 jKr.

- Miksi ihmeessä maailmankaikkeuden Luoja ja Herra antoi pidättää ja sitoa itsensä?
- Mitä sotilaat ehkä ajattelivat pidätettävästä miehestä tässä vaiheessa, heidän olivat äsken kaatuneet maahan ja nähneet Malkuksen korvan parantamisen?
- Mitkä olivat ehkä ylipappien tunnelmat tuona yönä?
- Mitä Hannakseen oli ehkä vaikuttanut se, että hän oli saanut istua vallan kahvassa jo neljännesvuosisadan ajan?
- Hannas ja Kaifas eivät ilmeisesti olleet koskaan nähneet Jeesusta silmästä silmään. Miettikää, miltä heistä tuntui kohdata vihaamansa Jeesuksen suora katse?
- Mikä on jakeen 14 sanoma meille?

Ilosanoma: Malja jakeessa 11 sisälsi kaiken maailman synnin ja saastan, myös sinun syntisi. Juodessaan tuon maljan Jeesus ikään kuin kaatoi sisäänsä sinun syntisi ja koko maailman synnin. Sillä tavalla hänestä tuli jokaisen maailman synnintekijän sijainen. Sinunkin sijaisesi.

PYHÄ EHTOOLLINEN

Kiirastorstai (2. vsk): Joh. 13:1–17 (käsikirja 1–15)

Taustaa: Tämä oli Jeesuksen viimeinen ateria maan päällä. Vapahtaja oli varannut huoneen, jonne opetuslapset valmistivat pääsiäisaterian. Vettä, vati ja pyyhekin oli varattu, mutta paikalla ei ollut palvelijaa, joka olisi pessyt ruokailijoiden jalat. Ruokailu tapahtui puolittain makuuasennossa, joten pesemättömät jalat voivat häiritä juhlatunnelmaa.

Jakeet 1–2

- Jeesus tiesi kuolevansa seuraavana päivänä. Mitä jae 1 kertoo meille hänen valmistautumisestaan kuolemaansa?
- Juudaskin oli tullut syömään juhla-ateriaa Jeesuksen ja toisten opetuslasten kanssa. Millaiset olivat ehkä hänen tunnelmansa tuona iltana?
- Miten Juudas voi luulla pystyvänsä salaamaan petoksensa Jeesukselta?

Jakeet 3–5. Huomatkaa, että pyyhe lanteilla oli orjan asu.

- Miltä opetuslapsista ehkä tuntui asettua syömään pääsiäisen juhla-ateriaa likaisin jaloin?
- Miksi kukaan opetuslapsista ei tahtonut tehdä orjan työtä eli pestä toveriensa jalkoja?
- Miksei kukaan mennyt pesemään edes Jeesuksen jalkoja?
- Mitä muut olisivat ajatelleet, jos esimerkiksi Pietari olisi ryhtynyt pesemään heidän jalkojaan? Entä jos sen olisi tehnyt joukon nuorimmainen?
- Miksi ns. ”nökkimisjärjestys” on meille ihmisille niin kovin tärkeä?
- Mitä huoneen ilmapiirissä tapahtui, kun Jeesus nousi pöydästä ja alkoi solmia ”esiliinaa” eteensä?
- Miksi Jeesus ryhtyi pesemään opetuslastensa jalkoja vasta kun ruokailu oli jo aloitettu (4)?
- Miksi Johannes kuvaa Jeesuksen toimet hyvin pikkutarkasti jakeissa 4 ja 5?

Jakeet 6–8

- Mitä Pietari tarkoitti itsestään selvällä kysymyksellään (6)?
- Milloin Pietari tajusi, mitä Jeesus oli hänelle tehnyt (7)?
- Jeesus sanoo jakeen 7 sanat sinullekin, jonka on ehkä vaikea hyväksyä jotain itsellesi tapahtunutta asiaa. Mitä nämä sanat sanovat sinulle Jeesuksen suusta kuultuina?
- Mitä jakeen 8 repliikki osoittaa Pietarista?
- Mitä Jeesus tarkoittaa vastauksellaan jakeessa 8? (Miksi sillä ihmisellä ei ole osaa eikä arpa Jeesukseen, joka kieltäytyy tulemasta hänen pesemäkseen?)

Jakeet 9–10. Kylpeä-verbiä (jae 10) käytetään myöhemmin UT:ssa kasteesta. (Tit. 3:5; Ef. 5:26)

- Luuletteko Pietarin tajunneen tässä vaiheessa, että peseminen symbolisoi syntien pesemistä?
- Mitä kaikkea Jeesuksen vastaus jakeessa 10 tarkoittaa?

Jakeet 2,11

- Mitä se osoittaa, että Jeesus tahtoi pestä Juudaksenkin jalat?
- Miltä Juudaksesta ehkä tuntui, kun Jeesus kumartui hänen eteensä pesemään hänen jalkojaan?
- Uskoiko Juudas Jeesuksen rakkauteen vai epäilikö hän sitä omalla kohdallaan? Miksi uskoi, miksi epäili?

Jakeet 12–17

- Miten me tämän päivän kristityt voisimme seurata sitä esimerkkiä, jonka Jeesus meille viimeisenä iltanaan antoi?
- Toisen jalkojen peseminen tarkoittaa myös heidän vikojensa sietämistä ja heidän loukkaustensa anteeksi antamista. Mikä pitäisi tapahtua, että mekin suostuisimme meitä loukanneiden ”jalanpesuun”?
- Miksi kristityn on mahdotonta suostua pesemään toisten jalkoja, jos hän ei ole antanut ensin Jeesuksen pestä omia jalkojaan?

Kokoava kysymys

- Jeesus tiesi olevansa koko maailman valtias (3). Mitä nämä jakeet opettavat meille vallan ja palvelun suhteesta?
- Miksi juuri tämä Jeesuksen teko on hänen täydellisen rakkautensa osoitus (vrt. jae 1)?

Ilosanoma: Ryhtymällä jalkojen pesijäksi Jeesus viittasi omaan ristinkuolemaansa. Sanoi hän näin: ”*Joka tahtoo teidän joukostanne ensimmäiseksi, se olkoon kaikkien orja. Ei Ihmisen Poikakaan tullut palveltavaksi, vaan palvelemaan ja antamaan henkensä lunnaiksi monen edestä*” (Mark. 10:43–45).

JUMALAN KARITSA

Pitkäperjantai (2. vsk): Joh. 19:23–30 (käsikirja 19:16–30)

Taustaa: Ristiinnaulitseminen on ehkä sadistisin kidutustapa, minkä ihmisen sairas mielikuvitus koskaan on keksinyt. Puhuminen oli tuskallista ristiinnaulitulle, koska henkeä vetäessään hänen oli tukeuduttava jalkojen läpi pistettyihin nauloihin. Ne tunnit, jotka Jeesus riippui ristillä, oli hän samalla **helvetissä**, koska Jumala oli hänet hylännyt. ”**Rakkain opetuslapsi**” tarkoitti itse asiassa evankeliumin kirjoittajaa eli Johannesta (26).

Jakeet 23–24

- Mitä käytös ristin juurella osoittaa roomalaisista sotilaista?
- Miksi Jeesukselta piti viedä loppujen lopuksi kaikki, jopa vaatteet päältä ja miksi hänen piti kuolla alastomana?
- Daavid oli kirjoittanut jakeen 24 sanat psalmiin 22. Kuka oli siis suunnitellut Jeesuksen kuolintavan?

Jakeet 25–27. Jeesuksen äiti Maria oli kuullut enkelin ennustavan pojalleen Daavidin valtaistuinta; hän oli myös synnyttänyt tämän pojan ollessaan vielä neitsyt.

- Miksi Golgatalle tulleista Jeesuksen ystäväistä suurin osa oli naisia? (Onko mielestäsi eroa miehen ja naisen välillä siinä, miten he suhtautuvat kärsimykseen, jota ei enää voi lievittää?)
- Mikä sai Jeesuksen äidin tulemaan Poikansa ristin juurelle?
- Mikä Marialle oli tuossa tilanteessa kaikkein hirveintä?
- Mitä Maria tässä vaiheessa toivoi pojalleen tapahtuvan: odottiko hän ihmettä vai pikaista kuolemaa? Perustele vastauksesi.
- Uskoiko Maria vielä ristin juurellakin, että Jeesus oli Jumalan Poika? Perustele vastauksesi.
- Kuvittele tilannetta, että Jeesus olisi kuollut sanomatta sanaakaan äidilleen. Mitä Jeesuksen sanat ristiltä merkitsivät Marialle?
- Jakeessa 26 viitataan opetuslapsi Johannekseen. Miksi Jeesus tahtoi antaa äitinsä nimenomaan hänen hoitoonsa, vaikka hän oli ilmeisesti opetuslapsijoukon nuorin? (Miksi Jeesus ei tahtonut äitinsä jäävän neljän nuoremman veljensä hoteisiin?)
- Mieti, mitä Jeesus tahtoi tämän kertomuksen kautta sanoa sinulle sinun suhteestasi vanhempiisi?

Jakeet 28–29

- Miettikää eri syitä, mitkä aiheuttivat ristiinnaulituille hirvittävän janon?
- Mitä muuta Jeesus janosi ristillä kuin vettä?
- Jeesus oli kerran huutanut: ”*Jos jonkun on jano, hän tulkoon minun luokseni ja juokoon!*” (7:37). Miksi hänen, elävän veden antajan, piti nyt itsensä näännyä janoon?

Jae 30

- Jeesus oli sanonut Johannes Kastajalle juuri ennen kastettaan: ”*Salli nyt; sillä näin meidän sopii täyttää kaikki vanhurskaus.*” (Mt. 3:15). Vertaa noita sanoja jakeeseen 30.
- Mistä voit tietää, että Jeesus on täyttänyt sinunkin sijastasi Jumalan vanhurskaan tahdon (eli kaikki hänen käskynsä)?
- Mikä ero on seuraavien lauseiden välillä: ”Jeesus kuoli” ja ”Jeesus antoi henkensä”?
- Vertaa Jeesuksen viimeisiä hetkiä jonkun tuntemasi ihmisen viimeisiin hetkiin. Mikä Jeesuksen käytöksessä on epätavallista?

Ilosanoma: Muistamme Rikas mies ja Lasarus -vertauksesta, että helvetissä ihmisellä on kauhea jano. Rikas mieshän pyysi Lasarusta tulemaan ja kostuttamaan edes sormenpäällään hänen kieltään (Luuk. 16:24). Jeesus kärsi nämä janon tuskat, ettei sinun tarvitsisi niitä kärsiä iankaikkisessa kadotuksessa.

KRISTUS ON YLÖSNOUSSUT! Pääsiäispäivä (2. vsk.): Joh. 20:1–10

Taustaa: Jeesus oli ajanut seitsemän riivaajaa Mariasta ulos ja sen jälkeen Maria oli seurannut häntä kolme vuotta. Hän oli seisonut ristin juurella, nähnyt Jeesuksen kärsimyksen, kuoleman ja hautauksen. Jeesuksen ruumis oli voideltu 30 litralla mirhan ja aloen seosta, joten käärinliinat olivat jäykät rasvasta. Evankeliumitekstejä vertailemalla voimme päätellä, että naiset läksivät haudalle yhdessä, mutta Magdalan Maria ehti sinne ensin (hän oli ilmeisesti nuorin joukosta). Sitten Maria ryntäsi opetuslasten kortteeriin, ennen kuin muut naiset ehtivät tulla perille.

Jae 1

- Jos sinulle on tärkeää jonkun rakkaasi haudalla käynti, niin kerro miksi.
- Miettikää, millainen oli ollut Magdalan Marian sapatinpäivä?
- Mitä Maria ehkä ajatteli nyt tulevaisuudestaan? (Luuletteko että hän hetkittäin jopa katui Jeesuksen seuraan lähtemistään? Perustelkaa mielipiteenne.)
- Mitä se osoittaa Mariasta, ettei hän jäänyt sänkyyn makaamaan, vaan halusi tulla Jeesuksen haudalle heti, kun se oli mahdollista?
- Kuvittele Magdalan Marian ajatuksia ja tunnelmia hänen nähdessään, ettei haudan suulla ollut kiveä.

Jae 2. Rakkaimmalla opetuslapsella Johannes tarkoittaa itseään. Sana . me. jakeessa 2 näyttäisi ilmaisevan, että Maria oli tavannut naiset tiellä ja kertanut heille uutisen. Huomatkaa, että tekstin henkilöt eivät asuneet Jerusalemissa, vaan olivat vain tulleet sinne pääsiäisjuhille.

- Miksi Maria läksi pois katsomatta haudan sisälle?
- Mistä Maria päätteli, että Jeesuksen ruumis oli varastettu?
- Miettikää, mikä siinä on pahinta, jos rakkaan ihmisen ruumis häviää tai häväistään.
- Miksi Maria ei kävellyt, vaan juoksi (uuden käännöksen mukaan)?
- Mitä se osoittaa, että Maria meni Pietarin luo, vaikka tämä oli kieltänyt Jeesuksen eikä ollut ristin juurella?
- Mitä se ehkä vaikutti Pietarin tunnelmiin pääsiäisaamuna, ettei hän ollut halunnut nähdä Jeesuksen kuolemaa ja hautausta?
- Mitä se osoittaa Pietarista, että hän asui yhä samassa majapaikassa muiden opetuslasten kanssa?
- Millainen usko Marialla oli tuona pääsiäisaamuna? (Uskoiko Maria yhä, että Jeesus on Messias? Mitä osoittaa se, että Maria kutsui Jeesusta Herraksi? Millainen muisto hänelle oli jäänyt Jeesuksesta?)

Jakeet 3–4. Kumpikaan näistä opetuslapsista ei ollut ollut Jeesuksen haudalla pe iltana. Pietari ei tullut Golgatalle ja Johannes vei Jeesuksen äidin majapaikkaansa.

- Millaisia ajatuksia Pietarin ja Johanneksen päässä ehkä pyöri heidän juostessaan haudalle.
- Miksi Johannes ei jäänyt odottamaan kaveriaan vaan juoksi edeltä haudalle?

Jakeet 5–7. Käärinliinat koostuivat isosta pellavalakanasta, joka oli käärityt ruumiin ympärille ja jonka laskoksiin oli levitetty 30 kg rasvaa. Päätä varten oli oma liinansa.

- Miten näiden kahden opetuslasten luonteen ero tulee ilmi näistä jakeista?
- Mikä Jeesuksen käärinliinoissa kiinnitti opetuslasten huomiota? (Mitä tyhjien käärinliinojen haudassa oleminen heille osoitti? Miltä käärinliinat olisivat näyttäneet, jos joku olisi varastanut ruumiin niiden sisältä? Mikä merkitys hikiliinan paikalla oli?)
- Jos joku teistä tietää jotakin Torinon käärinliinoista, kertokoon lyhyesti tietämänsä.
- Jotkut kommentaarit ovat sitä mieltä, että opetuslapsia hämmästytti haudan siisteys: että käärinliinat oli taiteltu kauniisti erikseen. Mitä mieltä olette tästä tulkinnasta?

Jakeet 8–10. Johannes oli opetuslapsista ainoa, joka oli seisonut Jeesuksen ristin juurella.

- Miksi sisääntulojärjestys on kerrottu niin tarkkaan (5–8) . mikä sen merkitys on tekstin tulkinnalle?
- Mitä Johannes uskoi nähdessään käärinliinat ja mikä asia hänelle jäi vielä toistaiseksi epäselväksi?
- Mitä se osoittaa, että opetuslapset lopettivat Jeesuksen ruumiin etsimisen tähän?
- Tähän asti kaikki ovat juosseet tuona sunnuntaiamuna kuin päättömät kanat. Miksi Pietari ja Johannes eivät juosseet enää majapaikkaan palatessaan?

Kokoava kysymys

- Jos ruumiin ylösnousemusta ei olisi, mitä annettavaa kristinuskolla olisi ihmiskunnalle?

Ilosanoma: Jeesuksen ylösnousemus oli tae siitä, että Jumala oli ottanut hänen sovitushirnsä vastaan taivaan temppelissä. Se merkitsi sitä, että Jumalan viha sinunkin syntejäsi kohtaan oli sovitettu ja tie taivaaseen on sinullekin auki.

YLÖSNOUSSEEN KOHTAAMINEN

2 pääsiäispäivä (2. vsk.): Joh. 20:11–18

Taustaa: Magdalan Maria kertoi varmaankin itse tämän tapauksen Johannekselle, joka liitti sen Jeesuksen elämäkertaan. Johannes kirjoitti evankeliuminsa noin 50 vuotta näiden tapausten jälkeen. Hän tahtoi kirjata muistiin sellaiset tapahtumat, jotka muilta evankelistoilta olivat jääneet kertomatta.

Jakeet 11–13

- Miksi Magdalan Maria palasi haudalle, vaikka tiesi sen olevan tyhjä?
- Jos Marian majapaikka ja opetuslasten majapaikka olivat noin kilometrin päässä haudalta, niin paljonko aikaa ja energiaa Marialta oli tähän mennessä kulunut Jeesuksen jäljittämiseen (ks. myös jakeet 1–2)?
- Jeesuksen ristin juurella ja hautajaisissa ei mainittu Marian kyyneleistä mitään. Jos oletetaan, että Maria puhkesi itkuun vasta tässä vaiheessa, niin mikä sen itkun aiheutti?
- Olivatko Marian kyyneleet mielestäsi turhia? Perustele vastauksesi.
- Miksi Maria ei näyttänyt lainkaan hämmästyvän enkelien olemassa olosta eikä kysellyt heiltä, mitä he haudassa tekivät?
- Miksi enkelit kysyivät Marialta itsestään selvää asiaa?

Jakeet 14–17a. Sana ”rabbuuni” on voimakkaampi ja kunnioittavampi merkitykseltään, kuin sana rabbi (opettaja) ja sitä käytettiin myös Jumalasta puhuttaessa.

- Miksi Jeesus ei ilmaissut Marialle heti, kuka hän oli?
- Miten on mahdollista, ettei Maria tunnistanut Jeesusta heti hänet nähdessään?
- Miksi Jeesus kyseli Marian itkun syytä; täytyihän hänen tietää vastaus omaan kysymykseensä?
- Miten Maria ehkä arveli kuljettavansa Jeesuksen ruumiin sen nykyisestä olinpaikasta jonnekin muualle?
- Miksi Maria tunnisti Jeesuksen juuri sillä hetkellä, kun tämä kutsui häntä nimeltä?
- Luuletteko, että Maria olisi tuossa tilanteessa halunnut heittäytyä Jeesuksen kaulaan? Perustelkaa vastauksenne.
- Miksi Jeesus kielsi Mariaa koskemasta itseensä? Huomatkaa, että hän vähän myöhemmin kehotti Tuomasta koskemaan itseensä (jakeet 17 ja 27)?
- Milloin Maria siis saisi koskea Jeesukseen? (Mitä tässä yhteydessä tarkoittavat Jeesuksen sanat: .. sillä en minä ole vielä mennyt ylös Isäni tykö.? 17, vanha käännös.)
- Mitä kristitty mies voi oppia Jeesuksen käytöksestä miehenä tuossa tilanteessa?

Jakeet 17b-18

- Miettikää Marian suhdetta Jeesukseen niiden nimitysten perusteella joita hän tästä käytti (13, 16, 18)?
- Mitä Jeesus itse asiassa väittää itsestään jakeessa 17?
- Naisia ei tuohon aikaan kelpuutettu todistajiksi oikeuteen. Miksi Jeesus ilmestyi pääsiäisaamuna nimenomaan naisille ja antoi heille todistajan tehtävän?
- Jeesus ei suostunut noudattamaan sellaisia sääntöjä, joita piti epäoikeudenmukaisina. Hän esimerkiksi paransi sairaita sapattina ja seurusteli veronkerääjien ja porttojen kanssa. Mitä osoittaa se, ettei hän tehnyt Mariasta 12. apostoliaan Juudaksen tilalle?
- Maria kertoi Jeesuksen sanat opetuslapsille, mutta vaikenen kohtaamisen muista yksityiskohdista. Vasta vuosikymmenten kuluttua, vanhana naisena, hän kuvasi ne Johannekselle. Miksi Maria siis tahtoi pitää tuon tapaamisen yksityiskohdat omana tietonaan niin kauan?

Ja sen jälkeen.

- Millainen luulette Marian loppuelämän olleen; mitä tehtäviä hän ehkä sai kristillisestä seurakunnasta?
- Miettikää Marian elämäkarta: nuoruus riivaajahenkien vallassa, kolme ihmeellistä vuotta Jeesuksen seurassa ja loppuelämää kristillisen seurakunnan keskellä. Mitä te tästä elämäkaresta ajattelette?
- Mitä toivoa Jeesuksen ylösnousemus tuo sinun loppuelämäsi?

Ilosanoma: Jeesus on kutsunut sinuakin nimeltä kasteesi hetkellä ja sanonut: Sinä olet minun!

YLÖSNOUSSEEN TODISTAJIA

1. sunnuntai pääsiäisestä (2. vsk.): Joh. 21:1–14

Taustaa: Jeesus oli kutsunut veljekset Simonin ja Andreaan sekä Sebedeuksen pojat kesken kalastusretken opetuslapsiksi kolme vuotta aikaisemmin. Ylösnousemuksensa jälkeen Jeesus oli luvannut ilmestyä opetuslapsilleen Galileassa, jossa nämä olivat odottaneet hänen kohtaamistaan jo kaksi viikkoa. Huomatkaa, ettei heillä ollut tuloja tuona aikana, ja Simonin oli perheellinen mies.

Jakeet 1–3. Luultavasti tämä oli ensimmäinen kerta kolmeen vuoteen, kun opetuslapset menivät kalaan.

- Miksi Simon tahtoi lähteä kalastamaan tuona iltana?
- Mitä muistoja Genesaretin järvi toi opetuslasten mieleen? (Vastaus tämän tekstin ulkopuolelta.)
- Miettikää, mistä opetuslapset olivat puhuneet keskenään nämä kaksi viikkoa?
- Mistä opetuslapset olivat ehkä saaneet jokapäiväisen leipänsä näiden viikkojen aikana?
- Neljä opetuslasta puuttui tästä kalastusporukasta. Miksi he eivät olleet lähteneet mukaan?
- Minkä opetuslapset ehkä arvelivat olevan syynä siihen, etteivät he saaneet saalista tuona yönä?

Jakeet 4–6. Oli tyyni ja kaunis aamu Galilean keväässä. Vanha käänös on tarkempi kuin uusi sanoessaan: . Lapset, onko teillä mitään syötävää?.

- Mitä erityistä oli siinä tavassa, millä Jeesus lähestyi opetuslapsiaan tuona kevätaamuna? (Miksi Jeesus kutsui aikuisia oppilaitaan lapsiksi?)
- Miten Johannes tajusi, että rannalla seisova mies on Jeesus?
- Mitä väliä sillä oli, heitettiinkö verkko oikealle vai vasemmalle puolelle?
- Mitä se osoitti rannalla seisovasta miehestä, että hän tiesi, missä kalat uivat?
- Miksi Jeesus tahtoi tehdä saman ihmeen julkisen toimintansa alussa ja lopussa?

Jakeet 7–8. Yksi kyynärä on puoli metriä, 200 kyynärää sata metriä. Pietari oli kalastanut pelkkä tunika päällään. Ilmeisesti hän kietäisi viitan vyötärölleen ennen kuin hyppäsi veteen.

- Miten on mahdollista, ettei Pietari tajunnut heti, kuka rannalla seisova mies oli?
- Mitä jae 7 Simonista osoittaa?
- Miksi Simon ei halunnut jättää viittaansa veneeseen?
- Kauanko hyväkuntoiselta mieheltä menee 100 metrin uimiseen?
- Kauanko siihen meni, kun venettä soudettiin täyttä verkkoa perässä vetäen samat sata metriä?
- Montako minuuttia suunnilleen Simon sai olla Jeesuksen kanssa kahden, ennen kuin muut tulivat?
- Mitä nuo minuutit Simonille merkitsivät?
- Kuvitelkaa, miltä Simon ehkä näytti seistessään Jeesuksen edessä rannalla?
- Mistä nuo kaksi ehkä puhuivat keskenään vai puhuivatko mistään?
- Millaista vaivannäköä meiltä vaatisi, että voisimme olla Jeesuksen kanssa kahden muutaman hetken joka päivä?

Jakeet 9–10. Israelissa paistettiin leipää paitsi uunissa myös kuumilla kivillä. Koska Jeesus oli kuuden lapsen isovelji, hän oli varmaan paistanut leipää ennenkin.

- Miksi Jeesus tahtoi valmistaa opetuslapsilleen tämän aamiaisen?
- Miettikää, miten Jeesus oli valmistanut aamiaisen? (Mistä hän oli saanut aineet? Miten kauan arviolta häneltä oli mennyt sen valmistamiseen: onkimiseen, tulen tekoon, leivän ja kalan paistamiseen?)
- Mitä se osoittaa Jeesuksesta, että hän pisti vielä opetuslapsen tuomia kalojakin paistamaan hiillokselle?

Jakeet 11–14

- Mitä jae 11 osoittaa Simonista?
- Paljonko 153 isoa kalaa ehkä painoivat? (Mitä se osoittaa Simonista, että hän veti yksin verkon rannalle?)
- Mistä syystä joku opetuslapsista näki sen vaivan, että laski kalat?
- Jos kalat tarkoittavat kansoja, niin mitä tämä ihme meille kertoo maailman lähetyksestä?
- Miksi Jeesus tahtoi järjestää opetuslapsilleen tällaisen kalansaaliin?
- Mitkä kaikki seikat todistavat sen puolesta, että tämä kertomus on silminnäkijän kirjoittama?
- Mikseivät opetuslapset uskaltaneet varmistaa asiaa kysymällä, oliko rannalla seisova mies todella Jeesus?
- Millainen oli tunnelma tuon aamiaisen aikaan Galilean järven rannalla tuona kevätaamuna?

Ilosanoma: Jeesus näki paljon vaivaa valmistessaan aamiaisen syntisille opetuslapsilleen, jotka olivat pettäneet ja jättäneet hänet. Miten paljon enemmän vaivaa ja kärsimystä hän kestikään voidakseen kutsua sinut ruokapöytänsä eli ehtoollispöytään joka sunnuntai!

HYVÄ PAIMEN

2. sunnuntai pääsiäisestä (2. vsk.): Joh. 21:15–19

Taustaa: On hyvä muistaa, että Pietari kielsi Jeesuksen *yhtä monta kertaa* kuin hän tässä tunnustaa hänelle rakkautensa. Pietari oli myös luvannut Jeesukselle: ”*Vaikka kaikki muut luopuisivat sinusta, minä en koskaan luovu.*” (Matt. 26:33).

1. Kuvitellaanpa, että olet pettänyt ystäväsi / aviopuolisosi. Kun tapaat hänet seuraavan kerran, hän yhtäkkiä kysyykin sinulta: ”Rakastatko sinä minua enemmän kuin muut?” Mistä motiiveista arvelisit hänen esittävän sinulle kysymyksensä?

- Miksi Jeesus kysyi, rakastiko Pietari häntä *enemmän* kuin muut opetuslapset (15)?

2. Kreikan kielestä käy ilmi, että Pietari käyttää eri verbiä vastauksessaan kuin mitä Jeesus oli käyttänyt kysymyksessään. (Rakastatko minua todella? Kyllä, olen sinun ystäväsi.) Miksi Pietari muutti verbin toiseksi kaksi kertaa (15–16)?

- Kolmannen kerran asiaa kysyessään Jeesuskin siirtyi käyttämään samaa sanaa kuin Pietari: ”Oletko ystäväni?” Miksi hän teki niin (17)?

3. Miksi Pietari tuli surulliseksi, kun Jeesus esitti hänelle kolmannen kysymyksensä – miettikää eri vaihtoehtoja.

- Ennen kuin Pietari kielsi Herransa, hän oli aivan varma rakkaudestaan tätä kohtaan. Oliko Pietarin rakkaus ollut oikeaa rakkautta jo siinä vaiheessa? Perustelkaa vastauksenne.
- Mistä syystä Pietari nyt rakasti Jeesusta?

4. Jeesus kysyy sinulta tänä päivänä samaa asiaa kuin Pietarilta: ”Rakastatko sinä minua?” Onko tähän kysymyksen vastaus mielestäsi helppoa vai vaikeaa? Miksi?

5. Miksi Jeesus esitti kysymyksensä julkisesti, muiden opetuslasten kuullen?

- Miksi Jeesus antoi Pietarille tehtävän kokonaista kolme kertaa?
- Jollei tätä keskustelua olisi käyty, millaiseksi Pietarin tulevaisuus olisi ehkä muodostunut?

6. Mitä tarkoittaa kristillisessä kirkossa karitsoiden ruokkiminen, lampaiden kaitseminen ja lampaiden ruokkiminen?

- Mitä tämä tapaus vaikutti siihen, miten Pietari toimi kirkon johtajana seuraavien kolmen vuosikymmenen aikana?
- Mitä tämä tapaus vaikutti Pietarin saarnojen sisältöön?
- Miten toimii se (seurakunnan) paimen, joka ei rakasta Jeesusta?
- Millaisille ihmisille Jeesus tämän tekstin mukaan antaa tehtävän valtakunnassaan?

7. Pietari oli kuukautta aikaisemmin kuolemaa pelätessään kieltänyt Jeesuksen. Jakeissa 18–19 Jeesus kuitenkin ennustaa hänen kärsivän marttyyrikuoleman. Miten Pietarin eli tämän tiedon kanssa loppuikänsä? (Vastaus tämän tekstin ulkopuolelta.)

- Miksi Pietari ei enää pelännyt kuolemaa?
- Mitä sinä ajattelisit, jos saisit kuulla kirkastavasi Jumalaa, ei vain elämälläsi, vaan myös kuolemallasi (19)?

8. Mekin olemme murehduttaneet Jeesusta monella tavalla elämämme aikana. Siitä huolimatta hän sanoo meille tänä päivänä samat sanat kuin Pietarille: ”Seuraa minua” (19). Mitä sinä hänelle vastaat?

Ilosanoma: Kukaan ei osaa julistaa ristin armoa, jollei itse sitä tarvitse. Ehkä Pietari olisi julistanut vain omaa erinomaisuuttaan, jollei olisi langennut. Nyt hän tajusi Jeesuksen rakkauden syvyyden. Se hyvä puoli sinunkin synneissäsi on, että ne opettavat sinut rakastamaan Jeesusta ja todistamaan hänen armostaan muillekin.

JUMALAN KANSAN KOTI-IKÄVÄ

3. sunnuntai pääsiäisestä (2. vsk.): Joh. 17:11–17

Taustaa: Jeesus on lähdössä Isänsä luo, ja opetuslapset jäävät yksin maailmaan, joka vihaa heitä. Ylimmäispapillisessa rukouksessaan Jeesus rukoilee heille juuri sitä apua, jota he tarvitsevat. Niin hän rukoilee meidänkin puolestamme, jotka koetamme riippua kiinni Jumalan sanassa maailman vihan keskellä. (Teksti luetaan sekä vanhasta että uudesta käännöksestä.)

Varjeleminen/suojeleminen

- Mitä Jeesus sanoo tässä tekstissä ”varjeluksesta / suojelemisesta” (11,12,15)?
- Mistä Jeesus varjelee omansa?
- Mitä tarkoittaa ”Jumalan nimessä varjeleminen” (11–12)?
- Mikä on se väline, minkä avulla meidät varjelleen, kun Jeesus ei ole enää ruumiillisesti keskuudessamme?
- Miten on mahdollista, että yksi opetuslapsi ei tullut varjelluksi?

Maailma

- Laskekaa, monestiko sana . maailma. mainitaan tässä tekstissä?
- Mitä Jeesus sanoo ”maailmasta”?
- Miksi Jeesus ei pyydä Isäänsä ottamaan kristittyjä pois maailmasta ja sen vainon keskeltä (15)?
- Mitä eri asioita sinun elämässäsi Jeesus tarkoittaa rukoillessaan jaetta 15?
- Miksi opetuslapset eivät kuulu maailmaan (16)?
- Mitä mieltä olet meidän aikamme kristittyjen suhteesta maailmaan – onko se sellainen kuin mitä Jeesus viimeisenä iltanaan rukoili?

Jumalan sana

- Miksi maailma vihaa niitä, jotka pysyvät Jumalan sanassa (14)?
- Mitä tarkoittaa se, että Isä pyhittää Jeesuksen opetuslapset totuudessa (17)?
- Onko mielestäsi helppo vai vaikea uskoa siihen, että Jumalan sana (=Raamattu) on totuus? Miksi helppo, miksi vaikea?
- Mitä käytännön johtopäätöksiä meidän pitäisi tehdä jakeesta 17?

Ilo

- Määrittele sana ”ilo” – mitä Jeesus sillä tarkoittaa?
- Mistä kristityn elämään tulee täydellinen ilo (13)?
- Miten Jeesus voi olettaa opetuslasten olevan iloisia, vaikka hän on lähdössä pois ja maailma vihaa ja vainoaa heitä?
- Mikä ero on sen kristityn elämässä, joka uskoo iloon ja sen elämässä, joka tahtoo välttämättä sen myös kokea?

Kokoavat kysymykset

- Mitä Jeesus viimeisessä rukouksessaan satsaa opetuslasten varaan, mitä Jumalan?
- Miten on siis mahdollista, että sinä ja rakkaasi varjellutte maailmasta ja paholaisen juonista?
- Mitä Jeesuksen ylimmäispapillinen rukous opettaa meille siitä taistelusta, jota kristittyjen on tässä maailmassa käytävä?

Ilosanoma: Jeesus rukoilee tätä rukousta tälläkin hetkellä sinun puolestasi Jumalan oikealla puolella taivaassa: että sinä varjeltuisit pahalta, pysyisit totuudessa ja saisit olla iloinen maailman vainon keskelläkin.

TAIVAAN KANSALAISENA MAAILMASSA

4. sunnuntai pääsiäisestä (2. vsk.): Joh. 17:6–11 (käsikirja 6–10)

Taustaa: On Jeesuksen viimeinen ilta. Nyt hän hiljentyi rukoilemaan opetuslastensa puolesta. Jeesus puhuu tässä rukouksessa paljon Jumalan nimestä. Sehän oli ilmoitettu Moosekselle muodossa: Minä olen (se joka minä olen), hepreaksi Jahve. Suomalaisessa Raamatussa käytetään aina nimeä ”Herra” siinä kohti, missä hepreaksi lukee ”Jahve”.

Jakeet 6–7

- Miksi nimi on tärkeä jokaiselle ihmiselle? (Oletko sinä koskaan joutunut kriisiin oman nimesi tähden?)
- Miten Jeesus oli ilmoittanut Jumalan nimen Jumalan valitsemilleen ihmisille?
- Miettikää yksi kerrallaan, mitä uutta nämä Jeesuksen ilmoittamat nimet Jumalasta paljastavat: 1) Minä olen elämän leipä (Joh. 6:35). 2) Minä olen maailman valo (Joh. 8:11). 3) Minä olen lammasten ovi (Joh. 10). 4) Minä olen Hyvä paimen (Joh. 10). 5) Minä olen ylösnousemus ja elämä (Joh. 11). 6) Minä olen tie, totuus ja elämä (Joh. 14). Millainen Jumala meille paljastuu näiden nimien avulla?
- Jeesus myös ilmoitti opetuslapsilleen, että Jumala on heidän Isänsä. Verratkaa Isä-jumalaa muiden uskontojen jumalakuvaan.
- Miksi kukaan ei voi pelastua pelkän ”Jumala-nimen” avulla, miksi ihmisten pitää tuntea nimenomaan Jeesuksen ilmoittama Jumalan nimi?
- Miten Jumala valitsee maailmasta ne ihmiset, joille hän ilmoittaa nimensä?
- Miksi sellainen ihminen ei voi tuntea Jeesuksen nimeä, joka ei usko Jumalan sanaan?

Jae 8

- Mitä tämä jae paljastaa meille Jeesuksen sanoista?
- Mistä voimme tietää, että Uusi testamentti on totta?
- Mitä tarkoittaa, että Isä on lähettänyt Jeesuksen tähän maailmaan? Miksi tämä oppi on hyvin keskeinen kristinuskossa?

Jae 9

- Miksi meillä uskovillakin on suuria suruja, vaikka meillä on maailman paras esirukoilija?
- Mitä Jeesuksen rukoukset vaikuttavat uskovan elämään?
- Jeesus rukoili seuraavana päivänä pyöveliensä puolesta. Mitä hän tarkoittaa sanoessaan, ettei hän rukoile maailman puolesta?

Jae 10

- Mitä tämä jae osoittaa Isän ja Pojan välisestä suhteesta?
- Miten Jeesuksen kirkkaus tuli ilmi opetuslapsissa ja miten se tulee nyt ilmi kristityissä?
- Mitä eroa on näissä tulkinnoissa: 1) että Jeesuksen kirkkaus tuli ilmi ”opetuslapsissa” tai 2) että se tuli ilmi ”opetuslasten kautta”? (Molemmat käännökset ovat mahdollisia.)

Jae 11

- Jeesus pyytää, että Isä suojelisi omiaan Jeesuksen nimen voimalla. Mistä johtuu, että Jeesuksen nimeen sisältyy voima pahan valtaa vastaan?
- Missä tilanteessa sinä yleensä pakenet Jeesuksen nimen turviin?
- Miksi se oli tärkeää, että opetuslapset olisivat vielä jonkin aikaa maailmassa?

Kokoavat kysymykset

- Miettikää tämän tekstin valossa, miksi meidät on kastettu Isän, Pojan ja Pyhän Hengen nimeen?
- Mitä ensimmäisten kristittyjen uskontunnustus ”Jeesus on Herra” itse asiassa tarkoittaa?

Ilosanoma: Seuraavana päivänä tuli hetki, jolloin Jeesuksen nimeä ei mainittu taivaassa: se oli se hetki jolloin Isä hylkäsi Poikansa sinun syntiesi tähden. Syy: ettei hänen tarvitsisi hylätä sinua helvettiin niiden tähden.

PERHE, JUMALAN LUOMISLAHJA

Perheen sunnuntai (2. vsk.): Matt. 12:46–50 (sekä Joh. 7:2–5 ja Mark. 3:20–22)

Taustaa: Jeesus oli suosionsa huipulla Galileassa. Kansa kulki suurin joukoin hänen ihmeittensä perässä. Viranomaiset sen sijaan ovat epäluuloisia. Jeesuksen muutettua Kapernaumiin Nasaretin kotiin olivat jääneet äiti, neljä nuorempaa veljeä ja sisaret. Jeesus oli siis ollut vähintään seitsenpäisen sisarusarjan vanhin. Hänen veljensä olivat tässä vaiheessa iältään yli kaksikymppisiä, luultavasti rakennusmiehiä. Joosef-isää ei mainita enää, joten hän oli varmaan jo kuollut.

Taustakysymyksiä

- Maria oli kokenut neitseestäsyntymisen ihmeen. Mitä se vaikutti hänen uskonelämäänsä?
- Mitä Maria ehkä ajatteli nyt enkeli Gabrielin ennustuksesta, että Jeesus istuisi kerran Daavidin valtaistuimella?
- Luulisi, että Jeesuksen perhe-elämä olisi ollut täydellistä. Miettikää, miksi se ei kuitenkaan sitä ollut.
- Kuvitelkaa mielessänne, millainen isovelji Jeesus oli ollut?
- Kuvitelkaa mielessänne, millaiset Jeesuksen ja hänen äitinsä välit olivat olleet nämä viimeiset vuodet.

Joh. 7:2–5. *Juutalaisten lehtimajanjuhla oli lähellä. 3. Jeesuksen veljet sanoivat hänelle: ”Lähde Juudeaan, niin opetuslapsesikin näkevät, millaisia tekoja sinä teet. 4. Eihän kukaan salaile tekojaan, jos haluaa julkisuutta. Jos kerran pystyt tällaiseen, näytä maailmalle, kuka sinä olet!” 5. Veljekkään eivät näet uskoneet häneen..*

- Mitä nämä veljien sanat osoittavat siitä, mitä he Jeesukselta odottivat?
- Miksi pikkuveljet eivät uskoneet Jeesukseen, vaikka olivat kuulleet hänen ihmeistään? Miettikää eri syitä.
- Luuletteko että Maria oli kertonut pojilleen Jeesuksen syntymään liittyvän ihmeen vai salasiko hän sen heiltä? Perustelkaa kantanne.
- Miettikää eri syitä, miksi Maria ja hänen muut lapsensa eivät kiertäneet Jeesuksen perässä ympäri Galileaa?

Mark. 3:20–22. *Jeesus palasi sitten kotiin (Kapernaumiin), ja kansaa kerääntyi taas niin paljon, etteivät hän ja opetuslapset edes päässeet syömään. 21. Kun Jeesuksen omaiset kuulivat kaikesta tästä, he lähtivät sinne ottaakseen hänet huostaansa, sillä he luulivat, että hän oli poissa tolaltaan. 22. Mutta lainopettajat, joita oli tullut Jerusalemistä, sanoivat: ”Hänessä on Belsebul, itsensä pääpaholaisen voimin hän pahoja henkiä karkottaa.” Huomatkaa, että Nasaretin ja Kapernaumin välinen matka on melkein 40 km. ”Poissa tolaltaan” on voimakas sana kreikaksi ja tarkoittaa suunnilleen samaa kuin hullu.*

- Mikä sai omaiset ajattelemaan, että Jeesus oli hermoromahduksen partaalla?
- Miten veljet ehkä aikoivat ottaa Jeesuksen huostaansa ja mitä he aikoivat hänelle tehdä?
- Mikä sai ikääntyvän Mariankin lähtemään tuolle pitkälle matkalle, miksei hän lähettänyt vain poikiaan?
- Miten on mahdollista, että lainopettajat voivat väittää Jeesuksen sanoja ja tekoja paholaisen työksi?

Matt. 12:46–50. Seuraavissa jakeissa kuvataan huostaanotto-matkan päätös: *Jeesuksen vielä puhuessa väkijoukolla hänen äitinsä ja veljensä olivat tulleet paikalle. He seisoivat ulkona ja tahtoivat puhua hänen kanssaan. 47. Joku tuli sanomaan Jeesukselle: ”Äitisi ja veljesi ovat tuolla ulkona ja haluavat puhua kanssasi.” 48. Mutta Jeesus vastasi sanantuojalle: ”Kuka on äitini? Ketkä ovat veljiäni?” 49. Hän osoitti kädellään opetuslapsiaan ja sanoi: ”Katso, tässä ovat minun äitini ja veljeni. 50. Jokainen, joka tekee minun taivaallisen Isäni tahdon, on minun veljeni ja sisareni ja äitini.”*

- Kuinka monta tuntia viisikymppinen nainen ja seitsemän lapsen äiti kävelee 40 kilometriä, josta osa on mäkiä maasto?
- Jeesus oli juuri pitämässä puhetta täpötäydessä talossa. Miksi Maria ja pojat eivät työntyneet väen väkisin sisälle, vaan halusivat Jeesuksen tulevan ulos heidän luokseen?
- Miksi Jeesus kieltäytyi menemästä äitinsä luo, joka oli sentään kävellyt 40 matkan häntä tapaamaan?
- Mikä tässä tilanteessa tuntui ehkä vaikeimmalta Maria-äidistä? (Miten Maria ehkä tulkitse poikansa sanat: ”Kuka on minun äitini? Ketkä ovat veljiäni?”)
- Mitä Jeesus halusi sanoa vastauksellaan jakeissa 49–50 sukulaisilleen ja mitä hän tahtoo sanoa sillä meille?
- Jeesus ei sanonut ”jokainen joka uskoo minuun”, vaan ”jokainen joka tekee minun taivaallisen Isäni tahdon”. Kuka siis voi kutsua itseään Jeesuksen sisareksi tai veljeksi?
- Millä mielellä Maria ehkä palasi Kapernaumista kotiinsa? Mistä kotimatalla keskusteltiin?
- Ennen taivaaseen astumistaan Jeesus ilmestyi erikseen veljelleen Jaakobille, josta tuli sitten yksi Jerusalemin seurakunnan johtajia (1. Kor. 15:7). Mitä tämä tosiseikka Marialle merkitsi?

Soveltavat kysymykset

- Miten kristityn pitää aikuistuuksaan tehdä vanhemmilleen selväksi, ettei häntä voi enää määrällä uskonasioissa?
- Mistä me tiedämme, että Jeesus rakasti yhä äitiään? (Vastaus tämän tekstin ulkopuolelta.)
- Mitä meidän pitäisi tehdä, jolleivät perheenjäsenet hyväksy uskoamme?
- Mihin me tarvitsemme oman ydinperheemme lisäksi vielä Jumalan perhettä eli seurakuntaa?
- Kotiläksy: Lue Uudesta testamentista Jeesuksen veljien Jaakobin ja Juudan kirjeet.

Ilosanoma: Jeesus piti vielä kuollessaankin huolta äidistään. Hän myös huusi ristiltä: ”Se on täytetty”, ja osoitti sillä tavalla täyttäneensä taivaallisen Isänsä tahdon loppuun asti . perheensä puolesta ja meidän puolestamme. Siksi mekin saamme olla hänen veljiään ja sisariaan maailmanlaajuisessa seurakuntaperheessä.

SYDÄMEN PUHETTA JUMALAN KANSSA

5. sunnuntai pääsiäisestä (2. vsk.): Matt. 6:5–13

Taustaa: Jeesus puhuu rukouksesta ja opettaa oppilailleen maailman kuuluisimman rukouksen.

Jae 5

- Mihin asioihin omassa rukouselämässäsi olet tyytyväinen ja minkä mielestäsi pitäisi muuttua?
- Onko meidän aikanamme mielestäsi ihmisiä, jotka toimivat, kuten jakeessa 5 kuvataan? Jos on, niin missä he ovat?
- Millaisissa tilanteissa me itse kukin tahtoisimme näyttää hurskaammilta kuin olemmekaan?
- Millaisia palkintoja saatamme tavoitella ihmisiltä rukoustemme perusteella?

Jae 6

- Miksi rukouselämä on salattava muilta?
- Millä tavalla Jumala maksaa meille sen, jos rukoilemme häntä salassa?
- Mitä kristitylle merkitsee se aika, jonka hän viettää Jeesukselle puhuen, ihan riippumatta siitä, mitä Herra hänelle vastaa?

Jakeet 7–8

- Jos olette nähneet ei-kristittyjen rukoilevan, kertokaa miten he rukoilivat?
- Mikä saa ihmisen rukoilemaan monisanaisesti – miettikää mahdollisimman monta eri syytä?
- Millainen usko on sillä ihmisellä, joka luulee Jumalan kuulevan häntä pitkien rukousten tähden?
- Miksi pitää rukoilla, jos Jumala kerran tietää jo valmiiksi, mitä tarvitsemme?
- Mikä tekee ihmisestä kestäväen rukoilijan?

Jae 9

- Mitä rukouksemme vaikuttaa se, että saamme nimittää Jumalaa Isäksemme?
- Miksi Jeesus opettaa rukoilemaan ihan ensiksi Jumalan nimen pyhittämistä?
- Miten Jumalan nimi tulee pyhitetyksi meidän keskuudessamme?

Jae 10

- Mitä nämä kaksi pyyntöä käytännössä tarkoittavat . mitä pyydät niiden kautta itsellesi ja muille?
- Milloin tulee se päivä, jolloin Jumalan tahto tapahtuu maan päällä ihan yhtä täydellisesti kuin nyt taivaassa?

Jae 11

- Mitä kaikkea jokapäiväiseen leipään sisältyy?
- Miksi on tärkeää, että pyydämme jokapäiväistä leipäämme joka päivä Jumalalta?

Jae 12

- Mitä yhteistä on synnillä ja velalla?
- Miten Jumala voi antaa meille meidän velkamme anteeksi? (Kuka meidän velkamme maksaa?)
- Miksi Jeesus lisäsi tähän pyyntöön sen jälkiosan?

Jae 13. ”Paha” tarkoittaa tässä paitsi pahoja asioita myös paholaista itseään.

- Miksi tämä pyyntö on meille tänä päivänä äärimmäisen tärkeä?

Kokoava kysymys

- Mitä Isä meidän -rukous sinulle merkitsee ja kuinka usein sinä sitä rukoilet?

Ilosanoma: Jesajan kirjassa sanotaan, että syntimme estävät Jumalaa kuulemasta rukouksiamme. Jeesus poisti tuon me-luaidan omalla ristinkuolemallaan. Sen sijaan Isä ei kuullut häntä, kun hän riippui ristillä. Se hinta hänen oli maksettava rukoustemme kuulemisesta.

KOROTETTU HERRA

Helatorstai (2. vsk.): Apt. 1:1–14 (käsikirja 1–11)

Taustaa: Kreikkalainen lääkäri Luukas kirjoitti sekä nimeänsä kantavan evankeliumin että Apostolien teot. Hän omisti olemmat kirjansa **Teofilos-nimiselle ylhäiselle miehelle**, joka ilmeisesti sai parhaillaan kasteopetusta. Tekstimme kertomana ajankohtana Jeesuksen kuolemasta ja ylösnousemuksesta oli kulunut 40 päivää.

Jakeet 1–3

- Miettikää eri syitä, miksi Luukas tahtoi kuvata myös kristillisen kirkon syntymisen ja sen leviämisen Rooman valtakuntaan, kun taas muut kolme evankelistaa lopettivat Jeesuksen ylösnousemukseen?
- Oletko sinä koskaan epäillyt Jeesuksen ruumiillisen ylösnousemuksen historiallisuutta, siis sitä onko se oikeasti tapahtunut? Miksi epäilit? / Miksi et ole koskaan epäillyt?
- Miten 40 päivää Jeesuksen ylösnousemuksen ja taivaaseen astumisen välillä erosivat kaikista muista päivistä apostolien elämässä? (Mikä oli noiden 40 odotuspäivän merkitys opetuslapsille ja myöhemmin kristilliselle kirkolle?)
- Mikä sellainen erityistehtävä oli uskottu apostoleille, mitä ei ole ollut kenelläkään muulla kristityllä ennen eikä jälkeen?
- Jeesus oli puhunut Jumalan / taivasten valtakunnasta heti ensimmäisestä puheestaan lähtien. Mitä hän ehkä puhui siitä vielä tässä vaiheessa?

Jakeet 4–5. Huomatkaa, että helluntaipäivä ei ollut vain Pyhän Hengen vuodattamisen päivä, vaan myös 3000 hengen kasteopäivä.

- Monien raamatunkäännösten mukaan tämä Jeesuksen puheenvuoro tapahtui yhteisellä aterialla. Mitä se todistaa, että Jeesus söi opetuslastensa kanssa vielä kuolleista noustuaankin?
- Miettikää, miksi Pyhää Henkeä ei annettu aikaisemmin, vaan vasta helluntaina?
- Johanneksen kastea kutsuttiin myös parannuksen kasteeksi. Mikä on Johanneksen kasteen ja kristillisen kasteen ero?

Jakeet 6–7. Huomatkaa, että Herra oli luvannut Daavidin jälkeläisille iankaikkisen valtaistuimen. Israelissa ei kuitenkaan ollut ollut kuningasta viiteensataan vuoteen.

- Millaista Jumalan valtakuntaa opetuslapset tässä vaiheessa odottivat? (Kenelle se kuuluu, miten se tulee maan päälle?)
- Mikä vika oli opetuslasten kysymyksessä jakeessa 6?
- Mitä jae 7 opettaa meitä suhtautumaan lopunajan pohdintoihin, esimerkiksi siihen, milloin maailmanloppu tulee?

Jae 8

- Millä tavalla ja minne Jumalan valtakunta tulee jakeen 8 mukaan?
- Mitä nuo 11 miestä ehkä ajattelivat tehtävästä, jonka Jeesus tässä heille uskoi?
- Mikä ero olisi ollut, jos Jeesus olisi sanonut: ”Teidän pitää todistaa...” (8)?
- Miksi Jeesuksesta todistaminen ei ollut helppoa apostolien aikaan?
- Miksi Jeesuksesta todistaminen ei ole helppoa meidän aikaamme?
- Jeesus sanoo tässä raamattupiirissä sinulle jakeen 8 sanat. Mitä sinä hänelle vastaat?
- Mistä johtuu, että kirkkojen on helpompi koota rahaa kärsivien auttamiseen kuin Jumalan valtakunnan viemiseen maan ääriin asti?

Jae 9. Huomatkaa, että pilvi oli näkynyt Mooseksen aikaan pyhäkköteltassa Jumalan läsnäolon merkinä. Samoin pilvi oli näkynyt kirkastusvuorella.

- Miksi oli tärkeää, että opetuslapset näkivät omin silmin Jeesuksen poistuvan tämän maan päältä? (Entä jos Jeesus olisi vain hävinnyt täältä maan päältä vaivihkaa. Mikä ero siinä olisi ollut opetuslasten kannalta katsottuna?)
- Mikä oli pilven merkitys tässä tilanteessa?
- Minne Jeesus meni, missä taivas on?
- Mitä vastaisitte kosmonautille, joka totesi palattuaan ensimmäiseltä avaruuslennoiltaan, ettei hän nähnyt taivaassa mitään Jumalaa?

Jakeet 10–11

- Jeesus oli kertonut opetuslapsilleen tulevansa takaisin. Miksi enkeleiden piti tulla kertomaan tämä asia vielä uudelleen?
- Mitä tarkoittaa, että Jeesus palaa tänne maan päälle samalla tavalla kuin hän täältä lähti?
- Mitä se vaikuttaa meidän elintapoihimme, jos odotamme Jeesusta palaavaksi minä päivänä tahansa? (Odotatko sinä.?)
- Miten Jeesuksesta todistaminen ja hänen paluunsa odottaminen kuuluvat yhteen (jakeet 8 ja 11)?

Jakeet 12–14 (jos on aikaa) *Miksi Luukas tahtoo luetella opetuslasten nimet vielä kerran, vaikka hän oli luetellut heidät jo aikaisemminkin?

- Millainen oli se joukko, jolle Jeesus uskoi maailman evankelioimisen?
- Juutalaisista poiketen kristityt laskivat naiset joukkonsa täysivaltaisiksi jäseniksi alusta asti. Mistä se voisi johtua?
- Jeesuksen äiti mainitaan tässä tekstissä viimeisen kerran Raamatussa. Luuletteko, että Maria kaipasi poikaansa vai oliko hän ihan tyytyväinen tilanteeseen sellaisena kuin se oli?

Kokoavat kysymykset

- Missä Jeesus on tällä hetkellä, maan päällä vai taivaassa? Hänhän sanoi myös nämä sanat: *Minä olen teidän kanssanne joka päivä maailman loppuun asti.*” (Matt. 28:20b)

- Voimmeko me mielestänne kokea Jeesuksen läsnäolon ihan samalla tavalla kuin opetuslapset kokivat sen Jeesuksen ollessa maan päällä? Jos voimme, niin missä ja milloin? Jos emme voi, niin miksi emme?

Ilosanoma: Jeesus-kuningas istuu tällä Isänsä oikealla puolella meidän puolustusasianajanamme. Samalla hän on joka hetki maan päällä uskoviensa kanssa armonvälineissä (Raamatun sanassa, kasteessa ja ehtoollisessa). Missä Raamattua oikein julistetaan, siellä Jeesus on aina läsnä ja puhuu kuulijoille.

PYHÄN HENGEN ODOTUS

6. sunnuntai pääsiäisestä (2. vsk.): Joh. 7:37–52 (käsikirja: 37–39)

Taustaa: Lehtimajanjuhla oli ja on yksi Israelin kolmesta suuresta juhlasta, johon kaikkien miesten piti osallistua. Sitä juhlittiin syksyllä kokonainen viikko. Lehtimajanjuhlassa muisteltiin Israelin erämaavaellusta. Jeesus oli kuitenkin tullut näille juhlille ikään kuin salaa. Tempelivartiosto oli lähetetty pidättämään hänet ja tuomaan fariseusten kuulusteltavaksi.

Jae 37

- Millaista erilaista janoa ihmiset voivat tuntea?
- Jeesus oli tullut näille juhlille ikään kuin salaa. Miksi hän siis rupesi huutamaan tätä pientä puhetta kovalla äänellä juhlan viimeisenä päivänä?
- Miltä jakeen 37 sanat ehkä kuulostivat ihmisten korvissa?
- Jos me haluamme juoda Jeesuksen tarjoamaan elävää vettä, niin missä sitä on saatavilla?

Jae 38

- Mikä on elävän veden vastakohta?
- Millainen on ihminen, jonka sydämessä on elävän veden lähde? Miten hän eroaa ihmisestä, jolla ei ole sisimmässään mitään lähdeä?
- Miettikää konkreettisesti, miten uskovon ihmisen sydämeen voi syntyä elävän veden lähde?
- Mitä tai ketä varten uskovon ihmisen sisimmästä kumpuaa elävää vettä?

Jae 39

- Miksi Jeesus vertaa Pyhää Henkeä elävään veteen, mitä yhteistä niiden kahden välillä on?
- Johanneksen evankeliumin mukaan Jeesus kirkastui ristillä. Miksi Jumala ei tahtonut antaa uskoille Pyhää Henkeä, ennen kuin Jeesus oli kirkastettu?

Jakeet 40–44. Jakeessa 40 esiintyvä profeetta viittaa uuteen Moosekseen, jonka ilmestymistä juutalaiset olivat odottaneet jo toistatuhatta vuotta (5 Moos. 18:15,18).

- Miksi Jeesus ei julistanut kaikelle kansalle: ”Vaikka tulenkin Galileasta, olen syntynyt Betlehemissä, ja olen Daavidin jälkeläinen”?
- Onko meidän aikamme ihmisten helpompaa uskoa siihen, että Jeesus on Messias, kuin ajanlaskumme alun juutalaisien? Perustelkaa vastauksenne.
- Miksi Jumala ei ole tehnyt Jeesukseen uskomista mahdollisimman helpoksi vaan . kuten näyttää . mahdollisimman vaikeaksi?

Jakeet 45–49

- Miksi fariseukset eivät uskoneet Jeesuksen olevan Messias?
- Luuletteko, että fariseukset epäilivät joskus olevansa väärässä? Jos epäilivät, niin millaisissa tilanteissa?
- Jos jokaisen ihmisen sydämessä on jokin lähde, niin millainen lähde kumpusi fariseusten sydäimestä?

Jakeet 50–52. Fariseukset olivat väärässä väittäessään, ettei hallitusmiesten joukosta kukaan uskonut Jeesukseen. Oli yksi, joka uskoi: Nikodemos. Ja toisekseen he olivat väärässä väittäessään, ettei Galileasta ollut koskaan tullut profeettaa. Joona oli sieltä kotoisin.

- Nikodemos oli käynyt aikaisemmin keskustelemassa Jeesuksen kanssa keskellä yötä, koska pelkäsi muita hallitusmiehiä. Mikä sai hänet nyt sanomaan eriävän mielipiteensä Korkeimman neuvoston kokouksessa?
- Pystytkö sinä sanomaan oman vakaumuksesi ääneen silloinkin, kun kaikki muut ovat eri mieltä? Miksi, miksi et?
- Millainen lähde pulppusi Nikodemoksen sydäimestä?

Jeesus itse joutui huutamaan ristiltä: ”Minun on jano!” (Joh. 19:28). Tuona päivänä Nikodemos rohkaisi vielä kerran mielensä ja järjesti Jeesukselle kunnialliset hautajaiset. (Joh. 19:38–42).

- Miksi elävän veden omistajan piti itsensä kärsiä elämänsä lopussa hirvittävää janoa?
- Mikä sai Nikodemoksen toimimaan kuten hän toimi?

Ilosanoma: Tiedämme, että helvetissä kaikilla on jano (Luuk. 16:24). Sen hinnan Jeesus oli valmis maksamaan siitä, että sinä saisit juoda elävää vettä ja pääsisit Paratiisiin elämän veden virran äärelle (Ilm. 22:1,17).

PYHÄN HENGEN VUODATTAMINEN

Helluntaipäivä (joka vuosi sama teksti) Apt. 2:1–13

Taustaa: Helluntaijuhlaa vietettiin ensimmäisen viljasadon korjaamisen yhteydessä viisi viikkoa pääsiäisen jälkeen (2. Moos. 23:16). Juutalaisia ja juutalaisiksi kääntyneitä kokoontui silloin Jerusalemiin kymmenin tuhansin koko tunnetusta maailmasta. Aina Baabelin tornista lähtien on **kieli** ollut ihmisten välistä yhteyttä rajoittava tekijä (1. Moos. 12). Tämän lisäksi ihmisiä on jakanut vielä toinenkin väliseinä: se, joka erottaa **juutalaiset ja pakanat** toisistaan. Nyt nämä seinät poistuvat. **Pyhä Henki** annettiin vanhassa liitossa vain tietyille profeetoille ja kuninkaille, kun heidät voideltiin öljyllä. Huomattavaa, että **henki ja tuuli** ovat sama sana sekä hepreaksi että kreikaksi.

Taustakysymykset

- Mikä on sinun elämässäsi se tapaus, kun törmäsit kielimuuriin kaikkein pahiten?
- Miettikää, mistä syystä Pyhää Henkeä ei annettu vanhan liiton aikana kuin harvoille ja valituille uskovaissille?
- Miksi Pyhää Henkeä ei annettu opetuslapsille jo silloin, kun Jeesus eli ihmisenä maan päällä? Miksi piti odottaa 50 päivää vielä ylösnousemuksen jälkeenkin?
- Katsotaan jakeet Apt. 1:13–14. Yläsalissa olivat siis koolla samat naiset, jotka olivat seisoneet ristin juurella ja käyneet haudalla pääsiäisaamuna. Miksi heidänkin läsnäolonsa odottajien joukossa oli tärkeää?
- Mitä se osoittaa, että Jeesuksen veljetkin olivat paikalla?

Jakeet 1–4

- Miksi Pyhän Hengen vuodattamisen piti tapahtua juuri Jerusalemissa? Miksei Galileassa?
- Miksi Pyhä Henki piti vuodattaa nimenomaan helluntaijuhlien aikana?
- Mitä yhteistä on tuulella ja Pyhällä Hengellä?
- Mitä yhteistä on tulella ja Pyhällä Hengellä (3)? (Mitä tulenlieskat tässä yhteydessä symbolisoivat?)
- Mitä ne Jumalan suuret teot voisivat olla, joita apostolit saarnasivat ensimmäisenä helluntaina eri kielillä (4,11)?

Jakeet 5–8

- Olivatko apostolit, naiset ja Jeesuksen veljet sisätiloissa vai ulkona, kun Henki vuodatettiin heidän päälleen (1:13 ja 2:1). Perustelkaa vastauksenne.
- Kertokaa omin sanoin, mitä torilla tapahtui?
- Mikä ihmisiä ihmetytti eniten apostolien käytöksessä?
- Luuletteko, että opetuslapset osasivat puhua kuolemaansa asti sitä kieltä, jolla he nyt ihmeenomaisesti saarnasivat? Miksi, miksi ei?

Jakeet 9–11

- Montako kansallisuutta suunnilleen oli edustettuna Jerusalemissa noilla helluntaijuhlilla (9–11)?
- Tuona päivänä Jerusalemissa kastettiin 3000 ihmistä (41). Katsokaa karttaa ja kertokaa, minne päin maailmaa evankeliumi levisi juhlavieraiden mukana? (Mitkä maat sijaitsevat noilla alueilla meidän päivinämme?)
- Millä tavalla helluntain kieli-ihme on toistunut lähetystyössä viimeisen 2000 vuoden ajan?
- Miksi lähetysaarnajille ei ole helluntain jälkeen annettu ihmeenomaista kielilläpuhumisen lahjaa, vaan heidän on pitänyt opetella suurella vaivalla lähetyskenttensä kieli?

Jae 12–13

- Mikä sai jotkut ihmiset epäilemään, että apostolit olivat juovuksissa (13)? (Keitä olivat ne ihmiset, jotka ehkä alkoivat epäillä apostolien olevan humalassa?)

Kokoavat kysymykset

- Paavali sanoo: ”*Jolla ei ole Kristuksen Henkeä, se ei ole hänen omansa.*” (Room. 8:9) Mistä sinä tiedät, onko sinulla Pyhä Henki vai eikö ole?
- Miksi juuri kielillä puhumisen (eikä esimerkiksi sairaiden paranemisen) piti olla ensimmäisen helluntain merkki?
- Paavali sanoo kielillä puhumisesta mm. seuraavaa: *Kielillä puhuva ei näet puhu ihmisille vaan Jumalalle; kukaan ei ymmärrä häntä, Hengen valtaamana hän puhuu salaisuuksia.* (1. Kor. 14:2). Miten Paavalin kuvaama kielillä puhuminen eroaa helluntain kielillä puhumisesta? (Mihin edellinen pyrkii, entä jälkimmäinen?)
- Millä tavalla Baabelin kieltensekoitus kumoutuu kristillisessä kirkossa?
- Jos olet kokenut, miten kristillinen usko kaataa kielimuurin, kerro kokemuksestasi.

Ilosanoma: Ilmestyskirja kertoo valtavasta kansanjoukosta, joka tulee kerran seisomaan Karitsan valtaistuimen edessä: ”*Siinä oli ihmisiä kaikista maista, kaikista kansoista ja heimoista ja he puhuivat kaikkia kielillä... He ovat pesseet vaatteensa ja valkaisseet ne Karitsan veressä... ja Jumala pyyhkii heidän silmistään kaikki kyynelät.*” (Ilm. 7:9–17.)

SALATTU JUMALA

Pyhän kolminaisuuden päivä (2. vsk.): Joh. 15:1–10

Taustaa: *Israelin kansa* oli aikaisemmin ollut Herran viinipuu, mutta Herra oli siihen pettynyt, koska se ei tuottanut hedelmää (Jes. 5:1–7). Nyt Jeesus sanoo olevansa oikea (=tosi) viinipuu, johon Jumalan ei tarvitse pettyä. *Viiniköynnöksestä karsitaan* joka talvi kaikki tarpeettomat osat. Mitä enemmän oksia karsitaan, sitä tukevammaksi runko tulee.

Jae 1

- Jos olette nähneet jossain ulkomailla viinitarhan, niin mitä teille jäi mieleen viiniköynnöksestä?
- Etsikää mahdollisimman monta yhtymäkohtaa viinipuun ja Jeesuksen väliltä.

Jae 2

- Mitä yhteistä on kristityllä ja viinipuun oksalla?
- Mitä Jeesus tarkoittaa kristittyjen kantamalla hedelmällä, miettikää eri mahdollisuuksia?
- Mitä häiritsee viinirypäleiden kasvulle tulee liiallisista lehdistä ja versoista?
- Millaisia asioita taivaallinen Isämme saattaa leikata pois elämästämme, että tuottaisimme runsaammin hedelmää?
- Mitä ovat ne asiat, joita sinä tahdoit ”kasvattaa” elämässäsi, mutta jotka Jumala leikkasi pois? Tähän kysymykseen voit vastata myös hiljaa sydämässäsi.

Jae 3. Huomatkaa, että opetuslapset pettivät ja jättivät Herransa kohta tämän puheen jälkeen.

- Mitä Jeesus tarkoittaa sanoessaan, että opetuslapset ovat jo puhtaita; hehän eivät olleet synnittämiä?
- Millä tavalla Jeesuksen sanat puhdistavat meidät?

Jakeet 4–5

- Miettikää hedelmän kantamisprosessia jakeiden 2, 4 ja 5 valossa. Mikä siinä prosessissa on oksien (kristittyjen) tehtävä, mikä viinipuun rungon (Jeesuksen) tehtävä, ja mikä taas puutarhurin (Jumalan) tehtävä?
- Mitä tarkoittaa, ettemme voi tehdä mitään ilman Jeesusta (jakeen 5 loppu)?

Jae 6

- Miettikää eri syitä, miksi jokin oksa saattaa irrota viinipuusta? (Mikä esim. estää mahlaa virtaamasta oksiin?)
- Mistä syystä joku kristitty saattaa luopua Jeesuksesta meidän päivinäme?
- Mikä on suurin luopumisen vaara sinun kohdallasi? (Voit vastata hiljaa mielessäsi.)
- Mikä on uskosta luopuneen ihmisen kohtalo jakeen 6 mukaan?

Jae 7

- Miten Jeesuksen sanat voivat pysyä meissä? (Mikä tarkoittaisi tämän asian vastakohta: että Jeesuksen sanat eivät pysy meissä?)
- Miksi vain sen ihmisen rukoukset kuullaan, joka pysyy Jeesuksen sanassa?

Jae 8

- Mitä jae 8 tarkoittaa?

Jakeet 9–10

- Mitä tarkoittaa rakkaudessa pysyminen? (Miten ihmisen rakkaudessa pysytään, entä miten Jeesuksen rakkaudessa pysytään?)
- Mitä osoittaa ihmissuhteesta, jos toinen osapuoli ei välitä tippaakaan toisen sanoista ja pyynnöistä?
- Mistä on osoituksena se, jos joku kristitty ei välitä vähääkään Raamatun käskyistä?
- Mitä meidän on tehtävä silloin, kun huomaamme, ettemme ole pysyneet Jeesuksen käskyissä?
- Mitä sinulle merkitsee se tosiasia, että Jeesus rakastaa sinua yhtä paljon kuin Isä rakastaa Jeesusta?

Kokoavat kysymykset

- Mitä Jeesuksessa pysyminen tarkoittaa tämän tekstin mukaan.
- Missä kaikessa opetuslapsen on pysyttävä voidakseen kantaa hedelmää?

Ilosanoma: Kukaan meistä ei ole kantanut hedelmää, niin kuin meidän olisi pitänyt. Jeesus suostui ottamaan päälleen hedelmää kantamattoman oksan tuomion meidän sijastamme: vaikka hän oli kantanut enemmän hedelmää kuin kukaan toinen, niin silti hänet heitettiin tuleen ja poltettiin kuin kuivunut oksa.

KATOAVAT JA KATOAMATTOMAT AARTEET

2. sunnuntai helluntaista (2. vsk.): Luuk. 12:13–21

Taustaa: Mooseksen lain mukaan vanhimman veljen piti saada 2/3 perinnöstä ja nuoremmat jakoivat loput keskenään (5. Ms. 21:17). Ilmeisesti tämä mies tuli Jeesuksen luo yksin, ilman veljeään. Huomatkaa, että rabbit ratkaisivat usein tällaisia ongelmia.

Jakeet 13–14. Jeesuksen vastaus jakeessa 14 alkaa sanatarkasti: Mies! Ihminen! eikä se ole erityisen kohtelias puhuttelu.

- Mistä luulette johtuvan, että perintöriidat ovat yleisiä parhaimmissakin perheissä? (Mistä johtuu, että ihmiset voivat sotkea välinsä sisaruksiinsa loppuiäkseen jonkin taulun tai seinäkellon tähden?)
- Mikä on ero on perinnönjakoa vaativan miehen, ja muiden Jeesukselta apua hakeneiden ihmisten välillä?
- Miettikää, millaisesta ongelmasta tuossa perinnönjaossa saattoi olla kysymys?
- Mikä oli 13. jakeen miehen todellinen ongelma?
- Mitä olisi tapahtunut, jos Jeesus olisi tehnyt, kuten mies pyysi?

Jae 15. Verbi karttakaa tarkoin, kavahtakaa on alkukielessä erittäin vahva ilmaus. Yleensä me kavahdamme myrkkyyjä ynnä muita vaarallisia aineita, emme suinkaan rahaa.

- Miksi me kristitytkin tarvitsemme usein tällaista kehotusta?

Jakeet 16–19. Uudessa käänöksessä ei näy se, että mies puhuu jakeessa 19 omalle sielulle.

- Oliko rikkaan miehen elämä mielestäsi ollut onnellinen? Perustele vastauksesi.
- Voisitko sinä toivoa lapsillesi sellaista elämää, jonka ainoa ongelma olisi omaisuuden investointi parhaalla mahdollisella tavalla?
- Mitä muuta mies olisi voinut tehdä suunnattomalla viljamäärällä kuin rakentaa uudet aitat?
- Miksi Jumala oli antanut sopivasti aurinkoa ja sadetta sellaisen miehen pelloille, joka ei kertaakaan häntä niistä kiittänyt?
- Kuka tai mikä oli vertauksen miehen jumala?
- Mitä vihjeitä vertaus antaa rikkaan miehen ihmissuhteista?
- Mikä oli miehen pahin erehdys?
- Sovella tätä vertausta rikkaisiin ja köyhiin maihin. Mitä se tällä tavalla luettuna meille tahtoo sanoa?
- Mieti, miten sinun pitäisi käyttää rahaasi ja omaisuuttasi, olipa sitä sitten vähän tai paljon?

Jae 20

- Miksi rikas mies ei ajatellut kuolemaansa ennen kuin se oli liian myöhäistä?
- Missä tilanteessa sinä olet ajatellut omaa kuolemaasi ja sen jälkeen tulevaa tuomiota?
- Vastaa hiljaa itsekseesi Jeesuksen esittämään kysymykseen jakeen lopussa.

Jae 21

- Miten rikas mies olisi voinut koota aarretta taivaaseen?
- Mitä tarkoittaa, että jollakulla on aarre Jumalan luona?
- Vertaa rikkaasta miestä Jeesukseen mikä on ero näiden kahden välillä?
- Miksi Jumala vaati Jeesukselta hänen sielunsa, kuten hän vaati sen tuolta itsekkäältä rikkaalta mieheltäkin?
- Rikas oli kerännyt rikkautta itseään varten. Kenelle joutui se rikkaus, jonka OJeesus oli kerännyt täällä maan päällä?
- Mitä jakeet 20–21 ehkä sanoivat sille miehelle, joka olisi halunnut Jeesuksen ratkaisevan perintöriidan omaksi edukseen (13)?

Ilosanoma: Meidän rikkautemme ja aarteemme Jumalan luona on Jeesus itse. Hän istuu tälläkin hetkellä taivaan valtaistui-mella Isänsä oikealla puolella ja näyttää hänelle haavojaan, jotka hän sai meidän ahneutemme tähden.

TIEN RAIVAAJA

Juhannuspäivä (joka vuosi sama teksti): Luuk. 1:57–66 (myös 23–25)

Taustaa: Sakariaksesta ja Elisabetista kerrotaan, että he olivat jo iäkkäitä (Lk. 1:7 ja 18). Voimme olettaa heidän iäkseen noin 70 vuotta. Pariskunnan suuri suru oli ollut lapsettomuus. Edellisenä vuonna oli enkeli kuitenkin ilmestynyt Sakariakselle ja ilmoittanut, että he saisivat pojan, jolle piti antaa nimi Johannes. Hänestä tulisi Messiaan tien valmistaja. Koska Sakarias epäili tätä lupasta, hän menetti puhekykynsä. Kotiin palattuaan hän kommunikoi vaimonsa kanssa kirjoittamalla. Kun Elisabet oli kuudennella kuukaudella raskaana, tuli nuori Maria Nasaretista asumaan heille kolmen kuukauden ajaksi.

Käsitlemme taustatietona jakeet 23–25 (jotka luetaan nyt ääneen).

- Millaisia vaikeuksia lapsettoman pariskunnan elämään sisältyi tuon ajan yhteiskunnassa?
- Mitä lapsettomuus vaikuttaa parisuhteeseen?
- Mitä lapsettomuus vaikutti ehkä Sakariaksen ja Elisabetin jumalasuhteeseen?
- Mikä oli ehkä Jumalan tarkoitus, kun hän piti Sakariasta mykkänä koko Elisabetin raskausajan?
- Millä perusteella voimme uskoa, että sellainenkin biologinen ihme voi tapahtua, että seitsemänkymppinen nainen tulee raskaaksi?
- Miettikää, miksi Elisabet vetäytyi oman kotinsa seinien sisäpuolelle kokonaiseksi viideksi kuukaudeksi raskautensa aikana (24)?
- Millainen oli Elisabetin raskausaika, mitä iloja ja vaivoja siihen sisältyi?
- Mitä Marian käynti merkitsi Elisabetille tässä tilanteessa?
- Mitä huomaamme Elisabetin uskosta jakeen 25 perusteella?
- Miksi Jumala tahtoi antaa Poikansa tienvalmistajan syntyä vanhoille vanhemmille, ei nuorille?

Jakeet 57–58. Sana laupeus tarkoittaa Jumalan rakkautta, armoa ja uskollisuutta lupauksilleen.

- Miten on mahdollista, että naapurit ja sukulaiset pääsivät selville Elisabetin raskaudesta vasta lapsen syntymän jälkeen?
- Mitä kyläläiset ajattelivat siitä, että näin vanhalle pariskunnalle oli syntynyt lapsi?
- Miten Jumalan laupeus näkyi Sakariaksen ja Elisabetin elämässä?
- Aikaisemmin Elisabet oli ollut ympäristönsä halveksinnan kohteena. Miksi ihmisten asenne muuttui yhtäkkiä täysin päinvastaiseksi?
- Onko sinun vaikea vai helppo iloita iloitsevien kanssa ja itkeä itkevien kanssa?

Jakeet 59–64. Ympärileikkaus oli suuri juhla, jossa poikalapsi otettiin Herran kansan jäseneksi. Nimi Johannes tarkoittaa Herra on armollinen.

- Miettikää, miten seitsemänkymppiset vanhemmat selvisivät vauvanhoidosta.
- Lähi-idässä isä tai isoisa saa päättää lapsen nimestä. Miksi muut sukulaiset ottivat nyt tämän tehtävän hoitaakseen?
- Mitä ihmiset kummastelivat eniten Elisabetin käytöksessä? Entä Sakariaksen?
- Miksi Herra tahtoi antaa tälle lapselle nimenomaan tällaisen nimen?
- Miksi Herra vapautti Sakariaksen mykkyyydestä juuri tällä hetkellä?

Jakeet 65–66. Sanonta Herran käsi oli hänen kanssaan / yllään on otettu VT:stä. Sitä käytetään esimerkiksi profeetta Eliasta, joka onkin Johannes Kastajan ennakkokuva Raamatussa.

- Miksi ihmiset pelkäsivät?
- Miten pikku Johanneksen lapsuus erosi ikätoverien lapsuudesta?
- Mistä se ehkä näkyi, että Herran käsi oli Johannes-pojan yllä?
- Miettikää, mihin Johannes Kastaja tarvitsi juuri tällaista perhettä ja juuri tällaista lapsuutta?
- Mieti, mihin sinä itse olet tarvinnut juuri sellaista perhettä ja sellaista lapsuutta, jonka Jumala on sinulle antanut.

Ilosanoma: Johannes itse saarnasi lakia, mutta hänen nimensä saarnasi ihmisille evankeliumia: Jumala on armollinen. 30 vuoden kuluttua Johannes sai osoittaa sormellaan Jumalan Karitsaa, joka ansaitsi armon koko maailmalle kantamalla sen synnit ristinpuulle.

KUTSU JUMALAN VALTAKUNTAAN

3. sunnuntai helluntaista (2. vsk.): Luuk. 19:1–10

Taustaa: Israelin veronkerääjät olivat ajanlaskumme alussa kuuluja epärehellisydestään. Ensinnäkin he olivat miehitysvallan (roomalaisten) palveluksessa, ja toiseksi he pistivät verorahoja omaankin taskuunsa ja rikastuivat kanssaihmistensä kustannuksella. Jakeesta 7 näemme, miten epäsuosittu mies Sakkeus oli omassa kaupungissaan. Jeesus kävi tietävästi Jerikossa vain kerran, viikkoa ennen kuolemaansa.

Jakeet 1–2 ja 7. Publikaani tarkoittaa siis veronkerääjää.

- Miettikää, mitä Sakkeuksen elämään oli lapsuudessa ja nuoruudessa vaikuttanut se, että hän oli lyhempi kuin muut (1 ja 3b)?
- Miksi Sakkeus oli valinnut itselleen juuri veronkantajan ammatin, miettikää eri mahdollisuuksia?
- Miten veronkerääjät ehkä puolustelivat käytöstään viedessään köyhältä hänen viimeisen lampaansa/penninsä.
- Sakkeuksesta oli vähitellen tullut verotoimiston johtaja. Mitä kaikkea vaadittiin mieheltä, joka pääsi tuohon aikaan miehityksessä maassa suuren kaupungin verojohtajaksi? (Voiko helläsydäminen mies mielestänne menestyä verojohtajan ammatissa tuohon aikaan? Perustelkaa mielipiteenne.)
- Miten Sakkeus ehkä suhtautui siihen, että kaikki jerikolaiset halveksivat häntä (7)?
- Sakkeus oli luultavasti lähempänä viittäkymmentä, sillä johtajaksi pääseminen vie aina aikaa. Hänellä oli siis jo isoja lapsia. Mitä lapset ehkä isänsä ammatista ajattelivat?
- Ihminen miettii usein viisikymppisenä uudelleen elämänsä arvot. Mitä luulette Sakkeuksen toivoneen loppuelämältään tässä vaiheessa?

Jakeet 3–4. Sakkeus oli käynyt synagogakoulua kuten muutkin juutalaispojat ja osasi ulkoa kymmenen käskyä (mm. Älä varasta!) Publikaaniksi tultuaan hän oli varmaan lopettanut synagogassa ja temppelissä käynnit.

- Yleensä veronkerääjät eivät halunneet olla missään tekemissä uskovaisten kanssa ja päinvastoin. Miettikää eri syitä, miksi Sakkeus tahtoi ehdottomasti nähdä Jeesuksen?
- Itseen kunnioittava mies ei koskaan juokse Lähi-idän kulttuurissa. Mitä se osoittaa, että Sakkeus käyttäytyi niin epäsovinnaisesti kuin jakeissa 3–4 kuvataan?
- Metsäviikunapuu voi kasvaa suureksi kuin tammi. Mitä luulette, toivoiko Jerikon verojohtaja tulevansa nähdyksi puusaa vai toivoiko hän, ettei kukaan näkisi häntä siellä? Perustelkaa vastauksenne.

Jae 5

- Tämä oli Jeesuksen ensiviisiitti Jerikoon. Mitä Sakkeus ajatteli, kun hän kuuli yhtäkkiä nimensä Jeesuksen suusta?
- Yhdessä syöminen oli juutalaisille ystävyyden merkki. Milloin Jeesus oli päättänyt, että hän menee Sakkeuksen luo kylään? Miettikää eri mahdollisuuksia.
- Miten Sakkeus olisi ehkä reagoinut, jos Jeesus olisikin sanonut hänelle puun alta: ”Jos muutat epärehellisen elämäntapasi, niin sitten tulen luoksesi kylään”?
- Miten sinä reagoisit, jos joku sanoisi sinulle: ”Jos muutut ensin hyväksi ihmiseksi, niin sitten tahdon olla ystäväsi”?
- Mitä jerikolaiset olisivat ajatelleet, jos Jeesus olisi käskenyt Sakkeusta muuttumaan, vrt. jae 7?
- Miksi ihmistä ei muuta se, että häntä käsketään muuttumaan?
- Minne Jeesuksella oli kiire?

Jae 6

- Mikä teki Jerikon verojohtajan iloiseksi tuossa tilanteessa sen sijaan että hän olisi ollut hirveän nolo?
- Miksi oli tärkeää, että tämä ensimmäinen kohtaaminen Sakkeuksen ja Jeesuksen välillä oli julkinen?

Jae 7

- Mitä jerikolaiset ajattelivat itsestään tämän jakeen mukaan?

Jae 8. Tässä jakeessa on uusi käänös parempi: Keneltä olen liikaa kiskonut

- Mikä muutti yhtäkkiä Sakkeuksen sydämen?
- Laskekaa suunnilleen, montako prosenttia entisestä omaisuudesta Sakkeukselle jäi käteen?
- Mitä jerikolaiset ehkä ajattelivat, kun verojohtaja rakennutti kaupunkiin vanhainkodin puolella omaisuudestaan, ja sen jälkeen kierteli kaikkien ovilla maksamassa verovilppinsä nelinkertaisesti takaisin?

Jakeet 9–10

- Miettikää, miten Sakkeus muuttui isänä tultuaan uskoon?
- Abraham on juutalaisten esi-isä ja kristittyjen uskon isä. Mitä Jeesus tarkoitti sanoessaan, että Sakkeus on Abrahamin poika?
- Kuka tässä tilanteessa etsi ketä: Sakkeus Jeesusta vai Jeesus Sakkeusta? Perustelkaa vastauksenne.
- Milloin Sakkeus tuli mielestänne uskoon, mainitkaa jae.
- Mitä tapahtui sille rangaistukselle, jonka Jumala oli laissaan säätänyt varkaita varten?

Ilosanoma: Matkallaan Jerusalemiin ristiinnaulittavaksi Jeesus poikkesi Jerikoon nimenomaan Sakkeuksen tähden. Antaessaan verojohtajalle synnit anteeksi hän tiesi, että hänen itsensä pitäisi kantaa niiden rangaistus ristille. Syntien anteeksisaaminen oli ilmaista Sakkeukselle ja meille, mutta Jeesukselle se maksoi hänen henkensä.

KADONNUT JA JÄLLEEN LÖYTÄNYT

4. sunnuntai helluntaista (2. vsk.): Luuk. 15:11–32

Taustaa: Israelilainen **talo** ei yleensä seisonut kukkulalla ylhäisessä yksinäisyydessään, vaan tiheästi asutetun kylänraitin varrella. Ainoa paikka, mistä voi nähdä vähän kauemmas, oli talon katto (vrt. jae 20). Huomatkaa, että itseään kunnioittavat miehet **eivät juokse Lähi-idässä**. **Pojat** tässä vertauksessa tarkoittavat niitä ihmisiä, jotka ovat kasteessa päässeet taivaallisen Isän lapsiksi ja tietävät, millainen hänen kotinsa on.

Jakeet 11–12

- Miettikää, miksi nuorempi veljeksistä ei ollut tyytyväinen elämäänsä, vaikka hänellä oli hyvä koti ja hyvä isä?
- Mistä syystä isä suostui poikansa vaatimukseen, vaikka varmasti tajusi, mikä siitä seuraisi (12b)?
- Miksi Jumalakaan ei koeta pysäyttää ihmistä, joka tahtoo lähteä pois hänen luotaan?

Jakeet 13 ja 30

- Mitä mieltä olet nuoren miehen elämästä ulkomailla oliko se onnellista vai ei?

Jae 14

- Miten on mahdollista, ettei nuori mies ei saanut yhtään ainoata ystävää, joka olisi pysynyt ystävänä myös pahan päivän tullen?

Jae 15–16. Sikopaimenen työ oli pahinta, mitä juutalainen voi kuvitella, koska sika on VT:ssä saastainen eläin. Tuhlaajapoika sai varmaan palkkansa pieninä ruoka-annoksina, jotka eivät tyydyttäneet läheskään hänen nälkäänsä.

- Miettikää, miksi tämän sikopaimenen ei annettu syödä edes sikojen palkoja nälkäänsä?

Jakeet 17–19

- Mikä sai pojan menemään itseensä sen sijaan että hän olisi tehnyt itsemurhan toivottomassa tilanteessaan?
- Jakeet 17–19 sisältävät nuoren miehen suunnitteleman synnintunnustuksen. Mitä hän tarkoitti sanoessaan, että oli tehnyt syntiä paitsi isäänsä myös taivasta vastaan?
- Mieti, mitä syntejä sinä olet tehnyt a) isääsi ja b) taivasta vastaan? Voit vastata hiljaa mielessäsi.
- Mistä syystä nuori mies ei aikonut pyytää isältään pääsyä takaisin pojan asemaan?
- Millaiset ihmiset yleensä ajattelevat niin, etteivät he ole arvollisia Jumalan lapsen asemaan?

Jae 20

- Mitä isä oli tehnyt kaikki ne vuodet, kun hänen poikansa oli ollut poissa kotoa? (Ks. Taustaa.)
- Mitä isä ehkä ajatteli ensimmäiseksi nähdessään poikansa laahustavan kylään johtavalla tiellä ryysyissään ja paljain jaloin?
- Mitä kyläläiset ehkä ajattelivat nähdessään tuhlaajapojan tulevan kotiin surkeassa tilassa?

Jakeet 21–24. Huomatkaa, että vain orjat kulkivat tuohon aikaan paljain jaloin.

- Miksei poika sanonutkaan isälleen kaikkea sitä, mitä oli aikonut sanoa, eli siis pyytänyt isäänsä tekemään hänestä yhden palvelijoistaan (18–19, vrt. 21)?
- Mistä sormus ja parhaat vaatteet olivat osoituksena?
- Millä hetkellä isä antoi pojalleen anteeksi?
- Miksi isä halusi kutsua myös kyläläiset juhliin?

Jakeet 25–28

- Miksi vanhempi poika ei ollut lähtenyt nuoremman veljensä tavoin ulkomaille, vaikka hänkin oli tyytymätön elämäänsä?
- Vanhempi poika nöyryytti isänsä koko kyläyhteisön silmissä kieltäytyessään tulemasta tämän järjestämiin juhliin. Mikä mielestänne oli syynä siihen, ettei tämä hyvä poika rakastanut isäänsä?

Jakeet 29–32. Jakeen 29 verbi kuuluu sanatarkasti kreikaksi raataa kuin orja.

- Vanhempi poika erehtyi väittäessään, että oli täyttänyt kaikki isänsä käskyt. Mitä isä olisi toivonut häneltä kaikkein eniten?
- Miksi vanhempi poika piti itseään pikemminkin orjana kuin omaisuuden haltijana, vaikka isä oli luvannut hänelle puolet omaisuudestaan (12b, 29, 31)?
- Millaista kristittyä Jeesus tarkoittaa puhuessaan tästä pojasta?
- Jeesuksen vertauksissa juhlat merkitsevät aina taivasta. Kuka pääsee tuhlaajapoika-vertauksen mukaan taivaaseen, kuka ei sinne pääse?
- Miksi Jeesus lopetti kertomuksensa ikään kuin kesken, eikä kertonut, menikö isovelji juhliin vai ei?
- Mikä on tuhlaajapoika-vertauksen sanoma juuri sinulle?

Ilosanoma: Jeesuskin jätti Isänsä kodin, mutta täysin eri syistä kuin tuhlaajapoika, nimittäin tehdäkseen Isänsä tahdon. Mutta kun hän oli palaamassa kotiinsa (kuollessaan), hän ei suinkaan saanut osakseen samaa vastaanottoa kuin tuhlaajapoika. Päinvastoin: taivaan ovi paiskattiin kiinni hänen nenänsä edessä ja hän joutui huutamaan: Jumalani, Jumalani, miksi minut hylkäsit? Sen tähden tuo ovi onkin nyt apposen auki jokaisen elämänsä pilanneen syntisen edessä.

ARMAHTAKAA!

5. sunnuntai helluntaista (2. vsk.): Joh. 8:1–11

Taustaa: Mooseksen lain mukaan olisi sekä nainen että mies pitänyt kivittää kuoliaaksi, jos he kerran olivat syyllistyneet aviorikokseen (3. Moos. 20:10). **Roomalaiset** olivat kuitenkin pidättäneet itselleen oikeuden kuolemanrangaistuksen langettamiseen ja toimeenpanoon miehityssä Israelissa.

Jakeet 1–4

- Millaiset eri syyt saattavat saada ihmisen rikkomaan avioliittonsa?
- Millaista onnea ja tuskaa uusi rakkaus ehkä toi tämän naisen elämään?
- Millaisia ongelmia sisältyy toisen naisen elämään?
- Mikä on pahinta siinä tilanteessa, kun joku jää kiinni aviorikoksesta, ja itse teosta vielä?
- Miksi pidättäjät eivät ottaneet saman tien kiinni aviorikoksen toista osapuolta?
- Mitä nainen ehkä tunsu rakastajaansa kohtaan sen jälkeen, kun tämä oli paennut paikalta?
- Mikä tässä tilanteessa ehkä tuntui pahimmalta rakastajasta, joka varmaan hänkin oli naimisissa?
- Sinä aamuna joutuivat vaikeaan tilanteeseen myös monet muut asianosaiset. Miettikää, miltä aviorikoksen paljastuminen ja uhkaava kivityskuolema tuntuivat kivitettävän naisen aviomiehestä – hänen lapsistaan – hänen vanhemmistaan, jos he olivat vielä elossa?
- Mitä tällainen tilanne vaikuttaa asianosaisten lasten sielunelämään?

Jakeet 5–6. Jeesus oli tässä vaiheessa niin kuuluisa, että kaikki tiesivät hänestä jotakin.

- Mitä nainen ehkä ajatteli Jeesuksesta siinä vaiheessa, kun häntä raahattiin tämän eteen?
- Mitä nainen ehkä ajatteli syrjähyppystään tuolla hetkellä?
- Miksi juutalaiset raahasivat naisen Jeesuksen eteen, vaikka tiesivät varsin hyvin, että kuolemanrangaistuksesta päättivät vain roomalaiset?

Jakeet 7–9

- Miksi Jeesus ei sanonut: ”Kenelläkään teistä ei ole oikeutta heittää tätä naista kivellä”, vaan sen sijaan lausui jakeen 7b sanat?
- Miksi luulette syyttäjien lähteneen paikalta nimenomaan siinä järjestyksessä, että vanhimmat lähtivät ensin?
- Mitä nainen ehkä ajatteli katsellessaan miehiä, jotka poistuivat yksi kerrallaan paikalta?
- Miksi Jeesus ei tahtonut katsoa, miten hänen sanansa tehosivat kuulijoihin, vaan kumartui sen sijaan kirjoittamaan jotain maahan?
- Jokainen paikalla ollut mies huomasi olevansa syntinen. Miksi kukaan heistä ei jäänyt Jeesuksen luo synteineen?
- Miksi nainen ei karannut paikalta silloin, kun Jeesus kirjoitti jotain maahan uudemman kerran, vaikka hänellä olisi ollut siihen mahdollisuus?

Jakeet 10–11

- Miksi Jeesuksella, ja ainoastaan hänellä, olisi ollut oikeus tuomita tämä nainen kuolemaan?
- Mistä syystä Jeesus ei tässä tilanteessa tuominnut naista, jonka Mooseksen laki kuitenkin tuomitsi?
- Mitä tapahtui rangaistukselle, joka tämän naisen olisi pitänyt kärsiä tuhottuaan niin monen ihmisen onnen?
- Mitä kaikkea sisältyy Jeesuksen sanoihin jakeessa 11?
- Milloin nainen alkoi uskoa syntien anteeksiantamukseen?
- Jeesus sanoo sinulle tänään jakeen 11 sanat. Mitä ne sinulle nykyisessä elämäntilanteessasi merkitsevät? (Voit vastata myös hiljaa sydämessäsi.)
Tämän jälkeen
- Miksi vain armo ja rakkaus voivat antaa ihmiselle voimaa luopua synneistään?
- Miten naisen elämä tästä lähtien muuttui, miettikää eri mahdollisuuksia.

Ilosanoma: Meille ei kerrota, mitä Jeesus kirjoitti hiekkaan. Ehkä hän toimi tuomarina ja kirjoitti lain langettaman kuolemanrangaistuksen, mutta lisäsi toisella kertaa sanat: ”Minä otan sen kärsiäkseni hänen sijastaan.”

HERRAN PALVELUKSESSA

Apostolien päivä (2. vsk.): Matt. 16:13–23

Taustaa: Uuden testamentin **Kristus**-titteli tarkoittaa samaa kuin Vanhan testamentin **Messias**, suomeksi ”**voideltu**”. Kunninkaat ja ylimmäiset papit voideltiin öljyllä, kun heidät asetettiin virkaansa. Vanhan testamentin läpi kulkee **Messias-odotus** ja profeettojen ennustukset hänen tulostaan.

1. Jos Suomessa tehtäisiin tänä päivänä katugallup siitä, kuka Jeesus oikein on, millaisia vastauksia luulisitte saatavan? Mikä olisi ehkä yleisin vastaus?
2. Mikä sinun olisi ehkä ollut helpointa uskoa, jos olisit elänyt tuohon aikaan: sekö että Jeesus oli profeetta Elia (joka oli elänyt 800 vuotta aikaisemmin), profeetta Jeremia (600 vuotta aikaisemmin), Johannes Kastaja (teloitettu pari vuotta aikaisemmin) vaiko että hän oli Kristus, Jumalan Poika?
 - Voidaanko mielestäsi niitä ihmisiä kutsua kristityiksi, jotka vastaavat jakeen 14 tavalla? Miksi voidaan/ miksi ei voida?
3. Sanokaa omin sanoin, mitä kaikkia asioita Pietarin tunnustus sisälsi (16)?
 - Miksi useimmat ihmiset tuohon aikaan eivät tajunneet, että Jeesus on VT:n ennustama Messias – kaikista hänen suostuttamistaan ihmeistä huolimatta?
4. Miltä sinusta tuntuisi, jos joku nimittäisi sinua kallioksi?
 - Millaiset ajatukset nousivat ehkä Pietarin päähän, kun Jeesus nimitti häntä kallioksi (17)?
5. Miten ihminen voi tekstimme mukaan löytää oikean, pelastavan uskon (17)?
6. Roomalaiskatoliset uskovat, että Jeesus tarkoitti kalliolla Pietaria itseään. Protestantit taas uskovat, että kallio tarkoitti Pietarin uskontunnustusta jakeessa 16. Mitkä ovat kunkin väitteen heikkoudet ja vahvuudet? Kumpaa mieltä sinä itse olet?
7. Mitä ovat taivasten valtakunnan avaimet (19)?
 - Kenen hallussa taivasten valtakunnan avaimet ovat tänä päivänä?
8. Avainten valtaa on kaikissa kirkkokunnissa sovellettu yleensä niin, että julkisyntisiä ei ole päästetty ehtoolliselle, ennen kuin he ovat tehneet parannuksen. Mitä mieltä olette tästä käytännöstä?
 - Mitä tapahtuu kirkolle, jossa avainten valtaa ei käytetä, vaan kuka hyvänsä saa mennä ehtoolliselle milloin hyvänsä?
9. Mitä ajattelet tämän tekstin perusteella väitteestä: Jokainen tulee omalla uskollaan autuaaksi?
 - Miksi uskontunnustuksen **sisältö** on kristinuskossa ratkaisevan tärkeä asia, eivät niinkään muutomenot?
10. Mikä on sellaisen kirkon tulevaisuus, jonka teologit, papit ja piispat pitävät Jeesusta pelkästään Marian ja Joosefin poikana?
 - Mikä on sinun oma uskontunnustuksesi? Kenen sinä sanot Jeesuksen olevan?

Ilosanoma: Kun kuulet synninpäästön tai osallistut ehtoolliseen seuraavan kerran, muista silloin Jeesuksen lupaus: Taivaassa annetaan anteeksi ne synnit, jotka hänen palvelijansa julistavat anteeksi täällä maan päällä.

RAKKAUDEN LAKI

7. sunnuntai helluntaista (2. vsk.): Markus 10:17–27

Taustaa: Matteus kutsuu tekstimme miestä **nuorukaiseksi** (19:22) ja Luukas sanoo hänen olleen **korkeassa yhteiskunnallisessa asemassa**, mahdollisesti hän oli korkean neuvoston (silloisen hallituksen) jäsen (18:18). Tämä nuori poliitikko oli siis menestynyt todella hyvin elämässään.

Jakeet 17–18. Huomatkaa, etteivät miehet yleensä juosseet eivätkä polvistuneet ajanlaskumme alun Israelissa.

- Mikä sai tämän menestyneen poliitikon käyttäytymään niin epätavallisesti kuin mistä jae 17 kertoo?
- Millä perustella mies uskoi Jeesuksen tietävän vastauksen kysymykseensä, vaikka ei ilmeisesti pitänytäkään häntä Jumalana?
- Miksi miehellä ollut varmuutta pelastuksesta, vaikka hän oli noudattanut Jumalan käskyjä koko ikänsä?
- Mistä syystä meilläkään ei aina ole varmuutta siitä, mitä meille kuoleman jälkeen tapahtuu?

Jakeet 19–20

- Moni menestyvä poliitikko joutuu suuriin kiusauksiin rahan ja naisten suhteen. Mikä voisi olla syynä siihen, että tämä mies oli selvinnyt kaikista kiusauksista lankeamatta niihin yhtään ainoata kertaa?
- Miksi Jeesus ottaa esille vain lähimmäistä koskevat käskyt, miksei hän puhu ensimmäisestä käskystä mitään? Sehän kuuluu: Minä olen Herra, sinun Jumalasi. Älä pidä muita jumalia.
- Huomatkaa, että Jeesuksen mukaan käskyjä on noudatettava myös ajatuksissa ja sanoissa, ei vain teoissa. Luuletteko, että mies oli tehnyt niin? Perustelkaa vastauksenne.
- Voisitko sinä vastata Jeesukselle samalla tavalla kuin tämä nuori poliitikko vastasi?

Jae 21

- Mieheltä puuttui vielä yksi asia. Ehdottakaa eri vaihtoehtoja, mikä se tärkeä asia oli?
- Tekstimme miehellä oli kaksi aarretta maan päällä. Mitä ne olivat?
- Miten aarretta voidaan koota taivaaseen?
- Vertaa taivaassa ja maan päällä olevaa aarretta keskenään? Mitä eroja niiden välillä on?

Jae 22

- Miehellä oli luultavasti perhe ja vanhat vanhemmat elätettävänä. Mitä heille olisi tapahtunut, jos hän olisi noudattanut Jeesuksen käskyä jakeessa 21?
- Mitä miehen olisi pitänyt **uskoa**, jotta hän olisi voinut totella Jeesuksen käskyä?
- Voisitko sinä luopua koko omaisuudestasi ja pankkitilistäsi, jos se olisi Jeesuksen seuraamisen ehto?
- Jakeen 21 mukaan Jeesus katsoi nuorta poliitikkoa ja rakasti häntä. Miksi hän sitten sanoi miehelle niin kovat sanat, että tämä läksi pois?
- Mitä vaihtoehtoja miehelle jäi, kun hän huomasi, ettei pysty luopumaan aarteestaan?
- Miten Jeesus olisi ehkä reagoinut, jos mies olisi tunnustanut rakastavansa rahaa enemmän kuin Jumalaa, ja pyytänyt sitä anteeksi?

Jakeet 23–25. Huomatkaa, että uskon isä Abraham oli rikas mies.

- Kuvittele mielessäsi, että kameli yrittäisi työntää päätään neulansilmän läpi. Mitä Jeesus tahtoi sanoa tällä absurdilla vertauksella?

Jakeet 26–27. Tässä ei puhuta enää vain rikkaista, vaan kaikista maailman ihmisistä.

- Vertaa toisiinsa sitä vastausta, jonka Jeesus antoi rikkaalle nuorukaiselle siihen vastaukseen, jonka hän antoi Pietarille (jakeet 21 ja 27).
- Jeesus ei vastaa suoraan Pietarin kysymykseen. Mikä siihen olisi mielestäsi oikea vastaus? Kokoava kysymys (jos on aikaa)
- Miten sellainen ihminen voi koota aarretta taivaaseen, joka ei pysty noudattamaan edes 1. käskyä?

Ilosanoma: Jeesus luopui taivaallisesta aarteestaan tullessaan tänne maan päälle. Ristillä häntä kohtasi aarteeseensa ja epäjumaliinsa sidotun ihmisen rangaistus rikkaan nuorukaisen sijasta ja sinun sijastasi. Siksi Jeesus olisi antanut rikkaalle nuorukaiselle anteeksi hänen syntinsä, jos tämä vain olisi sitä pyytänyt.

KIRKASTETTU KRISTUS

Kirkastussunnuntai (2. vsk.): Mark. 9:2–10

Taustaa: Tekstimme vuori oli ilmeisesti 2760 m korkea **Hermon**. Katsokaa karttaa. **Mooses** oli kohdannut Herran **Siinain vuorella** jo toistatuhatta vuotta aikaisemmin, kun Herra antoi hänelle 10 käskyä. Raamattu kertoo siitä kohtaamisesta näin: *Siinainvuori oli kauttaaltaan savun peitossa, koska Herra laskeutui vuorelle tulella. Vuori savusi kuin tulinen uuni ja vahteli ankarasti. Torven ääni kasvoi kasvamistaan, Mooses puhui, ja Jumala vastasi hänelle jylhien.* (2. Moos. 19:18–19). **Johannes** kirjoitti omaa nimeään kantavan evankeliumin ja **Pietari** kaksi kirjettä Uuteen testamenttiin. **Jaakob** taas kuoli marttyyrikuoleman ensimmäisenä opetuslapsista.

Alustava kysymys

- Oletko koskaan toivonut saavasi nähdä Jumalan kasvoista kasvoihin? Jos olet, niin missä tilanteessa?

Jae 2

- Mieltikää, miksi Jeesus valitsi juuri nämä kolme mukaan tälle retkelle; miksei hän ottanut mukaan kaikkia kahtatoista?
- Miltä kolmesta opetuslapsista ehkä tuntui, kun Jeesus valitsi juuri heidät lähtemään kanssaan vuoriretkelle? Millaisia odotuksia heillä oli retken varalle?
- Paljonko kiipeämiseen kului aikaa, ja mitä hankaluuksia seurue ehkä kohtasi kiivetessään melkein kolmen kilometrin korkeuteen tuon ajan kengissä ja varusteissa?
- Miksi Jeesuksen kirkastumisen piti tapahtua nimenomaan vuorella?

Jae 3. Vanhan testamentin puhe vaatteista alkaa jo paratiisissa. Vanhurskautta kuvataan valkoisilla vaatteilla, sen puutetta likaisilla ryysyillä.

- Vertaa Jumalan ilmestymistä Moosekselle Siinailla ja kirkastusvuorella. Mitä yhteistä, mitä eroa niissä on?
- Mitä olisi tapahtunut, jos Jeesus olisi ollut näin kirkas ja Jumalan näköinen koko ihmiselämänsä ajan, seimestä ristille asti?
- Mieltikää, miksi taivaallinen Isä tahtoi näyttää Poikansa jumalallisen hahmon opetuslapsille tämän yhden kerran ennen Jeesuksen kuolemaa?
- Mitä merkitystä on sillä seikalla, että nimenomaan Jeesuksen **vaatteet** muuttuivat?
- Kummankolaisen Vapahtajan kanssa sinun mielestäsi on helpompi olla tekemisissä: sen joka näyttää ihmiseltä ja jolla on puusepän vaatteet vai sen, joka näyttää Jumalalta ja jolla on yllään vanhurskauden valkoinen puku? Perustelet vastauksesi.

Jae 4. Luukas kertoo, mistä nuo kolme keskustelivat: Jeesuksen poismenosta, jonka hän oli saattava täytäntöön Jerusalemissa.

- Miksi Jeesuksen kirkastumista piti olla todistamassa myös kaksi VT:n edustajaa?
- Mieltikää, miksi Jumala valitsi juuri Mooseksen ja Elian tähän tilanteeseen? Miksi ei esimerkiksi Abrahamia ja Daa-vidia? (Keskustelkaa muistin varassa.)
- Mieltikää, mistä opetuslapset tunnistivat nämä kaksi Vanhan testamentin hahmoa?
- Mitä keskusteltavaa Mooseksella ja Elialla voi olla Jeesuksen ristinkuolemasta?

Jakeet 5–6

- Mikä tuossa tilanteessa tuntui opetuslapsista hyvältä?
- Jos olet joskus kokenut niin ihanan uskonnollisen kokemuksen, ettet olisi sen jälkeen tahtonut palata arkeen, kerro siitä toisille.
- Mitä ajattelette Pietarin suunnitelmasta jakeessa 5?
- Pietari sanoi, että hänen on hyvä olla. Mitä hän kuitenkin pelkäsi (6)?
- Mitä luulette – onko pyhän Jumalan lähellä hyvä vai paha olla?

Jae 7. Mooseksen rakentaman telttamajan päällä oli pilvipatsas merkinä Jumalan läsnäolosta ja hänen johdatuksestaan.

- Mikä oli pilven merkitys kirkastusvuorella Vanhan testamentin taustaa vasten?
- Isä Jumala oli sanonut jo Jeesuksen kasteen yhteydessä: *Tämä on minun rakas Poikani*. Miksi nuo sanat piti sanoa uudelleen kirkastusvuorella?
- Miksi Jumala ei sanonut: Totelkaa minun Poikaani! vaan: Kuulkaa häntä?
- Verratkaa kirkastusvuorta Siinain vuoreen, jossa myös kuului Jumalan ääni. Mitä yhteistä, mitä eroa on näiden tilanteiden välillä? (Keskustelkaa muistin varassa.)

Jae 8

- Mikä tärkeä sanoma meille on tällä jakeella?

Jakeet 9–10. VT:n mukaan syntinen, joka näkee Jumalan kasvot, kuolee.

- Miksi opetuslapset eivät kuolleetkaan, vaikka näkivät Jumalan kasvoista kasvoihin?
- Miksi opetuslapset eivät saaneet ruveta heti toittamaan kaikille kirkastusvuorella tapahtuneita asioita?
- Mitä tämä kokemus merkitsi apostoleille silloin, kun he perustivat seurakuntia ja kokivat vainoja?
- Mikä tässä kokemuksessa teki Pietariin niin lähtemättömän vaikutuksen, että hän muisteli sitä kirjeessään vielä 30 vuotta myöhemminkin, kuolema silmiensä edessä (2. Pt. 1:18).
- Mitä sinulle merkitsee se, että Jeesuksen palatessa tämän maan päälle saat katsella hänen kirkastuneita kasvojaan ja olet itsekin kirkastuneessa tilassa (Ilm. 22:4)?

Ilosanoma: Jeesus lähti kirkastusvuorelta kulkemaan kohti toista vuorta, nimittäin Golgataa. Siellä hän joutui kuolemaan alastomana, että voisi antaa hohtavan valkoisen vanhurskauden vaatteensa meidän syntisten päälle, meidän kastepuvuksemme.

TOTUUS JA HARHA

9. sunnuntai helluntaista (2. vsk.): Matt. 7:13–14 (lisäksi Luuk. 13:24–25 ja Joh. 10:9; 14:6)

Taustaa: Kun keskustellette tästä pienestä vertauksesta, kuvitelkaa ensin mielessänne kapea ja matala portti paksussa itämaisessa kivimuurissa ja sen takana kapea vuoripolku. Usein porteista kuljettiin aasin selässä tai jotain taakkaa kantaen.

Huomio: Koska tällä kertaa käsitellään kolmea eri tekstiä, vetäjän pitäisi monistaa ne samalle paperille. Jos aika loppuu kesken, voi 2. tekstin jättää käsittelemättä.

Teksti 1: *Jeesus sanoi: ”Menkää sisään ahtaasta portista. Monet menevät avarasta portista ja laveaa tietä, mutta se vie kadotukseen. Miten ahdas onkaan se portti ja kapea se tie, joka vie elämään, ja vain harvat löytävät sen!* (Matt. 7:13–14)

PORTTI

- Millaisia ongelmia matkustajan eteen voi tulla, jos hän päättää kulkea kapean ja matalan portin läpi kapealle vuoritielle?
- Mitä vastakohtapareja näissä kahdessa jakeessa esiintyy?
- Mitä portti tarkoittaa tässä pienessä vertauksessa?
- Mitä Jeesus tarkoittaa puhuessaan ahtaasta portista? Mikä sen tekee ahtaaksi?
- Mitä Jeesus tarkoittaa avaralla portilla?
- Mikä tekee kadotukseen vievän portin avaraksi?
- Mikä saa kristillisen uskon näyttämään ulkopuolisten silmissä liian ahtaalta portilta?
- Kenen syytä se on, että vain harvat löytävät ahtaan portin?
- Mitä Jeesus tarkoittaa ahtaan portin läpi kulkemisella?
- Mikä saa jotkut ihmiset kulkemaan ahtaan portin läpi?
- Miltä ahdas portti näyttää riippuen siitä, katsooko sitä ennen kuin sen läpi on kulkenut tai sitten kun sen läpi on jo kulkenut?
- Jeesus ei sano tässä: Valitkaa kummasta portista menette. Miten tekstin tulkinta muuttuisi, jos hän olisikin sanonut niin?

TIE. Alkukristityt kutsuivat kristinuskoa tieksi.

- Missä mielessä ihmiselämää voi kutsua tieksi; mitä elämällä ja tiellä on yhteistä?
- Mikä ero on, kuljetaanko leveää tai kapeaa tietä (valtatietä tai kinttupolkua)?
- Milloin ja miten ihminen valitsee leveän tien?
- Miksi Jeesus ei sano tie joka vie taivaaseen vaan tie joka vie elämään?
- Mistä voimme tietää, kumpaa tietä olemme tällä hetkellä kulkemassa?

PÄÄMÄÄRÄ. Kadotus (apooieia) tarkoittaa UT:ssa iankaikkista tuhon ja tuomion olotilaa.

- Mistä johtuu, ettei suurin osa ihmisistä kannu huolta siitä, kumpaan paikkaan he ovat matkalla?
- Mitä ajattelette siitä tosiasiaista, että suurin osa ihmisistä on menossa kadotukseen?
- Mitä me voisimme tehdä, että lähimmäisemme löytäisivät ahtaan portin ja kapean tien?

Teksti 2 (Jos aika näyttää loppuvan, tämä osio jätetään väliin): *Jeesus sanoi: ”Kilvoitelkaa päästäksenne sisään ahtaasta ovesta. Minä sanon teille: monet yrittävät mennä sisään mutta eivät siihen kykene. ”Tulee hetki, jolloin talon isäntä nousee ja sulkee oven. Kun te sitten seisotte ulkona, kolkutatte ovelle ja huudatte: ’Herra, avaa meille!’ , hän vastaa: ’Keitä te olette? En tunne teitä.’* (Luuk. 13:24–25)

- Miten kilvoitellaan, että päästäisiin ahtaasta ovesta sisälle?
- Keitä ovat ne monet, jotka koettavat päästä ahtaasta ovesta sisälle, mutta eivät kykene siihen?
- Miksi se ei pääse portista sisälle, jota talon isäntä ei tunne?
- Miksi taivaaseen ei pääse se, jota Jeesus ei tunne?
- Miten me voisimme varmistaa sen, että Jeesus tuntee meidät jo tänään ja myös viimeisen tuomion päivänä?

Teksti 3: *Jeesus sanoi: Minä olen portti. Se, joka tulee sisään minun kauttani, pelastuu.* (Joh. 10:9). *Jeesus sanoi: ”Minä olen tie, totuus ja elämä. Ei kukaan pääse Isän luo muuten kuin minun kauttani.* (Joh. 14:6).

- Mikä ero siinä on, tarkoitetaanko portilla ja tiellä konkreettista paikkaa vain tarkoitetaanko niillä henkilöä?
- Mikä tekee Jeesus-portista ahtaan portin, vaikka hän onkin armon portti?
- Miksi Jeesus-portin läpi saa kulkea miten paha ihminen hyvänsä?

Ilosanoma: Taivaan portti iskettiin kiinni Jeesuksen nenän edessä, kun hän riippui ristillä ja huusi: *Jumalani, Jumalani, miksi minut hylkäsit?* Tällä tavalla hänestä kuitenkin tuli meille syntisille avoin portti ja taivaaseen johtava tie.

USKOLLISUUS JUMALAN LAHJOJEN HOITAMISESSA

10. sunnuntai helluntaista (2. vsk.): Matt. 25:14–30

Taustaa: Yksi talentti/leiviskä vastasi 17 vuoden palkkaa. On olemassa vähintään kaksi mahdollisuutta, mitä talentit tässä vertauksessa tarkoittavat: a) Ne tarkoittavat meidän kykyjämme ja armolahjojamme. b) Ne tarkoittavat armonvälineitä: Raamattua, kastetta ja ehtoollista.

Jakeet 14–15

- Miksi ei aina ole niin yksinkertaista sijoittaa toisen ihmisen rahoja?
- Paljonko yksi talentti / leiviskä tekee euroissa tämänhetkisen ansiotason mukaan? Paljonko on kaksi talenttia entä viisi?
- Miten meidän aikanamme olisi parasta sijoittaa tuollainen summa rahaa?
- Montako vuotta arviolta menee, ennen kuin 17 vuoden palkka on kaksinkertaistunut?
- Millä perusteella isäntä jakoi talentit (15)?
- Mitä tarkoittaa, että palvelijat saivat eri määrän talentteja, jos ne viittaavat A) armolahjoihin tai B) armonvälineisiin?
- Mitä Jeesus tahtoi sanoa ottaessaan tämän vertauksen rahayksiköksi juuri talentin, 17:n vuoden palkkaa vastaavaan rahasumman?
- Millaisia talentteja sinä olet saanut Jumalalta?

Jakeet 16–18 (ks. myös jaetta 24)

- Mitä palvelijoiden käytökseen vaikutti se, mitä he tunsivat isäntäänsä kohtaan?
- Miksi kaksi talenttia saanut ei haudannut niitä maahan?
- Miten eri tavoin palvelijat suhtautuivat isäntänsä paluun viipymiseen?
- Miten (A) armolahjoilla tai (B) armonvälineillä asioidaan?
- Miten armolahjat voidaan haudata maahan? Entä armonvälineet?

Jakeet 19–23

- Miksi isäntä kutsuu viittä ja kolmea talenttia vähäksi, vaikka ne olivat suunnattoman arvokkaita?
- Mitä se osoittaa, että isäntä sanoi täsmälleen samat sanat kahdelle ensimmäiselle palvelijalleen?
- Mikä on siis tärkeintä, kun me asioimme omilla talenteillamme?

Jakeet 24–27

- Vaikuttiko mielestänne kolmannen palvelijan asenteisiin se, että hän sai vähemmän kuin muut? Perustelkaa mielipiteenne.
- Miettikää, mitä kolmas palvelija oli koko sen pitkän ajan, kun hänen isäntänsä oli matkoilla?
- Selittäkää omin sanoin, mikä esti kolmatta palvelijaa asioimasta talentillaan?
- Oliko kolmannen palvelijan kuva isännästään mielestänne oikea vai väärä? Perustelkaa vastauksenne.
- Mitä vikaa on sen ihmisen uskossa, joka uskoo Jumalasta samaa kuin vertauksen kolmas palvelija uskoi isännästään?
- Mitä jae 26 tarkoittaa?
- Millaisissa tilanteissa sinusta on tuntunut kuin Jumala olisi ankara mies, joka vaatii sinulta mahdottomia?

Jakeet 28–30. Näistä jakeista käy ilmi, ettei kolmannella palvelijalla ollut pelastavaa uskoa ollenkaan. Hän ei uskonut armoon.

- Milloin Herra ottaa laiskoilta palvelijalta otetaan pois hänen viimeinenkin talenttinsa?
- Lukekaa jae 29 niin, että lisäätte siihen sanat jokaiselle, jolla on **usko evankeliumiin, annetaan** Miltä jae kuulostaa näin luettuna?
- Miksi siis kolmannen palvelijan rangaistus oli noin kova, vaikka hän ei varsinaisesti ollut kavaltanut kenenkään rahoja?

Kokoavat kysymykset

- Mikä saa kristityn asioimaan talenteillaan sen sijaan että hän eläisi elämänsä vain itselleen?
- Mitä meidän pitää tehdä, jos huomaamme olleemme kelvottomia ja laiskoja palvelijoita?
- Kuvittele, että Jeesus sanoo sinulle viimeisellä tuomiolla jakeen 21 sanat. Mitä sinä hänelle vastaat?

Ilosanoma: Jeesusta itseään kohtasi kelvottoman palvelijan rangaistus. Hänet heitettiin ulos pimeyteen, kun hän kuoli ristillä kelvottomien ja laiskojen palvelijoiden sijaisena.

ETSIKKOAIKOJA

11. sunnuntai helluntaista (2. vsk.): Luuk. 4:16–30 (käsikirja 4:23–30)

Ennen raamattupiiriä vetäjän on hyvä kerrata Elian ja Elisan elämänvaiheet, jotta hän osaisi kertoa ne piiriläisille (1. Kun. 17 ja 2. Kun. 5).

Taustaa: Jeesuksen vanhemmat olivat lähteneet Nasaretista kihlaparina ja palanneet sinne vasta 3–4 vuotta myöhemmin pikku Jeesuksen kanssa. Nasaretilaiset olivat nähneet, miten Jeesus ”kasvoi, vahvistui ja täyttyi viisaudella ja Jumalan armo oli hänen päällensä” (Lk. 2:40). 30-vuotiaaksi Jeesus oli ollut rakentaja, sitten hän oli aloittanut julkisen toimintansa ja muuttanut Kapernaumiin. Nyt Jeesus oli siis palannut kotikaupunkiinsa vielä yhdeksi sapatiksi. Häntä kuuntelemassa olivat hänen perheensä, entiset opettajansa, luokkatoverinsa ja naapurinsa.

Jakeet 16–19. Jeesus siis luki tekstin hepreaksi ja käänsi sen saman tien puhekielelle eli arameaksi.

- Miettikää, miksi kotikaupunki pyysi Jeesusta saarnaamaan – se oli varmaan ensimmäinen kerta?
- Mitä Jesajan kirjan lainaus jakeissa 18–19 kertoo meille Voidellun eli Messiaan eli Kristuksen tehtävistä?

Jakeet 20–22

- Millainen pommi sisältyi Jeesuksen sanoihin jakeessa 21?
- Miksi kuulijat lausuivat Jeesuksesta hyvän todistuksen tässä vaiheessa, vaikka he kohta raivostuivatkin silmittömästi? (Luuletko heidän ymmärtäneen, mitä Jeesus oli juuri sanonut?)
- Mitä kaikkea sisältyi kuulijoiden kysymykseen: ”Eikö tuo ole Joosefin poika?”

Jakeet 23–24 Jeesusta oli juuri kehuttu, mutta hän näki kuulijoidensa sydämeen ja tajusi, mitä he mielessään ajattelivat.

- Miksi Jeesus ei todistanut messiaanisuuttaan kotikaupungissaan tekemällä jonkin suuren ihmeteen ystäviensä ja tuttavien silmien edessä?
- Millaista uskoa ihmeet synnyttävät, ja millaista uskoa ne eivät synnytä?
- Mikä ero oli nasaretilaisten ja muiden galilealaisten välillä suhteessa Jeesukseen; katsokaa myös jaetta 22? (Miksi juuri nasaretilaisten olisi pitänyt uskoa Jeesukseen ennen kaikkia muita?)
- Mitä tarkoittaa, ettei kukaan ei ole profeetta omalla maallaan?

Jakeet 25–27. Vetäjä kertoo lyhyesti Elian ja Sarpatin lesken kohtaamisen (1. Kun. 17).

- Miksi kukaan israelilainen leski ei halunnut ottaa Eliaa kattoonsa alle nälänhädän aikana?
- Miettikää, millainen oli Sarpatin yksinhuoltajaäidin tilanne vuosikausia kestäneen nälänhädän aikana?
- Mikä sai pakanalesken ottamaan israelilaisen profeetan kattoonsa alle vuoden parin ajaksi?
- Vetäjä kertoo lyhyesti Naamanin parantumisen (2Kun. 5). Miksei yksikään Israelin spitaalinen mennyt pyytämään Elisalta apua sairauteensa?
- Miten arvoisit noiden kahden pakanan uskoa: sidonilaisen lesken ja syyrialaisen viholliskenraalin?
- Miksi Jeesus otti Elian ja Elisan esimerkiksi juuri Nasaretin synagogaan kokoontuneille ihmisille?
- Miksi kukaan nasaretilainen sairas ei tullut pyytämään Jeesukselta apua?
- Missä suhteessa Elia ja Elisa olivat Jeesuksen ennakkokuvia?
- Mitä nämä jakeet kertovat meille Jeesuksen suhteesta pakanoihin?

Jakeet 28–30

- Mikä nimenomainen asia sai tavalliset nasaretilaiset raivostumaan niin kovasti, että he aikoivat lynkata entisen naapurinsa?
- Miettikää, millä tavalla Jeesus ”ajettiin” vuorelle?
- Mikä sai lynkkaussuunnitelman menemään mönkään? (Millä keinolla Jeesus sai ihmiset väistymään edestään, niin että hän pääsi kävelemään alas vuorelta?)
- Jeesus olisi voinut pysäyttää lynkkaajat jo ennen kuin häntä lähdettiin viemään jyrkänleelle. Miksi hän ei sitä tehnyt?
- Mitä luulette nasaretilaisten ajatelleen, kun he kuuluivat myöhemmin Jeesuksen ihmeistä?
- Jeesuksen äiti Maria oli varmasti mukana synagogassa tuona sapattina. Miettikää, miten hän tämän tapauksen koki?
- Miksi Jeesus tuli käymään kotikaupungissaan tämän viimeisen kerran, vaikka varmasti tiesi jo edeltäkäsikin, mitä siellä tapahtuisi?

Kokoavat kysymykset

- Verratkaa omaa kansaamme nasaretilaisiin. Mitä yhteisiä piirteitä löydätte?
- Miten meidän pitäisi suhtautua siihen, jos meitä syrjitään kotiseudullamme ja työpaikallamme uskomme tähden?
- Miksi tämän sunnuntain teemaksi on annettu ”etsikkoajoja”?

Ilosanoma: Jeesuksesta sanotaan: *Hän tuli omaan maailmaansa, mutta hänen omansa eivät ottaneet häntä vastaan. Mutta kaikille, jotka ottivat hänet vastaan, hän antoi oikeuden tulla Jumalan lapsiksi, kaikille, jotka uskovat häneen.* (Joh. 1:11–12). Nasaret ei ottanut häntä vastaan. Älä sinä tee samaa virhettä kuin se.

ITSENSÄ TUTKIMINEN

12. sunnuntai helluntaista (2. vsk.): Matt. 21:28–32

Taustaa: Tämä vertaus löytyy vain Matteuksen evankeliumista. Tekstiyhteydestä käy ilmi, että Jeesus kertoi tämän vertauksen ylipapeille ynnä kansan vanhimmille (23–27). Jeesus oli maininnut heille **Johanneksen kasteen** (jakeessa 25). Sen kasteen saivat vain ne, jotka tunnustivat syntinsä. Uskonnolliset johtajat eivät olleet tätä kastetta huolineet.

Lukekaa vertaus molemmista käännöksistä.

ENSIMMÄINEN POIKA (jakeet 28–29). Viinitarha oli perheen yhteinen yritys ja tulolähde, joka vaati paljon työtä. Isän käskyn vastustaminen oli ennenkuulumatonta tuohon aikaan. Tottelemattomuudesta vanhemmille oli VT:ssä säädetty ankarat rangaistukset.

- Voitko sinä vastata omalle isällesi tällä tavalla, kun asuit hänen kattonsa alla? Miksi voit, miksi et voinut?
- Mikä oli ensimmäisen pojan suhde perheen viinitarhaan?
- Mitä ensimmäisen pojan kieltäytyminen osoittaa isän ja pojan suhteesta?
- Poikahan olisi voinut sanoa, kuten lapset ja nuoret usein sanovat: ”Joo kohta.” Mitä se osoittaa, ettei hän sanonut edes niin?
- Miksei tämä isä tehnyt kuten hänen odotettiin tekevän: kurittanut poikaansa tai riistänyt häneltä perintöä?
- Mikä vaara siihen sisältyi pojan kannalta, ettei isä rangaissut poikaansa millään tavalla tämän laiskottelusta?
- Mikä olisi lopputulos ehkä ollut, jos isä olisi pakottanut poikansa töihin?
- Mikä ero on meidän aikamme ja Jeesuksen ajan suhtautumisella ensimmäisen pojan käytökseen?
- Mitä tämä poika tunsikin ehkä isäänsä kohtaan? Entä isä poikaansa kohtaan?
- Miettikää, mikä sai pojan tulemaan katumapäälle?
- Mistä ensimmäinen poika tiesi, että isä rakastaa häntä?
- Mitä nämä kaksi jaetta opettavat meille Jumalasta?
- Millaista jumalasuhdetta Jeesus tarkoitti kuvatessaan ensimmäistä poikaa?

TOINEN POIKA (jake 30). Sanansa syöminen oli vakava asia tuohon aikaan.

- Mitä luulette, oliko toisella pojalla B alun perin tarkoitus mennä viinitarhaan?
- Miettikää, mitkä asiat ehkä estivät toista poikaa menemästä viinitarhaan?
- Mikä oli toisen pojan suhde isäänsä ja tämän viinitarhaan? Oliko tässä asiassa mielestänne jotain eroa ensimmäisen ja toisen pojan välillä?
- Kummalla pojalla oli mielestänne enemmän syytä pitää itseään veljeään parempana?
- Millaista Jumala-suhdetta Jeesus kuvaa puhuessaan toisesta pojasta?
- Miksei Jeesus ota vertaukseensa kolmatta poikaa, joka olisi alusta asti sekä tahtonut että tehnyt isänsä käskyn mukaan?
- Miettikää, miten ylipapit ehkä suhtautuivat tähän pieneen vertaukseen? Mikä heidän mielestään siinä meni pieleen?
- Maailmassa ei ole muita kuin ensimmäisen tai toisen pojan kaltaisia ihmisiä. Kumman pojan käytös kuvaa paremmin sinun Jumala-suhdetasi? (Voit vastata hiljaa sydämessäsi.)

SOVELLUS (jake 31). Tämä Jeesuksen väite kuulosti kuulijoiden korvissa yhtä rafflaavalta kuin että joku väittäisi pornotähtien menevän taivaaseen ennen piispoja.

- Mitä yhteistä on vertauksen ensimmäisen pojan ja epärehellisten veronkerääjien & seksityöläisten välillä? (Mikä saa jotkut prostituoidut ja varkaat katumaan käytöstään ja menemään Jumalan valtakuntaan?)
- Mitä yhteistä on vertauksen toisen pojan ja ylipappien välillä?
- Jeesus ei sano näissä jakeissa, että publikaanit ja prostituoidut täyttivät Jumalan tahdon. Mitä hän sanoo?
- Mikä siis oli Jeesuksen mukaan toisaalta ylipappien ja toisaalta publikaanien ja prostituoitujen suurin ero?
- Miten siis tämän vertauksen mukaan päästään sisälle Jumalan valtakuntaan?

JOHANNES KASTAJA (Jae 32). Johanneksen tehtävä oli kahtalainen: hänen piti osoittaa ihmisille heidän syntinsä ja kastaa heidät parannuksen kasteella (vrt. jae 25). Sen jälkeen hän sai osoittaa heille ”*Jumalan Karitsaa, joka ottaa pois maailman synnin*”.

- Johanneksen kaste ei pelastanut ketään. Miksi se kuitenkin oli tärkeä?
- Miksi uskonnolliset johtajat eivät ottaneet Johanneksen kastetta?
- Mitä tarkoittaa Johannes Kastajan ”vanhurskauden tie”?
- Mitä Jeesus vihjaisee itsestään jakeessa 32; hänhän aloitti toimintansa Johanneksen jälkeen?

Ilosanoma: Jeesus oli kuin vertauksen isä: otti tehdäkseen sen työn, jota hänen poikansa eivät tehneet ja kantaakseen sen rangaistuksen, jonka hänen poikansa olivat ansainneet. Hänestä Johannes Kastaja sanoi: ”*Katsokaa Jumalan Karitsaa, joka ottaa pois maailman synnin.*”

JEEBUS PARANTAJAMME

13. sunnuntai helluntaista (2. vsk.): Matt. 12:33–37

Taustaa: Teksti on puhuttu fariseuksille, jotka arvostelivat Jeesuksen toimintaa henkien manaajana. Jeesus oli varoittanut heitä Pyhän Hengen pilkasta. Ennen kuin aloitatte keskustelun, muistelkaa vähän, millaisia sanoja olette suustanne päästäneet menneellä viikolla. Samaten muistelkaan tilannetta, kun teitä haavoitettiin syvästi pahoilla puheilla.

Alustavat kysymykset

- Millaisessa tilanteessa sinun on kaikkein vaikeinta hillitä kieleksi?
- Jos saisit elää elämäsi uudelleen, kenelle puhuisit enemmän rohkaisun ja rakkauden sanoja kuin itse asiassa olet puhunut? (Voit vastata myös hiljaa mielessäsi.)
- Mistä mielestänne johtuu se, että hurskas kristittykin saattaa päästää suustaan kauheita sanoja dementiaan sairastuttuaan? Onko hän niistä vastuussa ja jos on, niin miksi?

Jae 33

- Miettikää, miksi meidän sanamme ovat Jumalan edessä yhtä tärkeitä kuin tekommekin?
- Missä suhteessa sanat muistuttavat puun hedelmiä?
- Lukekaa jae 33 myös vanhasta käännöksestä ja vastatkaa kysymykseen: miten paha puu voi muuttua hyväksi puuksi?
- Miten paha ihminen voi muuttua hyväksi ihmiseksi?

Jae 34

- Jeesus käyttää voimakasta kieltä kutsuessaan kuulijoitaan ”käärmeen sikiöiksi”. Mitä myrkkykäärmeellä on yhteistä pahanpuhujan kanssa?
- Mitä Jeesus tarkoittaa tällä lauseella: ”Mitä sydän on täynnä, sitä suu puhuu / Sydämen kyllyydestä suu puhuu”?
- Testaa jakeella 34 omaa sydäntäsi: mitä se on täynnä tämän testin mukaan? (Voit vastata hiljaa.)

Jae 35

- Tässä jakeessa Jeesus antaa ymmärtää, että jokaisella ihmisellä on sydämessään jokin varasto tai kellarikomero. Miten ja millaisilla asioilla me ihmiset täytämme sydämemme varastotilaa?
- Mieti, mitä puhut päivän mittaan Jeesuksesta tai Jeesukselle. Mitä sanasi tai niiden puute osoittavat suhteestasi Vapah-tajaan?

Jae 36

- Mikä on turhien sanojen ja pahojen sanojen ero?
- Mikä voisi olla turhien sanojen vastakohta?
- Miksi meidän on tehtävä viimeisellä tuomiolla tili ”turhista” sanoista eikä vain ”pahoista” sanoista?
- Mieti, mitä sinulle tapahtuu viimeisellä tuomiolla, jos tuomio tapahtuu sanojen perusteella?

Kokoavat kysymykset

- *Panettelijan puheet ovat kuin herkkupalat ja painuvat sisusten kammioihin asti.* (Snl. 18:8*). Miksi juorujen kuunteleminen tuntuu usein mukavalta? Mitä kristityn pitäisi sellaisessa tilanteessa tehdä?
- Miten oppisimme hillitsemään kiellemme, ettemme päästäisi suustamme juoruja, valheita ja toisten yksityisasiota?
- Miten voisimme taistella totuuden puolesta yhteiskunnassamme ja kirkossamme?
- Onko mielestäsi mahdollista salata pitkän päälle toisilta, mitä sydämesi sisältää? (Pystytkö esimerkiksi puhumaan ystävällisesti niille, joita kohtaan sydämesi on täynnä vihaa ja katkeruutta?)
- Mitä ajattelet ihmisestä, joka puhuu mahdollisimman vähän, ettei vain tulisi sanoneeksi turhia sanoja?
- Jeesus kutsui kerran itseään viinipuuksi ja opetuslapsiaan sen oksiksi (Joh. 15:1). Miten me siis voimme kantaa hyvää hedelmää, vaikka meillä yhä olisikin pahan varasto sydämessämme?

Ilosanoma: Vaikka Jeesuksen sydämen varasto olikin täynnä vain hyvyyttä, hänet tuomittiin sanojensa perusteella – jumalanpilkasta. Jeesuksen risti oli se puu, joka kantoi meidän turhien sanojemme katkeran hedelmän.

LÄHIMMÄINEN

14. sunnuntai helluntaista (2. vsk.): Matt. 5:43–48

Taustaa: Mooseksen laki sanoo: *Älä kosta omaan kansaasi kuuluvalle äläkä pidä yllä riitaa hänen kanssaan, vaan rakasta lähimmäistäsi niin kuin itseäsi.* (3. Ms. 9:18). Missään kohtaa VT:ssa ei käsketä vihaamaan vihollisia; se oli ”isien perinnäissääntö”. Ajatus oli otettu joistain psalmeista, joissa psalminlaulaja sanoo vihaavansa Herran vihollisia (esim. Ps. 139:20–22). Kun luet tätä tekstiä, mieti, missä määrin olet pystynyt noudattamaan sen elämänohjeita omassa arjessasi.

Alustavat kysymykset

- Olisiko mielestäsi helpompaa totella Jeesuksen käskyä vihamiehen kohtelusta, jos hän olisi sanonut: ”Ole ystävällinen vihamiehellesi”? Perustele vastauksesi.
- Kuvittelepa, että todella alkaisit elää tämän Jeesuksen käskyn mukaan kotonasi, koulussasi tai työpaikallasi. Millä tavalla luulisit niiden ilmapiirin muuttuvan?

Jae 43

- Miettikää, miksi juutalaiset olivat lisänneet rakastamiskäskyyn sen loppuosan eli vihaamiskäskyn?
- Mitä tapahtuu yhteiskunnalle, jonka jäsenet elävät Jakeen 43 mukaan?
- Mitä pahaa viha tekee vihaajalle itselleen? (Kumpaa vihaaminen mielestänne vahingoittaa enemmän, vihaajaa vai vihan kohdetta?)

Jae 44. Tällaista käskyä ei tunneta missään muussa uskonnossa eikä missään muussa kulttuurissa. Huomatkaa, ettei Jeesus puhu tässä pelkästä passiivisesta vihasta, vaan aktiivisesta vainoamisesta.

- Miksi Jeesus kääntää meidän rukoukset juuri niiden puolesta, jotka meitä vainoavat?
- Mitä meidän pitää rukouksella niille, jotka meitä vainoavat?
- Jos joku raamattupiiriläinen on rukoillut vainoajiensa puolesta, kertokoon muillekin, mitä sitten tapahtui.

Jae 45

- Miettikää, miksi Jeesus nimittää tässä kohtaa Jumalaa ”Taivaalliseksi Isäksemme”?
- Mikä Jumalan ominaisuus tulee tässä jakeessa erityisen voimakkaasti ilmi?
- Mitä tässä maailmassa tapahtuisi, jollei Taivaallinen Isämme toimisi, kuten tässä jakeessa kuvataan?
- Profeetat ennustivat vanhan liiton aikaan, että sateet lakkaavat, jos kansa ei lopeta epäjumalanpalvelustaan. Miten ne ennustukset sopivat yhteen tämän Jeesuksen väitteen kanssa?

Jakeet 46–47. Vanha käännös: ”osoittaa ystävällisyyttä”. Uusi: ”tervehtiä rauhan tervehdyksellä”.

- Miksi meidän ihmisten rakkaus on usein vaihtokauppaa?
- Onko pakanoiden (ei-kristittyjen) ja kristittyjen lähimmäisenrakkaudessa mielestänne jokin olennainen ero, ja jos on, niin mikä?
- Millaiset ihmiset tarvitsevat ehdotonta rakkautta eniten – eli siis rakkautta joka ei riipu ollenkaan rakkauden kohteen ominaisuuksista tai reaktioista?
- Mitä ehdoton rakkaus tekee sen vastaanottajalle?
- Mitä mieltä olet siitä väitteestä, ettei kukaan voi rakastaa toista ehdottomalla rakkaudella, jollei itse ole saanut sellaista rakkautta osakseen?
- Mistä me itse kukin voisimme saada osaksemme ehdotonta rakkautta? Katsokaa tekstiä!
- Mistä palkasta Jeesus tässä puhuu?

Jae 48

- Miksi Jeesus lopettaa opetuksensa lähimmäisenrakkaudesta täydellisyyden vaatimukseen?
- Jos tunnette jonkun ihmisen, johon voidaan soveltaa tätä jaetta, niin kertokaa hänestä.
- Miksi Jeesus esittää meille käskyjä, jotka ovat mahdottomia toteutettavaksi?

Kokoavat kysymykset

- Jeesus itse noudatti näitä käskyjä viimeisen päälle. Miksi hänellä kuitenkin oli paljon vihamiehiä?
- Jeesuksen rakkaus ei ollut vaihtokauppaa. Hän rakasti täydellisesti niitäkin, jotka eivät olleet sitä ansainneet. Miksi hän sai siitä hyvää palkan sijaan ristinpuun?
- Miten meistä voisi tulla sellaisia Taivaallisen Isämme lapsia, jotka osaisivat ajatella lähimmäisten ja jopa vihamiestensäkin parasta?

Ilosanoma: Jeesus rakasti vihollisiaan ja rukoili heidän puolestaan hamaan katkeraan loppuun asti. Palkan, joka hänelle olisi kuulunut, hän kuitenkin antoi meille syntisille. Ja rangaistuksen, joka meille olisi kuulunut rakkaudettomuudestamme, hän kantoi meidän puolestamme ristinpuulle.

KIITOLLISUUS

15. sunnuntai helluntaista (2. vsk.): Joh. 5:1–15

Taustaa: Tekstimme kuvaa **Jeesuksen ensimmäistä sapattiriitaa** juutalaisten kanssa. Sapatti oli juutalaisille Jumalan kanssa solmitun liiton merkki, jonka rikkomisesta seurasi Mooseksen lain mukaan kuolemanrangaistus. Arkeologisissa kaivauksissa on Jerusalemissa löydetty **Betesdan lammikko** viisine pylväskäytävineen.

Jakeet 1–5 (Jae 4 jätetään huomioonottamatta, koska se puuttuu vanhimmista käsikirjoituksista.)

- Palauttakaa mieleenne, mitä teille tapahtui tasan 38 vuotta sitten. Entä jos olisitte maanneet kaikki nämä vuodet sairaana sängyssä?
- Kuvittele sairaan miehen jokapäiväistä elämää Betesdan pylväskäytävässä 38 pitkän vuoden aikana?
- Kreikan sana **astheneia** jakeessa 5 voi tarkoittaa sairautta, mutta useimmiten se tarkoittaa heikkoutta. Miettikää eri vaihtoehtoja, mikä tätä miestä oikein vaivasi.
- Miten sairauden ensimmäiset kymmenen vuotta erosivat ehkä viimeisistä kymmenestä vuodesta?
- Mihin synteihin mies ehkä syyllistyi maatessaan vuodesta toiseen pylväskäytävässä?

Jakeet 6–7

- Millaisesta ilmiöstä Betesdan ”terveysvedessä” saattoi olla kysymys? Mikä sairaut paransi?
- Miettikää eri syitä, miksi omaiset eivät pitäneet tästä miehestä huolta? (Mikä oli ehkä miehen omaa syytä, mikä sukulaisten syytä?)
- Millaisen vaikutelman saatte tämän miehen luonteesta; katsokaa hänen sanojaan jakeessa 7?
- Miettikää, millaiset olivat parantumista odottavien sairaiden keskinäiset suhteet? (Mikä tuossa tilanteessa oli erityisen stressaavaa sairaiden keskinäisille suhteille?)
- Miksi muut eivät antaneet tämän kaikkein kauimmin kärsineen miesparan mennä edellään kuohuvaan veteen?
- Mihin tekstimme mies oikeastaan uskoi? (Miltä hän odotti apua?)
- Miksi luulette Jeesuksen menneen puhuttelemaan juuri tätä miestä, ei jotakuta muuta kärsivää; mieshän ei pyytänyt häneltä mitään.
- Miksi Jeesus kysyi sairaalta mieheltä itsestään selvää asiaa?
- Miksi mies ei vastannut selvästi Jeesuksen kysymykseen?
- Mitä vastaisit Jeesukselle, jos hän kysyisi sinulta, tahdotko tämänhetkisen ongelmasi ratkeavan?

Jakeet 8–13. Tässä tapahtui monta ihmettä kerralla, koska miehen surkastuneet lihakset alkoivat toimia eikä miestä edes pyörryttänyt, kun hän nousi pystyyn. Mooseksen laki ei sisällä mitään yleistä tavaran kantamiskieltoa, mutta Nehemia oli aikoinaan kieltänyt ulkomaalaisia kantamasta tavaraa Jerusalemin torille sapattina.

- Miettikää, miten mies voi parantua, vaikkei hän edes tiennyt, kuka Jeesus oli?
- Miksi Jeesus käski miehen ottaa mukaansa vanhan makuumattonsa?
- Miksi mies ei kysynyt parantajansa nimeä ja miksi Jeesus ei sanonut sitä kysymättä?
- Miksi juutalaiset eivät iloinneet ollenkaan tämän pitkäaikaissairaana parantumisesta?

Jakeet 14–15. Tämä kohtaaminen tapahtui siis temppelissä, jossa mies ei ollut voinut käydä 38 vuoteen. Hän oli vain nähnyt, miten uhrilampaita kuljetettiin Lammasportista läheiselle temppelialueelle (2).

- Mitä luulette miehen menneen tekemään temppeliin parannuttuaan?
- Mikä voisi olla pahempaa kuin 38 pitkää vuotta kestänyt kärsimys?
- Mieti, mikä Jeesuksen mielestä voisi olla sinulle pahempi vaihtoehto kuin nykyinen kärsimyksesi? (Voit vastata hiljaa sydämessäsi.)
- Jeesus julisti miehelle lakia (käski olla syntiä tekemättä). Miksei hän julistanut tälle myös evankeliumia?
- Milloin mies alkoi uskoa Jeesukseen, miettikää eri mahdollisuuksia?
- Miksi parantunut mies meni kertomaan asian juutalaisille?
- Jeesus tiesi edeltäkäsikin, miten asia päättyisi – miksi hän siis paransi miehen?

Ilosanoma: Jeesus näkee hätäsi ja yksinäisyytesi ja tulee luoksesi, vaikket ole edes osannut häneltä sitä pyytää. Ristillä hän joutuu kokemaan saman kohtalon kuin tekstimme mies: tulee kaikkien hylkäämäksi. Itse asiassa hänelle tapahtuu jotain vielä pahempaa: hän joutuu Jumalankin hylkäämäksi – siksi ettei sinun tarvitsisi koskaan sitä kokea.

JUMALAN HUOLENPITO

16. sunnuntai helluntaista (2. vsk.): Luuk. 10:38–42

Taustaa: Naisen asema ei ollut Jeesuksen aikaan sama kuin meidän päivinämme. Naisen paikka oli keittiössä eivätkä naiset yleensä voineet opiskella Raamattua yhdessä miesten kanssa. Huom! tämän tekstin äärellä ei saa tehdä oletuksia Betanian sisarusten **luonteesta**: että Martta olisi muka ollut puuhanainen ja Maria haaveksija. Ei ole myöskään kysymys sisarusten **väleistä**, että ne muka olisivat olleet huonot. On kysymys heidän **valinnastaan** tänä nimenomaisena päivänä.

Jakeet 38–39. Jeesus oli liikkeellä 12 opetuslapsensa kanssa, jotka eivät ehkä olleet saaneet ruokaa kuin viimeksi aamulla.

- Mitä sinä odotat kaikkein eniten hyvän ystävän vierailulta?
- Jeesus ja hänen opetuslapsensa olivat vaeltaneet jossain koko päivän. Mitä luulette heidän odottaneen vierailulta Betanian sisarusten kotiin?
- Mitä Martta Jeesukselta odotti, kun tämä tuli taas kylään? Entä Maria?
- Vertaile keskenään Martan ja Marian käyttäytymistä Jeesuksen saapuessa heidän kotiinsa. Kumpaa näistä naisista sinun on helpompi ymmärtää ja miksi?
- Mitä Maria ehkä ajatteli ilta-ateriasta, joka vieraille piti joka tapauksessa tarjota?

Jae 40

- Miettikää, mistä ruuanlaitto piti aloittaa noissa olosuhteissa? Mitä kaikkea 13 miehen ateriaan tarvittiin?
- Jakeesta 40 näemme Martan varsinaisen ongelman. Mikä se oli?
- Miksi Martta hermostui myös Jeesukseen, ei vain sisareensa?
- Miksi Martta ei puhutellut sisartaan, vaan Jeesusta?
- Missä tilanteissa sinun on tehnyt mielesi sanoa Jeesukselle: ”Herra, etkö välitä...?”

Jae 41 (ja 42). Jeesus kertoi ehkä vertauksia taivasten valtakunnasta ja Maria kuunteli niitä.

- Miettikää, miltä Mariasta tuntui istua ja kuunnella Jeesuksen opetusta omassa kodissaan?
- Miksi Jeesus olisi tahtonut, että Marttakin olisi kuunnellut hänen opetustaan?
- Mitä se osoittaa ihmissuhteesta, jos toinen osapuoli ei ehdi kuunnella toisen sanoja?
- Mitä se osoittaa Jumala-suhteesta, jollei ihminen ehdi kuunnella Jumalan sanoja?
- Jotkut kristityt tahtovat mieluummin palvella Jeesusta kuin kuunnella hänen ääntään. Mistä luulette sen johtuvan?

Jae 42

- Mitä Jeesus tarkoitti ”sillä ainoalla asialla, mikä on tarpeen”?
- Jos olet rehellinen, mikä on sinulle ainoa tärkeä ja tarpeellinen asia?
- Miksi Jeesus tahtoi jokaisen kristityn kuuntelevan omia sanojaan säännöllisesti, joka päivä ja vielä kirkossa sunnuntaisin?
- Mitä Jeesus tarkoitti sillä, ettei Marialta oteta pois hänen valitsemaansa hyvää osaa?
- Opetuslapset olivat tottuneet ajattelemaan, että naisen paikka on keittiössä. Miettikää, mitä tämä sananvaihto vaikutti apostolien opetukseen naisista ja heidän paikastaan seurakunnassa.
- Kumpi näistä naisista rakasti Jeesusta enemmän?
- Johannes kertoo, että ”*Jeesus rakasti Marttaa ja hänen sisartaan ja Lasarusta.*” (Joh. 11:1). Missä hänen rakkautensa näkyy Mariaa kohtaan, entä Marttaa kohtaan?

Soveltavat kysymykset

- Kumman jakeen luulet Jeesuksen tahtovan sinulle sanoa tänään: 41 vai 42?
- Jeesus sanoo, että Maria **valitsi** hänen sanojensa kuulemisen. Valinta tarkoittaa aina, että jätetään tekemättä jotain muuta – tärkeääkin. Miten voisit järjestää itsellesi aikaa Jeesuksen äänen kuulemiseen Raamatun? Mieti konkreettisia keinoja.
- Missä tässä tekstissä on armon evankeliumi?

Ilosanoma: Ainoa asia, jota tarvitsemme elämässä ja kuolemassa, on Jumalan äänen kuuleminen. Tämä hyvä osa otettiin Jeesukselta pois, kun hän riippui ristillä – Jumalahan vaikenä silloin hänen edessään. Se hinta Vapahtajan piti maksaa siitä, että me syntiset voimme nyt kuulla Jumalan äänen aina, kun Raamattumme avaamme.

JUMALAN SANANSAATTAJAT

Mikkelinpäivä (kaikki vuosikerrat): Matt. 18:1–6 ja 10

Taustaa: Jeesus puhui paljon taivasten valtakunnasta. Hän aloitti koko julkisen toimintansa julistamalla, että valtakunta on tullut lähelle ja parannus pitää tehdä. Tekstimme tilanteessa Jeesus tarvitsi opetuksensa rekvisiitaksi oikean lapsen. Siksi hän kutsui kadulta luokseen pienen pojan tai tytön. Lapsi jätti leikkinsä kesken ja riensi Jeesuksen luo.

Jae 1

- Miettikää, miksi opetuslasten mieleen juolahti esittää Jeesukselle tuollainen kysymys?
- Miksi jokaisessa yhteisössä mietitään joko hiljaa tai ääneen, kuka on sen tärkein henkilö?
- Millaista vastausta opetuslapset ehkä odottivat kysymyksiinsä.
- Jos sinun pitäisi vastata tähän kysymykseen kylmiltään, mitä vastaisit?

Jakeet 2–4. Sana ”kääntyä” tarkoittaa kreikaksi mielenmuutosta.

- Mikä tuossa tilanteessa oli kadulta kutsutulle lapselle ehkä vaikeaa?
- Miten Jeesus sai jonkun pikkutyön tai pojan tulemaan yhtään vastustelematta 13 miehen piirin keskelle?
- Mistä huomaamme, etteivät lapset suinkaan ole syntyessään epäitsekkäitä ja nöyriä?
- Mitä lapsen ominaisuutta Jeesus siis tarkoitti puhuessaan lapsen kaltaiseksi ”kääntymisestä” ja ”nöyryttämisestä”?
- Tässä ei sanota sitäkään, että piirin keskellä seisova lapsi olisi ollut kiltti. Hänhän saattoi olla vaikka koko kulmakunnan pahin häiriö. Mistä se näkyy, että tämä poika tai tyttö joka tapauksessa uskoi Jeesukseen? (Katsokaa myös jakeita 6.)
- Mikä oli Jeesuksen suhde piirin keskellä seisovaan lapseen? (Miten Jeesus ja taivasten valtakunta kuuluvat yhteen?)
- Mikä teki piirin keskellä seisovan lapsen suurimmaksi taivasten valtakunnassa?
- Mitä luulette opetuslasten ajatelleen Jeesuksen vastauksesta?

Jae 5

- Missä tilanteessa me voimme ottaa jonkun lapsen luoksemme Jeesuksen nimessä?
- Mitä tarkoittaa, että Jeesus tulee siihen kotiin, minne joku lapsi on otettu vastaan hänen nimessään?

Jae 6. Ruumiin hautaamatta jättäminen oli tuon ajan kulttuurissa kauhein rangaistus, mikä ihmiseltä voi kohdata.

- Millä eri tavoilla lapsi voidaan vietellä pois uskosta?
- Mistä se on osoitusta, että lapsiin kohdistuvat seksuaalirikokset lisääntyvät koko ajan?
- Miksi Jeesus määrää lapsen viettelijälle kovimman ajateltavissa olevan rangaistuksen?

Jae 10.

- Mikä tekee lapsesta arvokkaan?
- Millä eri tavoilla lasta voidaan halveksia?
- Mitä tämä jae sanoo lasten enkeleistä ja heidän tehtävästään? (Mitä jakeen 10 loppuosa tarkoittaa?)
- Miten jae 10 voitaisiin soveltaa äidin kohdussa oleviin lapsiin?
- Sovella tämä jae omiin lapsiisi, lapsenlapsiisi tai niihin lapsiin, joista kannat huolta? Mitä heidän elämäänsä vaikuttaa oman enkelin olemassa olo?
- Entä jos lapsellesi on tapahtunut jokin peruuttamaton tragedia – mikä oli enkelin rooli sen tapahtuessa?

Kokoavat kysymykset

- Mitä meidän pitäisi tehdä, ettei yksikään sukumme tai tuttavapiirimme lapsista joutuisi kadotukseen?
- Missä suhteessa Jeesus itse oli lapsen kaltainen?
- Miksi Jeesus joutui kestäämään vielä pahemman rangaistuksen kuin lapsen viettelijät?

Ilosanoma: Jeesus oli suurin taivasten valtakunnassa – sen kuningas. Hän suostui kuitenkin jättämään valtaistuimensa ja tulemaan, ei vain lapsen kaltaiseksi, vaan lapseksi äitinsä kohtuun. Jeesus oli hiljainen ja nöyrä sydämelä. Lopulta hän suostui ristiin, kaikkein häpeällisimpään rangaistukseen. Sen hän kärsi kaikkien meidän puolestamme, jotka emme ole nöyriä sydämeltemme emmekä ole kohdelleet lapsiamme oikein.

KRISTITYN VAPAUS

18. sunnuntai helluntaista (2. vsk.): Mark. 2:18–22

Taustaa: Johannes Kastaja oli vanhan liiton viimeinen profeetta. Muutamit Jeesuksen opetuslapsista olivat olleet ensin Johanneksen opetuslapsia ja paastonneet. Johannes Kastaja joutui vankeuteen niihin aikoihin, kun Jeesus aloitti julkisen toimintansa. **Fariseukset paastosivat** kahdesti viikossa, vaikka **Mooseksen laki** käski paastota vain yhden päivän vuodessa. Jeesus ei ollut periaatteessa paastoamista vastaan, vrt. Mt. 6:16–18. Hänhän oli itsekin paastonnut uransa alussa 40 päivää. **Häät** olivat ihaninta mitä ihmiset tiesivät, ja ne kestivät useamman päivän. Siellä saivat kaikki syödä mahansa täyteen hyvää ruokaa.

Jakeet 18–19

- Millaisia eri motiiveja voi ihmisillä olla, kun he paastoavat? (Esim. uskonnollisilla ja uskonnottomilla ihmisillä.)
- Jos sinä olet joskus paastonnut, miksi teit sen ja miten se onnistui?
- Mikä oli näiden ihmisten motiivi, jotka tulivat esittämään kysymyksensä Jeesukselle? Miettikää eri vaihtoehtoja.
- Miksi Jeesus ei ollut koskaan sanonut opetuslapsilleen: ”Tänään me emme sitten syö mitään”?
- Miksi opetuslapset eivät olleet koskaan ehdottaneet Jeesukselle: ”Eikö paastottaisi muutama päivä”?
- Mitä ajattelisit ystävästäsi, joka tulisi sinun häihisi eikä söisi mitään?
- Sano omin sanoin, miksi Jeesuksen opetuslapset eivät paastonneet?
- Vanhassa testamentissa Herra oli usein nimittänyt itseään sulhaseksi ja Israelia morsiameksi. Mitä Jeesus siis tahtoo sanoa nimittäessään itseään sulhaseksi ja opetuslapsia häävieraiksi?
- Millä tavalla Jeesuksen ja opetuslasten yhdessäolo muistutti hääjuhlaa.
- Milloin me pääsemme hääjuhliin, joissa Jeesus on sulhanen?

Jae 20

- Mitä Jeesus tarkoittaa jakeella 20? (Milloin opetuslapset joutuivat paastoamaan?)
- Sovella jakeet 19–20 oman aikamme kristittyjen elämään?
- Millaisia ovat sinun elämässäsi olleet ne ajat, jolloin ruoka ei ole maistunut?

Jae 21. Raamatussa viitta on tärkeä asia aina Aatamin ja Eevan nahkapuvuista lähtien. Viitta kuvaa usein vanhurskautta.

- Mitä Jeesus tarkoittaa vanhalla viitalla ja uudesta kankaasta tehdyllä paikalla?
- Miksi Jeesus liitti tämän pienen vertauksen juuri paaston yhteyteen?
- Mitä olisi tapahtunut, jos Jeesus olisi paastonnut opetuslastensa kanssa kahdesti viikossa, kuten fariseukset tekivät (vaikka siitä ei ollut määräystä Mooseksen laissa)?
- Miksi fariseusten uskoa ei voinut paikkailta vaan se piti hylätä kokonaan? (Mitä olisi tapahtunut jos Jeesuksen ja fariseusten opetuksia olisi ruvettu yhdistelemään?)
- Miksi tekojen vanhurskautta ja uskon vanhurskautta ei voi yhdistää? (Entä jos sanotaan, että Jumala tekee 99 ihmisen on tehtävä yksi prosentti itse?)
- Miettikää, miksi Jeesuksen piti riippua ristillä alastomana?

Jae 21

- Miksi Jeesus ottaa vielä tämän kuvan edellisen lisäksi, mitä hän tahtoo sillä sanoa?
- Mihin Jeesus viittaa uudella ja vanhalla viinillä?
- Mitä Jeesus tahtoo tällä vertauksella sanoa fariseuksille? Entä apostoleille, kirkon perustajille?
- Mitä olivat ne vanhat muodot, joita ei olisi saanut siirtää kristilliseen kirkkoon?
- Mitä Jeesus tahtoi sanoa juuri meille näiden kahden pienen vertauksen kautta?

Kokoava kysymys

- Missä tässä tekstissä on armon evankeliumi?

Ilosanoma: Sulhanen eli Jeesus otettiin opetuslapsilta pois pitkäperjantaina. Silloin häneltä riisuttiin vanhurskauden viitta, että se voitaisiin pukea meidän päällemme. Tämä evankeliumi oli ihan uusi sanoma, jota ei voida yhdistää minkään muun uskonnon oppeihin.

RAKKAUDEN KAKSOISKÄSKY

19. sunnuntai helluntaista (2. vsk.): Mark. 12:28–34

Taustaa: Tekstimme lainoppinut mies oli juuri kuullut keskustelun kuolleiden ylösnousemuksesta – miten Jeesus oli lyönyt luun kurkkuun saddukeuksille. Kysymys lain suurimmasta käskystä oli tuon ajan teologinen kuuma peruna. Ehdotettiin mm. 1. käskyä, sapattikäskyä tai uhraamiskäskyä.

Jae 28. Matteuksen mukaan tämä mies koetti panna Jeesuksen koetukselle.

- Miten meidän kulttuurimme vastaisi kysymykseen, mikä on ihmiselämän tärkein käsky tai elämänohje? (Mikä näistä mielestänne tulee ykköseksi: Toteuta itseäsi! vai Rakasta lähimmäistäsi!?)
- Miettikää tekstimme lainopettajan suhdetta Jeesukseen siinä vaiheessa, kun hän tuli Jeesuksen luo.

Jakeet 29–30. Rakkauden kaksoiskäskyä ei löydy VT:stä. Nämä jakeet ovat kuitenkin suora sitaatti Mooseksen kirjoista (5. Ms. 6:4–5).

- Yleensä tuon ajan lainopettajat vastasivat kiistakysymyksiin siteeraamalla muita auktoriteetteja: Rabbi sejase sanoo niin ja niin. Mitä ajattelette Jeesuksen vastauksesta tätä taustaa vasten?
- Miksi Jeesus siteerasi jaetta 29, jossa ei ole käskyä vaan uskontunnustus, eikä mennyt suoraan jakeeseen 30, joka sisältää käskyn?
- Miksi ei riitä, että uskomme yhteen Jumalaan, miksi häntä on vielä rakastettavakin?
- Miettikää noita neljää sanaa jakeessa 30. Mitä tarkoittaa arkielämässä Jumalan rakastaminen kaikesta sydäimestään? Entä kaikesta sielustaan? Mielestään? Voimastaan?
- Voiko mielestänne Jumalaa rakastaa, vaikkei lukisi Raamattua eikä kävisi ehtoollisella? Perustelkaa kantanne.
- Jos joku rakastaa Jumalaa tällä tavalla, miten hän suhtautuu epäjumalanpalvontaan, Jumalan nimen käyttöön ja lepöpäivän viettoon, siis kolmeen ensimmäiseen käskyyn?
- Millaista elämäsi olisi, jos sinä pystyisit rakastamaan Jeesusta tällä tavalla?
- Miten tätä käskyä on rikottu ennen ja miten sitä rikotaan meidän aikamme?

Jae 31. Vanhassa testamentissa sana ”lähimmäinen” viittaa enimmäkseen vain oman kansan jäseniin. Tässä Jeesus siteeraa vain puolta jaetta Mooseksen kirjasta: *Älä kosta äläkä pidä vihaa kansasi lapsia vastaan, vaan rakasta lähimmäistäsi niin kuin itseäsi.* (5. Moos. 19:18).

- Miksi Jeesus jättää sitaatistaan pois virkkeen alkuosan?
- Miksi Jeesus ei sano, että lähimmäistä on rakastettava kaikesta sydäimestään, sielustaan, mielestään ja voimastaan? (Mitä tapahtuu ihmiselle, joka rakastaa jotakuta toista näin? Mitä tapahtuu sille ihmiselle, jota rakastetaan näin?)
- Miksi lähimmäisen rakastamiselle on paras kriteeri että rakastaa häntä NIIN KUIN itseään?
- Mitä tämä käsky tarkoittaa käytännössä?
- Mitä mieltä olet siitä aikamme väitteestä, ettei ihminen voi rakastaa toista, jollei rakasta itseään?

Käsitellään uudelleen jakeet 29–31 eli rakkauden kaksoiskäsky kokonaisuudessaan. Huomatkaa, ettei Jeesus sano, että Jumalan rakastaminen on suurin käsky ja lähimmäisen toiseksi suurin.

- Millaisia seurauksia olisi tullut ihmisten elämään, jos Jeesus olisi sanonut suurimmaksi käskyksi vain Jumalan rakastamisen?
- Entä jos Jeesus olisi sanonut suurimmaksi käskyksi lähimmäisen rakastamisen, mitä seurauksia siitä tulisi meidän ihmissuhteillemme ja Jumala-suhteillemme?
- Mitä pitää tehdä jos Jumalan rakastaminen ja lähimmäisen rakastaminen näyttävät olevan ristiriidassa?
- Jos rakkauden kaksoiskäsky on taivaaseen pääsyn ehto, niin miten sinulle käy?

Jakeet 32–33. Uhrilaitos oli juutalaisten jumalanpalveluselämän perusta. Jumala-suhdetta ei voinut olla ilman uhreja.

- Minkä suuren oivalluksen kirjanoppinut teki Jeesuksen vastausta kuunnellessaan?
- Miksi rakkaus on tärkeämpi kuin uhrilaitos?
- Miten kirjanoppineen asenne Jeesukseen muuttui?
- Jeesus itse kuolisi kohta Jumalan uhrikaritsana. Mitä valoa tämä tosiseikka tuo tähän lainopettajan ja Jeesuksen väliseen keskusteluun?

Jae 34

- Mitä tuolta lainopettajalta vielä puuttui, että hän olisi päässyt sisälle Jumalan valtakuntaan? (Lainopettaja ymmärsi nyt suurimman käskyn, mutta mitä hän ei vielä ymmärtänyt?)

Ilosanoma: Jeesus rakasti Jumalaa yli kaiken ja sinua **enemmän kuin itseään**. Uhri ja rakkaus yhdistyivät hänessä. Hän uhraisi itsensä syntiuhrina, koska me emme ole rakastaneet Jumalaa yli kaiken emmekä lähimmäistämme niin kuin itseämme. Vain Jeesuksen suuri rakkaus meitä kohtaan voi opettaa meitäkin rakastamaan. *Me rakastamme, koska hän on ensin rakastanut meitä* (1. Joh. 4:19).

USKO JA EPÄUSKO

20. sunnuntai helluntaista (2. vsk.): Joh. 9:24–41 (käsikirja 24–38)

Taustaa: Jeesus on parantanut sapatinpäivänä Jerusalemissa syntymästään asti sokean miehen voitelemalla hänen silmilleen syljestä ja savesta tehdyn tahnan ja lähettämällä hänet peseytymään Siiloan lammikolle. Mies ei siis ollut nähnyt Jeesusta, vaan vain kuullut hänen äänensä. Tästä tuli jymyuutinen Jerusalemissa. Naapurit ihmettelivät ja veivät parantuneen fariseusten luo. Nämä kuulustelivat miestä ja sitten hänen vanhempiaan. Isä ja äiti kuitenkin kieltäytyivät vastaamasta kysymyksiin, koska eivät halunneet tulla synagogasta erotetuiksi. Se olisi tarkoittanut koko yhteisön ulkopuolelle joutumista, koska häät, hautajaiset ynnä muut juhlat tapahtuivat aina synagogassa. Syntymästään asti sokea mies ei ollut voinut käydä synagogakoulu. Ehkei hän tuntenut kirjoituksia kovin hyvin.

Alustavat kysymykset

- Miettikää, miten sokeana syntyneen miehen elämä oli muuttunut, kun hän oli tullut näkeväksi? (Mitä eroa siihen nähden, että olisi joskus nähnyt, sitten sokeutunut ja sitten taas nähnyt?)
- Mikä ympärillä olevien ihmisten reaktioissa ehkä haavoitti tai loukkasi näkönsä saanutta miestä?

Jakeet 24–25. Nyt fariseukset kuulustelevat miestä uudempaan kertaan. Aikaa parantumisesta on kulunut ehkä muutama päivä.

- Millaista vastausta fariseukset mieheltä odottivat?
- Mitä ajattelette miehen vastauksesta; pelkäsiikö hän synagogasta erottamista, kuten vanhempansa?

Jakeet 26–27. Katsokaa, mitä fariseukset olivat saaneet selville edellisessä kuulustelussa, jae 15.

- Mistä fariseukset olivat vielä epätietoisia jankatessaan samaa asiaa?
- Miettikää tätä tapausta fariseusten näkökulmasta: mitkä eri asiat olisivat ehkä voineet palauttaa näön miehen silmiin heidän kannaltaan katsottuna?
- Miksi parantunut mies lisäsi vastaukseensa loppukaneetin? (Mitä mies tarkoittaa kin-päätteellä sanoessaan ”**tekin /teidänkin**”?)
- Miten parantunut mies näyttää kokeneen tämän mediamyllytyksen?
- Millaisen kuvan saatte parantuneen miehen luonteesta ja älykkydestä hänen vastaustensa perusteella?

Jakeet 28–29. Mooses oli antanut juutalaisille lain. Jumala oli todella puhunut hänen kauttaan.

- Millä perusteella fariseukset voivat väittää, että parantunut mies olisi Jeesuksen opetuslapsi?
- Millä perusteella fariseukset voivat väittää olevansa 1400 vuotta aikaisemmin eläneen Mooseksen opetuslapsia?
- Mitä mieltä olette: tiesivätkö fariseukset Jeesuksen olevan suoraan alenevassa polvessa kuningas Daavidin jälkeläinen (jae 29b)? Jos tiesivät, niin miten he sitä tosiasiaa tulkitsivat?

Jakeet 30–33, katsokaa myös jae 2.

- Katsokaa, miten parantuneen miehen käsitys Jeesuksesta oli vähitellen muuttunut (11, 17 ja 33).
- Miksi mies sanoi tämän kaiken silläkkin uhalla, että saattaisi joutua erotetuksi synagogasta?
- Mikä on tämän miehen teologia rukouksen kuulemisesta ja mistä hän oli teologiansa saanut?
- Mitä tämä teologia ehkä vaikutti hänen rukouselämäänsä hänen ollessaan sokea?
- Vertaa omaa käsitystäsi rukouksen kuulemisesta tämän miehen teologiaan? (Mistä sinä voit tietää, että Jumala todella kuulee rukouksesi?)

Jae 34. Ks. myös jakeet 1–3. Ulos ajaminen tarkoittanee, että mies joutui erotetuksi synagogasta, ainakin joksikin aikaa.

- Miten parantunut mies ehkä koki tällaisen kohtelun?
- Mitä jälkipuheita parantuneen miehen erottamisesta ehkä saattoi tulla?

Jakeet 35–38. Jae 35 on käännetty kahdella tavalla: ”Uskotko Ihmisen poikaan/ Jumalan Poikaan?” Tämä johtuu siitä, että käsikirjoitukset ovat tässä kohden erilaisia. Myös Ihmisen poika viittaa Danielin kirjassa jumalalliseen olentoon.

- Miettikää eri syitä, miksi parantunut mies ei itse etsinyt Jeesusta käsiinsä?
- Jeesus siis etsi parantuneen miehen käsiinsä. Miksi hän halusi käydä miehen kanssa juuri tällaisen keskustelun?
- Mietitään tämän miehen uskoontuloa. Mitä siihen tarvittiin, että hän loppujen lopuksi pystyi uskomaan Jeesukseen Jumalan Poikana / Ihmisen poikana?
- Mitä siihen tarvittiin, että sinä sait saman uskon kuin mikä tällä miehellä oli?
- Miten paljon uskoa ihmisellä pitää tämän tapauksen perusteella olla, että Jeesus voisi hänet parantaa?

Jakeet 39–41 (jos on aikaa)

- Mitä tarkoittaa, että Jeesus saa näkevät sokeutumaan?
- Milloin tekstimme mies tuli varsinaisessa mielessä näkeväksi?
- Mikä oli fariseusten vastuu ja mikä on kirkon johtajien vastuu tämän tekstin mukaan?
- Miten niin sokeata ei voida syyttää synnistä (41)?
- Miksi on äärimmäisen tärkeää, että myös me kristityt näemme todelliset syntimme?

Ilosanoma: Jeesus oli sanonut näin ennen kuin hän paransi sokean: ”Niin kauan kuin minä olen maailmassa, minä olen maailman valo” (jae 5). Jesaja oli kuitenkin ennustanut Messiaasta: ”Kuka on sokea, jollei minun palvelijani?” (Jes. 42:19). Jeesus joutui toden totta kuolemaan ristillä ulkonaisessa ja sisäisessä pimeydessä voidakseen antaa valon meidän hengellisesti sokeille silmillemme.

JEESUKSEN LÄHETILÄÄT

21. sunnuntai helluntaista (2. vsk.): Luuk. 10:1–12

Taustaa: Jeesus on menossa 12 opetuslapsensa kanssa kohti Jerusalemiä ja kärsimystään. Nyt hän lähettää 70 tai 72 muuta oppilastaan niihin kyliin, joiden kautta hän aikoo kulkea Jerusalemiin. (Eri käsikirjoituksissa on eri luku.) Heidän tehtävänsä on kahtalainen: parantaa sairaita ja saarnata Jumalan valtakunnan tuloa.

Jae 1

- Mietitään, keitä nuo 72 uutta opetuslasta mahtoivat olla? Millä perusteella Jeesus oli ehkä heidät valinnut?
- Miksi Jeesus lähetti oppilaansa kaksittain 35 paikkaan, kun he olisivat voineet mennä 70 paikkaan, jos olisivat menneet yksittäin?
- Miksi oli tärkeää, että opetuslapset olivat vierailleet kussakin kylässä ennen kuin Jeesus tuli sinne itse?
- Kukaan noista 70:stä ei ollut vielä lähestulkoonkaan selvillä pelastuksen tiestä. (Eiväthän 12:kaan sitä olleet.) Mitä se osoittaa, että Jeesus lähetti heidät silti matkaan?
- Millaisiin tehtäviin valtakunnassaan Jeesus on sinut lähettänyt elämäsi aikana? Miten onnistuit hoitamaan saamasi tehtävän?

Jae 2. VT puhuu paljon sadon korjuusta ja sen puimisesta tuomion yhteydessä. Myös Johannes Kastaja oli sanonut, että Messias viskaa viljan ja kokoaa jyvät aittaansa (Lk. 3:17).

- Missä suhteessa tämä maailma muistuttaa nyt kypsynyttä elopeltoa?
- Miksi lähetystyön pitää alkaa rukouksesta?
- Minkä verran sinä olet rukoillut tätä rukousta?
- Miksi sadon korjaamisella on kiire? (Mitä tapahtuu, jos satoa ei korjata ajoissa?)
- Miettikää, miksi paljon satoa on yhä korjaamatta, vaikka 2000 vuotta on kulunut näiden sanojen lausumisesta?
- Mitä ajattelette tällaisesta väitteestä: Lähetystyö pitäisi lopettaa niillä alueilla, missä ei ole herätystä. Resurssit pitäisi siirtää niille alueille, missä on herätystä.

Jae 3. Muistakaa, että Jeesus puhuu tässä paimenena lampaille.

- Jos Jeesus haluaa rekrytoida ihmisiä työhönsä, niin miksi hän aloittaa tällaisella lauseella?
- Miten on mahdollista, että vastuuntuntoinen paimen lähettää lampaansa susien keskelle?
- Pitääkö lähetysjärjestön mielestänne sanoa lähetyskandidaateilleen samaa, mitä Jeesus sanoi tässä noille 70:lle?
- Mitä olisi tapahtunut näiden 2000 vuoden aikana, jollei mikään lähetysjärjestö olisi lähettänyt lähettejä vaarallisiin paikkoihin?
- Jeesus oletti, että hänen opetuslapsensa muistavat Paimenpsalmin 23. (Vetäjä lukee psalmin.) Mitä valoa se tuo tämän jakeen tulkintaan?

Jae 4. Itämaiset tervehdykset kestivät pitkään ja siinä otettiin selvää taustoista ja sukujuurista. Jalkineilla Jeesus tarkoitti varmaan varasandaaleja. Tuohon aikaan paljain jaloin kulkivat vain rutiköyhät ja orjat.

- Miten kukaan voi matkustaa ilman rahaa, laukkuja ja kunnollisia jalkineita?
- Miten Jeesus voi ajatella evankelioimisen tuottavan tulosta, jollei normaaleja kohteliaisuusääntöjä noudateta?
- Miettikää, mitä Jeesus tahtoo sanoa tämän jakeen kautta meidän aikamme evankeliumin julistajalle?

Jakeet 5–6. Shalom-tervehdystä eli rauhantoivotusta ei sanottu yleensä syntisille eikä pakanoille.

- Mitä Jeesus opettaa meille Jumalan rauhan toivottamisesta?
- Mitä tarkoittaa, että rauha voi palata toivottajalleen?

Jakeet 7–8

- Miettikää, miksi joku ehkä halusi siirtyä talosta taloon tuohon aikaan? Mitä olisi tapahtunut, jos opetuslapset olisivat toimineet niin?
- Mitä ajattelet siitä, että lähetysaarnaja joutuu elämään toisten varoilla?
- Mitä se henkilö saa palkkseen, joka syöttää ja juottaa lähettejä?

Jae 9

- Miten Jumalan valtakunta oli tullut lähelle näitä kaupunkeja ja kyliä?
- Miksi opetuslasten toiminnassa pitää olla nämä kaksi puolta, konkreettinen auttaminen ja saarnaaminen? (Mitä tapahtuu, jos saarna puuttuu? Mitä tapahtuu, jos diakonia eli auttamistoiminta puuttuu?)
- Miten hyvin tätä Jeesuksen käskyä on mielestänne onnistuttu noudattamaan oman kirkkokuntasi lähetystyössä?

Jakeet 10–11

- Miettikää eri syitä, miksi jonkin Israelin kylä tai kaupunki saattoi sulkea ovensa Jeesuksen lähettiläiltä?
- Miksi meidänkin kaupungeissamme vaiennetaan evankeliumin julistajien ääni nykyisin yhä enenevässä määrin?
- Miksi lähettien poislähdön piti olla julkinen?
- Miksi näillekin kaupungeille piti julistaa Jumalan valtakunnan tuloa?

Jae 12. Sodoma oli VT:n syntisin kaupunki, täynnä homoja, jotka hyökkäsivät satunnaisten kulkijoiden kimppuun. Jumala hävitti sen tulella ja tulikivellä.

- Miksi Sodoma (joka hävisi maan pinnalta) pääsee vähemmällä kuin Jeesuksen lähettiläät karkottanut kaupunki?

- Millainen rangaistus odottaa ehkä länsimaita siitä, että ne ovat luopuneet kristinuskon sanomasta?

Kokoavat kysymykset (jos on aikaa)

- Mitä luulette opetuslasten ajatelleen saamastaan tehtävästä?
- Mitä vastaisit, jos Jeesus käskisi sinun lähteä suorittamaan tällaista tehtävää?

Ilosanoma: Jeesus, Jumalan Karitsa, lähetettiin susien keskelle, ja niiden hampaisiin hän kuolikin – sinun tähtesi. Ei ole opetuslapsi Herraansa suurempi. Etkö sinäkin siis tahtoisit lähteä viemään rauhan sanomaa niille, jotka eivät siitä vielä mitään tiedä?

PYHIEN YHTEYS

Pyhäinpäivä: Matt. 5:1–12

Taustaa: Autuas sanahan tarkoittaa ikionnellista. Vuorisaarna alkaa niin, että Jeesus esittää onnellisen ihmisen määritelmän. Se poikkeaa suuresti siitä, miten ympäröivä maailma on aina määritellyt onnen. Mutta Jeesus ei puhukaan onnen tunteista vaan siitä, onko ihminen objektiivisesti ottaen ja Jumalan silmissä onnellinen eli autuas. (Huom. Koska kysymyksiä on paljon, niitä kannattaa reilusti karsia.)

Jakeet 1–3

- Kummalle Jeesus vuorisaarnansa piti, kansanjoukolla vai opetuslapsilleen (1)?
- Mitä hengessään köyhä ihminen ajattelee omasta hengellisyydestään?
- Miksi ”hengellisesti rikkaat” eivät pääse taivasten valtakuntaan?
- Oletko sinä autuas jakeen 3 perusteella? (Voit vastata hiljaa sydämässäsi.)

Jae 4

- Miksi murheettomat eivät ole autuaita?
- Mieti jotain tilannetta, kun olit äärimmäisen onneton, mutta sait Jeesukselta lohdutuksen. Voitko jäljestäpäin sanoa, että olit silloin autuas? Miksi voit, miksi et voi?
- Saako jokainen uskova varmasti kaikkiin suruihinsa lohdutuksen? Perustele vastauksesi.
- Oletko sinä autuas jakeen 4 perusteella? Voit vastata hiljaa sydämässäsi.

Jae 5. Vanha käänös puhuu ”hiljaisista”, uusi ”kärsivällisistä” ihmisistä. Jeesuksen mukaan tällaiset ihmiset perivät luvattun maan (sekä Kanaanin maan että uuden luomakunnan).

- Miksi kärsimättömät eivät peri luvattua maata?
- Meidän kulttuurissamme itseään esillä pitäviä ihmisiä pidetään onnellisina. Miten Jeesus voi sanoa hiljaisia ihmisiä autuaiksi?
- Oletko sinä autuas jakeen 5 perusteella? Voit vastata hiljaa sydämässäsi.

Jae 6. Sana vanhurskas tarkoittaa Jumalalle kelpaavaa.

- Millainen on ihminen, joka ei tunne vanhurskauden nälkää eikä janoa? Miksi hän ei ole autuas?
- Mikä tekee vanhurskauden nälkää ja janoa kokevan ihmisen ikionnelliseksi?
- Milloin ja miten vanhurskauden nälkää ja janoa tunteva ihminen ravitaan?
- Oletko sinä autuas jakeen 6 perusteella? Voit vastata hiljaa sydämässäsi.

Jae 7. Vanha käänös sanoo: laupias. Uusi sanoo: toisia armahtava.

- Miksi laupeudeton tai toisia armahtamaton ihminen ei voi olla onnellinen?
- Milloin ja miten toisia armahtavat ihmiset armahdetaan?
- Oletko sinä autuas jakeen 7 perusteella? Voit vastata hiljaa sydämässäsi.

Jae 8. Vanhassa testamentissa kukaan ei saanut nähdä Jumalaa. On erittäin tärkeää, että Jeesus lupaa tämän etuoikeuden puhdassydämisille.

- Mikä on puhtaan ja likaisen sydämen ero?
- Miksi sellainen ihminen ei voi olla onnellinen, jolla on likainen sydän?
- Miten puhdassydämisiksi tullaan?
- Milloin puhdassydäminen ihminen saa nähdä Jumalan?
- Oletko sinä autuas jakeen 8 perusteella? Voit vastata hiljaa sydämässäsi.

Jae 9

- Miettikää, mitä Jeesus tarkoittaa rauhantekijöillä?
- Miksi juuri rauhantekijä on onnellinen?
- Milloin ja missä rauhantekijöitä kutsutaan Jumalan lapsiksi?
- Oletko sinä autuas jakeen 9 perusteella? Voit vastata hiljaa sydämässäsi.

Jakeet 10–12

- Mitä Jeesuksen kuulijat ajattelivat ehkä näistä jakeista?
- Millä perusteella vanhurskauden tähden vainottu voi olla onnellinen ihminen?
- Mistä asioista ihmiset solvaavat tänä päivänä Jeesuksen opetuslapsia, vainoavat heitä ja valehtelevat heidän päälleen (11)?
- Millä eri tavoilla solvauksiin voi suhtautua?
- Mitä pitäisi tapahtua, että sinä voisit suhtautua saamaasi pilkkaan jakeessa 12 kuvatulla tavalla?
- Oletko sinä autuas jakeen 10 perusteella? Voit vastata hiljaa sydämässäsi.

Kokoavat kysymykset

- Millainen on Jumalan lapsi tämän tekstin mukaan?
- Mitkä näistä autuaaksi julistuksista voitaisiin soveltaa Jeesukseen itseensä?
- Mitä yhteistä löytyy niistä palkinnoista, jotka Jeesus lupasi autuaille seuraajilleen?
- Mitä tapahtui sille palkalle, jonka Jeesuksen olisi pitänyt saada?

- Kuka tämän tekstin mukaan pääsee taivaaseen?

Ilosanoma: Jeesus oli rikas, mutta tuli meidän tähtemme köyhäksi. Hän oli murheellinen, kärsivällinen, armahtava, puhdas-sydäminen, rauhantekijä ja vainottu. Hän oli tätä kaikkea meidän puolestamme ja meidän sijastamme. Hän ei kuitenkaan saanut tästä kaikesta mitään palkkaa. Sen hän luovutti meille, jotka emme ole olleet kärsivällisiä, armahtavia puhdassydämiä ja rauhantekijöitä. Näin hän ansaitsi meille taivasten valtakunnan, lohdutuksen ja Jumalan lapsen oikeudet.

USKON PERUSTUS

Uskonpuhdistuksen vuosipäivä (2. vsk.): Matt. 16:1–4 (lisäksi Matt. 12:38–41)

Taustaa: Vetäjä kertoo lyhyesti Joonan historian ja Niniven herätyksen. Raamatun kielenkäytössä **merkki** tarkoittaa ensinnäkin **liiton merkkiä**, joka osoittaa jonkun tietyn ihmisen tai ihmisryhmän kuuluvan Jumalan kansaan (esim. ympärileikkaus ja kaste). Toiseksi merkki voi tarkoittaa tunnusmerkkiä tai ihmettä, jonka avulla Jumala paljastaa voimansa ihmisen nähtäväksi. Vanha Simeon oli ennustanut, että Jeesus on asetettu **merkiksi, jota vastaan sanotaan** (Lk. 2:34).

Jae Matt. 16:1. Fariseukset ja saddukeukset olivat toistensa vihollisia, edelliset teologiaaltaan konservatiiveja, jälkimmäiset liberaaleja. Saddukeukset eivät uskoneet ruumiin ylösnousemukseen eivätkä henkimaailmaan.

- Mitä osoittaa se, että fariseukset ja saddukeukset olivat liittoutuneet Jeesusta vastaan juuri tässä kysymyksessä?
- Fariseukset ja saddukeukset olivat nähneet jo monta Jeesuksen ihmetekoa. Miksi he halusivat nähdä vielä ”taivaan merkin”?
- Millainen sen ”taivaan merkin” olisi pitänyt olla, joka olisi saanut Jeesuksen viholliset täysin vakuuttuneiksi hänen jumaluudestaan?
- Missä tilanteessa aikamme ihminen etsii merkkiä? Millaiset asiat kelpaavat hänelle merkiksi?
- Missä tilanteessa sinä olisit halunnut saada ja ehkä saitkin Jumalalta jonkin erityisen merkin?
- Miksi merkkien varaan on vaarallista rakentaa elämänsä suuria ratkaisuja?

Jakeet 2–3. ”Aikojen merkki” osoittaa, mikä vaihe Jumalan pelastussuunnitelmassa on menossa.

- Miksi säätä on helpompi tulkita kuin aikojen merkkejä?
- Mitä ”aikojen merkkejä” fariseusten ja saddukeusten olisi pitänyt nähdä?
- Mitä ovat ne ”aikojen merkit”, jotka meidän tämän ajan kristittyjen pitäisi nyt nähdä?
- Mitä tapahtuu, jolleivät jonkin sukupolven kristityt näe ollenkaan oman aikansa merkkejä?

Jae 4. Vanha käännöksen ”avionrikkoja” on tarkempi käännös kuin ”uskoton” kreikan sanalle moikhalis. Sana viittaa paitsi seksuaalisiin synteihin myös epäjumalanpalvelukseen, joka olikin uskottomuutta Jumalaa kohtaan.

- Missä mielessä Jeesuksen kuulijat – myös hurskaat fariseukset, saddukeukset – olivat paha ja avionrikkojasukupolvi?
- Miksi merkin vaatiminen on tunnusomaista nimenomaan avionrikkojasukupolvelle?
- Mitkä kaikki seikat tekevät meidän sukupolvestamme maailmanhistorian ehkä suurimman avionrikkojasukupolven?
- Mitä se osoittaa, että Jeesus lopetti keskustelun lyhyeen ja lähti pois?

Jakeet Matt. 12:38–40. Nyt myös lainopettajat vaativat Jeesukselta merkkiä.

- Huomatkaa, ettei VT tunne sellaista sanontaa kuin ”Joonan merkki”. Mitä kuulijoiden mieleen ehkä tuli heidän kuullessaan Jeesuksen mainitsevan tuollaisen oudon merkin?
- Kenelle Joonan merkki on tarkoitettu merkiksi ja mistä asiasta sen oli määrä heille todistaa?
- Missä mielessä Jeesuksen kuolema ja ylösnousemus ovat lopullinen merkki, jonka jälkeen muita merkkejä ei tarvita?
- Miten Jumalan armo sisältyy ”Joonan merkkiin”?

Jae Matt. 12:41. Assyrian pääkaupunki Ninive oli omana aikanaan maailman väkivaltaisimman ja moraalittomimman kaupunki. Sinne tuli 700-luvulla eKr. valtava herätys, kun profeetta Joonas saarnasi kolme päivää sen tulevaa tuhoa.

- Missä mielessä myös Joonan saarna oli Joonan merkki?
- Mikä sai jumalattomat niniveläiset tekemään parannuksen, vaikkeivät he eivät nähneet yhtään ihmettä eikä merkkiä taivaasta?
- Verratkaa toisiinsa Joonan ajan niniveläisten ja Jeesuksen ajan juutalaisten asenteita. Mikä sai niniveläiset pakanat tekemään parannuksen, ja mikä esti Jeesuksen ajan hurskaita juutalaisia sitä tekemästä?
- Miksi Jeesuksen ylösnousemukseen ei saanut fariseuksia vakuuttumaan Jeesuksen jumaluudesta?
- Miksi herätys ei Suomessakaan voi alkaa ilman että joku saarnaa lakia ja Jumalan tuomiota?
- Missä kaikissa suhteissa Jeesus oli enemmän kuin Joonas?

Kokoavat kysymykset

- Missä meidän sukupolvemme voi kohdata Joonan merkin?
- Miten uskonpuhdistus liittyy Joonan merkkiin?
- Katsokaa vielä kerran taustatietoja ja keskustelkaa aiheesta: oliko Joonan merkki liiton merkki vai tunnusmerkki?
- Miksi me emme saa vaatia uskomme tueksi muuta kuin Joonan merkkiä?

Ilosanoma: Kaste sisältää Jeesuksen kuoleman ja ylösnousemuksen. Ehtoollinen sisältää Jeesuksen kuoleman ja ylösnousemuksen. Raamatun pääasia on Jeesuksen kuolema ja ylösnousemus. Siksi juuri nämä armonvälineet ovat Joonan merkki. Jos kysyt, mistä voit tietää Jeesuksen rakastavan juuri sinua, vastaus kuuluu: Joonan merkistä. Siksi muiden merkkien vaatiminen on epäuskoa.

ANTAKAA TOISILLENNE ANTEEKSI

23. sunnuntai helluntaista (2. vsk.): Matt. 18:15–22

Taustaa: Tässä tekstissä Jeesus neuvoo, miten helluntaina perustettavassa seurakunnassa pitää käsitellä kristittyjen välisiä riitoja. ”Veli” sana osoittaa tässä yhteydessä, että kysymys on kristittyjen sisarten ja veljien välisistä kiistoista.

Jae 15. Vanha käännös kertoo, ketä vastaan rikotaan: ”rikkoo sinua vastaan”. Uusi sanoo vain ”tekee syntiä”. Tässä ei siis ole kysymys oppiriidoista.

- Mistä ainaiset riidat seurakunnissa ja kristillisissä järjestöissä mielestänne johtuvat?
- Millaisesta synnistä veljeä tai sisarta vastaan tässä ehkä on kyse?
- Mitä kristityt yleensä tekevät, jos veli tai sisar rikkoo heitä vastaan?
- Mitä ennen mainituista menettelytavoista yleensä seuraa?
- Mitkä ovat Jeesuksen neuvoman menettelytavan hyvät puolet?
- Mitä Jeesus tarkoittaa sanomalla: ”olet voittanut veljesi” (takaisin)? Millaista voittoa hän tarkoittaa?

Jakeet 16–17. Huomatkaa, etteivät pakana ja publikaani voineet olla synagogan jäseniä tuohon aikaan.

- Jeesus hahmottelee tässä neljän vaiheen ohjelman, miten syntiä tekevää ja katumatonta veljeä on kohdeltava. Sanokaa selkokielellä, mitä nuo vaiheet ovat.
- Mihin kakkosvaiheessa tarvitaan kahta muuta kristittyä?
- Miten seurakunnalle raportoinen pitäisi tapahtua?
- Mitä muutoksia seurakunnan jäsenen elämään tulee, jos hän joutuu pakanan ja publikaanin asemaan?
- Miksi tähän neljän kohdan menettelytapaan turvaututaan kovin harvoin kristillisissä piireissä?
- Mitkä ovat tämän menettelytavan hyvät puolet?
- Mitä seurakunnissamme tapahtuisi, jos kristittyjen väliset riidat selvitettäisiin näin?
- Miten nämä jakeet suhtautuvat Jeesuksen käskyyn toisen posken kääntämisestä?

Jae 18. Tässä jakeessa Jeesus puhuu kirkkokurista eli että seurakunnalla on oikeus kieltää katumatonta jäseneltään ehtoolliselle pääsy. Jumalanpalvelukseen pääsyä sen sijaan ei voi kieltää.

- Miksi Jumala on antanut seurakunnalle sellaisen vallan, että se saa päästää ihmisiä heidän synneistään tai sitoa heidät niihin?
- Mitä tapahtuu seurakunnissa, jonka jäsenet saavat tehdä mitä tahansa, eikä heihin sovelleta kirkkokuria?
- Miten kirkkokuria pitää soveltaa silloin, kun seurakunnassa on epäilyjä rahaan tai seksiin liittyvistä synneistä tai jopa pedofiiliasta?
- Kuka avainten valtaa saa käyttää (katso myös jaetta 17)?
- Mitä tämä jae sanoo meille yksityisestä ripistä?

Jakeet 19–20

- Miten nämä jakeet kuuluvat edellisen tekstin yhteyteen?
- Jos olet kokeillut jaetta 19 käytännössä, kerro mitä tapahtui?
- Miten estetään se, etteivät nuo 2–3 ihmistä ano jotain Jumalan tahdon vastaista asiaa?
- Mikä on se asia, josta haluaisit tehdä uskonystäväsi kanssa tällaisen sopimuksen? (Voit vastata hiljaa sydämessäsi.)
- Mitä jae 20 sanoo Jumalan seurakunnasta?
- Miksi 2–3 hengen rukouspiiriä ei yleensä pidetä yhtä arvokkaana kuin tuhansien ihmisten massakokousta?

Jakeet 21–22. Vanha käännös sanoo 70x7 (eli 490) kertaa. Huomatkaa, että tässäkin puhutaan uskonveljistä ja sisarista.

- Millaiset asiat pitää viedä seurakunnan ratkaistaviksi ja millaiset asiat on annettava heti anteeksi?
- Mikä on yksityisen anteeksiannon ja kirkkokurin ero?
- Mitä se tekee ihmiselle, jos hänelle annetaan anteeksi 70x7 kertaa?
- Mistä ihmiselle tulee motivaatio tällaiseen loputtomaan anteeksiantamiseen?
- Mitä Jeesus tahtoi sanoa näiden jakeiden kautta omasta anteeksiannostaan?

Kokoava kysymys

- Miltä kirkkohistoria nyt näyttäisi, jos kaikissa seurakunnissa olisi seurattu näitä Jeesuksen ohjeita kriisitilanteiden selvittämiseksi?

Ilosanoma: Jeesus antaa sanansa mukaan sinulle anteeksi 70x7 kertaa senkin helmasynnin, jota sinä eniten häpeät. Juuri sen synnin tähden hän ristillä kuoli. Etkö siis sinäkin tahtoisit antaa anteeksi sille lähimmäisellesi, joka on rikkonut kaikkein eniten sinua vastaan?

VALVOKAA!

Valvomisen sunnuntai (2. vsk.): Mark. 13:31–37 (käsikirja 33–37)

Taustaa: Jeesus on tätä ennen kertonut Jerusalemin hävityksen ja maailmanlopun ennusmerkkejä. Hän on puhunut kristittyjen vainosta, eksytyksistä, sodista ja luonnon mullistuksista, mutta myös kevään merkeistä. Nyt aletaan puhua Jeesuksen paluun ajankohdasta. Jakeet 34–35 sisältävät pienen vertauksen talon herrasta, joka lähtee ulkomaille ja järjestää talonsa työt sitä ennen. Isännällä Jeesus tarkoittaa itseään ja talolla hän tarkoittaa kirkkoaan.

Jakeet 32–33 (Jae 31 käsitellään viimeiseksi.)

- Mitä olisi tapahtunut, jos Jeesus olisi alun perin ilmoittanut paluunsa päivämäärän?
- Miten on mahdollista, ettei Jeesus itsekään tiedä paluunsa päivää, vaikka on kaikkivaltias Jumala?
- Mikä sinua pelottaa ja riemastuttaa eniten, kun ajattelet Jeesuksen paluuta?
- Mitä mielikuvia sinulle tulee mieleen sanasta ”valvominen”? Millainen on valvova kristitty?

Jae 34. Tuohon aikaan taloissa oli monia orjia. Yhden orjan tehtävä oli pelkästään pysytellä valveilla yöllä ja vartioida ovea. Monissa Aasian ja Afrikan maissa palkataan yövartijoita vieläkin yksityiskoteihin.

- Mitä ihminen voi tehdä pitääkseen itsensä valveilla silloinkin, kun häntä nukuttaa armottomasti?
- Mitä ajattelet ovenvartijan tehtävästä, onko se mielestäsi helppo vai vaikea? Perustele vastauksesi.
- Miten ovenvartija oli ehkä tuohon aikaan varustautunut murtovarkaan tuloon?
- Mitä ovenvartijan tehtävä voisi tarkoittaa kristillisessä kirkossa ja kenelle se siellä kuuluu?
- Jos olet kristitty, on Jumala antanut sinullekin jonkin tehtävän ”talossaan”. Mikä se tehtävä sinun kohdallasi voisi olla? (Voit vastata myös hiljaa sydämestäsi.)

Jae 35. Yö oli tuohon aikaan jaettu kolmen tunnin yövartioihin, iltayhdeksän, keskiyö, kukonlaulu (klo 3) ja aamun sarastus.

- Miettikää eri syitä, miksi vertauksen isäntä ei tullut takaisin päivänvalon aikaan?
- Mitä tapahtuisi, jos ovenvartija nukkuisi isännän palatessa kotiinsa a) isännälle ja b) ovenvartijalle itselleen?
- Kuviteltepa, että ovenvartija olisi valvonut joka yö kymmenen vuotta ja mitään ei olisi koskaan tapahtunut. Mitä se vaikuttaisi hänen työmotivaatioonsa?
- Miettikää, miten isännän ja ovenvartijan keskinäinen suhde vaikutti jälkimmäisen työmotivaatioon? (Jos hän ei pitänyt isännästään tai jos hän rakasti häntä.)
- Mitä tarkoittaa kristillisen kirkon historiaan sovellettuna ilta, keskiyö, kukonlaulun aika ja aamun valkeneminen? Missä kohtaa arvellette meidän olevan nyt menossa?

Jae 36

- Jos Jeesus tulisi tänä iltana takaisin, tapahtuisiko hänen paluunsa mielestänne äkkiarvaamatta? Perustelkaa kantanne.
- Oletko pelännyt koskaan nukahtavasi ennen Jeesuksen paluuta? Missä tilanteessa tunsit tällaista pelkoa?
- Mitä tapahtuu niille kirkon ovenvartijoille, jotka nukkuvat Jeesuksen palatessa maan päälle.

Jae 37

- Keille ”kaikille” Jeesus nämä sanansa sanoo? (Mikä viesti näissä Jeesuksen sanoissa on myös kristinuskosta välinpitämättömille tai suorastaan sitä vihaaville ihmisille?)

Jae 31

- Taivas, maa ja kaikki mitä me omistamme on vain ajallista. Mitä johtopäätöksiä meidän pitäisi tehdä tästä tosiasiasta?
- Mitä valoa tämä jae tuo kristityn sen jäljessä seuraavaan valvomistekstiin? (Miten Jumalan sana voi pitää meidät valveilla loppuun asti?)
- Miten nukahtanut kirkon oven vartija ehkä suhtautui Jeesuksen sanoihin?

Kokoavat kysymykset

- Missä tässä tekstissä on Jeesuksen risti?
- Voidaanko mielestäsi ajatella tämän tekstin pohjalta, että Jeesus tulisikin kaksi kertaa, ennen ja jälkeen suuren ahdistuksen ajan?

Ilosanoma: Jeesus valvoi Getsemanessa verenhikeä vuodattaen. Meidän valvomisemme on sitä, että pidämme Jumalan sanasta kiinni sekä suurissa että pienissä asioissa, emmekä unohda, mitä Jeesus on puolestamme tehnyt.

KRISTUS, KAIKKEUDEN HERRA

Tuomiosunnuntai: Matt. 25:31–46

Taustaa: Tämän vertauksen tulkinnassa on aikojen saatossa esiintynyt kolme vaihtoehtoa: vähimmät veljet tarkoittavat (A) kärsiviä kristittyjä, (B) kärsiviä juutalaisia, (C) kaikkia kärsiviä ihmisiä maan päällä.

1. Mikä viimeisen tuomion vertauksessa on mielestäsi erityisen pelottavaa?
 - Mikä siinä (mahdollisesti) on lohdullista?
2. Mitä tämä vertaus opettaa meille helvetistä ja taivaasta (34, 41, 46)?
 - Millaisten ihmisten pitäisi tavallisella maalaisjärjellä ajateltuna joutua helvettiin?
 - Mikä on se synty, joka tämän vertauksen mukaan vie ihmisen helvettiin?
 - Mitä tapahtuu, jos helvetistä ja taivaasta vaietaan julistuksessa?
3. Vähimpiä veljiä esiintyy tässä vertauksessa kuusi eri ryhmää. Montaako niistä ryhmistä sinä itse olet joskus auttanut?
 - Mitä näistä ihmisryhmistä on sinun mielestäsi kaikkein vaikeinta auttaa?
4. Miksi meidän on vaikea nähdä Jeesus nälkäisessä, janoisessa, kodittomassa, alastomassa, sairaassa ihmisessä ja (etenkin!) vangissa?
 - Mitä tämä vertaus puhuu meille maahamme tulevista pakolaisista?
 - Minkä verran sinun seurakuntasi tai kristillinen viiteryhmäsi panostaa näiden kuuden ryhmän auttamiseen?
5. Miten ”vuohet” ehkä puolustelivat käytöstään: miksi he eivät olleet auttaneet näitä kuutta ihmisryhmää?
 - ”Vuohet” hämmästyivät vilpittömästi tuomiotaan. Miksi he olivat luulleet sen olevan toisenlainen kuin se oli (44)?
 - Jos ”vuohet” olivat joskus antaneet rahaa köyhien auttamiseen, miksi sitä ei otettu huomioon tuomion päivänä?
6. Miksi ”lampaatkin” hämmästyivät kuninkaan sanoja (38–39)?
 - Mistä ”lampaat” olivat saaneet voiman rakastaa sellaisiakin ihmisiä, jotka eivät ehkä olleet kovin rakastettavia?
 - Jos ”lampaat” joskus laiminlyöneet jonkun kärsivän auttamista, miksi sitä ei otettu huomioon tuomion päivänä?
7. Mikä alussa mainituista kolmesta tulkinnasta on mielestäsi oikea?
 - Mitä seurauksia tulee käytökseemme sen mukaan, mitä tulkintaa pidämme oikeana?
8. Vertaus viimeisestä tuomiosta näyttää puhuvan vain teoista. Missä kohtaa kuitenkin usko tulee kuvaan mukaan? (Minkä perusteella ihmiset on alun perin jaettu vuohiin ja lampaisiin?)
9. Kristillinen kirkko on viimeisen 2000 vuoden aikana auttanut näitä kuutta kärsivien ryhmää enemmän kuin kukaan muu. Mistä se voisi johtua?
10. Milloin Jeesus itse koki vähimpien veljiensä kohtalon? Milloin hän oli nälkäinen, janoinen, koditon, alaston, sairas ja vangittu?
 - Miksi Jeesukselle luettiin sama tuomio kuin vuohille jakeessa 41?

Ilosanoma: Koko maailmanhistoriassa on vain kaksi tärkeää oikeudenkäyntiä: Jeesuksen tuomio ja viimeinen tuomio. Jokainen meistä joutuu vastaamaan laiminlyönneistään vähäisimpiä veljiä kohtaan jommallakummalla kerralla. Jos uskot, että syntisi on tuomittu jo Jeesuksen oikeudenkäynnin yhteydessä, niin saat myös olla varma, että sinut julistetaan syyttömäksi viimeisenä päivänä.